

آموزشی، تحلیلی، اطلاع‌رسانی
دوره‌ی یازدهم، مهر ۱۳۸۴، شماره‌ی
بی‌دری ۴۲ بها: ۱۵۰۰ ریال
برای دبیران، دانشجویان و کارشناسان
آموزش و پرورش

www.roshdmag.org
issn: 1606-9226

آموزش و پرورش شماره ۴۲ مهر ۱۳۸۴

کام‌سوم
تزیین پنهان
تدریس سنتی، دانش‌آموزان مدرنی
گفت‌وگو با معلم نمونه‌ی کشوری
معلمان برای معلمان بنویسند

تاریخچه‌ی کتابت - پایه سوم - هنر اول

این برگ از قرآن کریم در قرن پنجم هجری کتابت شده است. کاتب آن مشخص نیست. خوشنویس این اثر آیات ۲۶۸ تا ۲۷۵ سوره‌ی مبارکه بقره را کتابت کرده است. او در خلق این اثر هنری از شیوه‌ی «توامان نویسی» استفاده کرده است. این اثر هنری نفیس هم اکنون در موزه‌ی رضاعباسی تهران نگهداری می‌شود. خطوط «توامان» در این اثر هنری خطوط «کوفی» و «نسخ» است که خط کوفی با قلم درشت در سه سطر در صفحه و با مرکب مشکی کتابت شده است.

در تاریخچه‌ی کتابت و خوشنویسی در ایران توامان نویسی دارای قدمت خاصی است و به روشی از نگارش قرآن کریم گفته می‌شود که هنرمند خوشنویس با استفاده از «دو» شیوه یا روش رایج در خوشنویسی یک صفحه را با مهارت هنری خوشنویسی می‌کند.

حمید محمدظاهری
کارشناس گروه بررسی هنر

گنجینه دانش

برای دبیران، دانشجویان و کارشناسان آموزش و پرورش
 دوره‌ی یازدهم، شماره‌ی بی‌دری ۴۲
 مهر ۱۳۸۴، بهای ۱۵۰۰ ریال

issn:1606-9226

مدیرمسئول: علیرضا حاجیان زاده

شورای برنامه‌ریزی: فرهاد بخشنده (سرمدبیر)، جعفر ربانی، حسن سالاری

مدیر داخلی: حسین تامی ساعی

ویراستار: سید اکبر میرجعفری

کارشناسان: آقایان اصغر ندیری، حبیب یوسف‌زاده

طراح گرافیک: ناهید کاظمی

چاپ: شرکت افست (سهامی عام)

تیراژ: ۳۰۰۰۰

نشانی دفتر مجله: تهران، صندوق پستی ۱۶۵۹۵-۱۷۹

تلفن دفتر مجله: ۸۸۸۴۹۰۹۶

تلفن امور مشترکین: ۸۸۸۳۹۱۸۶

آدرس امور مشترکین: تهران - صندوق پستی ۳۳۳۱ / ۱۵۸۷۵

Email: info@roshdmag.org

قابل توجه نویسندگان و مترجمان محترم

- ♦ مقاله‌هایی را که برای درج در مجله می‌فرستید، باید با آموزش راهنمایی تحصیلی مرتبط باشد و قبلاً در جای دیگری چاپ نشده باشند.
- ♦ مقاله‌های ترجمه شده باید با متن اصلی همخوانی داشته باشند و متن اصلی نیز همراه آن‌ها باشند. چنانچه مقاله را خلاصه می‌کنید، این موضوع را قید بفرمایید.
- ♦ مقاله یک خط در میان، در یک روی کاغذ و با خط خوانا نوشته یا ماشین شود.
- ♦ نثر مقاله باید روان و از نظر دستور زبان فارسی درست باشد و در انتخاب واژه‌های علمی و فنی دقت لازم مبذول شود.
- ♦ محل قرار دادن جدول‌ها، نمودارها، شکل‌ها و عکس‌ها در متن مشخص شود.
- ♦ مجله در رد، قبول، ویرایش و تلخیص مقاله‌های رسیده مختار است.
- ♦ مجله از بازگرداندن مطالبی که برای چاپ مناسب تشخیص داده نمی‌شود، معذور است.

دفتر انتشارات گنجینه دانش

گنجینه دانش
 علمی آموزشی

مجله‌های رشد توسط دفتر انتشارات گنجینه دانش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش، با این عنوان تهیه و منتشر می‌شوند.

مجله دانش آموزی (به صورت ماهنامه - ۹ شماره در سال - از مهر تا خرداد - منتشر می‌شوند).

• رشد کودک (روزه دانش آموزان پسر، هفتالی و پایه اول ابتدایی)

• رشد نوجوان (روزه دانش آموزان پایه‌های دوم و سوم ابتدایی)

• رشد دانش آموز (روزه دانش آموزان پایه‌های چهارم و پنجم ابتدایی)

• رشد نوجوان (روزه دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی)

• رشد جوان (روزه دانش آموزان دوره متوسطه)

مجله عمومی (به صورت ماهنامه - ۹ شماره در سال و از مهر تا خرداد منتشر می‌شوند):

• رشد مدیریت مدرسه، رشد معلم، رشد آموزش ابتدایی، رشد آموزش راهنمایی تحصیلی، رشد تکنولوژی آموزشی، رشد مدرسه فردا

مجله تخصصی (به صورت فصلنامه و ۴ شماره در سال منتشر می‌شوند):

• رشد بهران (مجله ریاضی و فیزیک دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی)

• رشد بهران (مجله زیست‌شناسی و علوم تجربی دانش آموزان دوره متوسطه)

• رشد بهران (مجله زبان و ادبیات فارسی دانش آموزان دوره متوسطه)

• رشد اسلامی، رشد آموزش چهارم، رشد آموزش تاریخ، رشد آموزش زبان و ادب فارسی، رشد آموزش زبان، رشد آموزش ریاضت‌شناسی، رشد آموزش تربیت بدنی، رشد آموزش هنر، رشد آموزش شیمی، رشد آموزش ریاضی، رشد آموزش علوم، رشد آموزش قرآن، رشد آموزش علوم انسانی، رشد آموزش زمین‌شناسی، رشد آموزش فضا و نجوم، رشد مشاوره.

مجله دانش عمومی و تخصصی برای معلمان، آموزگاران، دبیران و کارکنان آموزشی مدارس

دانشجویان مراکز تربیت معلم و رشته‌های دبیری دانشکده‌ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می‌شوند.

• نشریات تهران، خیداران، اراک، مشهد، ساری، ساکنان شماره ۴ آموزش

گام سوم

ابتدا! همراه مجله‌ی رشد معلم، با به عرصه گذاشت و بعد از مدتی، به شکل یک فصل نامه‌ی مستقل راه را ادامه داد و اکنون پس از ده سال، در گام سوم، به صورت ماهنامه در خدمت شما هستیم. یازدهمین دوره‌ی انتشار مجله‌ی رشد آموزش راهنمایی تحصیلی را با چند تغییر مطالعه خواهید کرد.

اول: آقای جعفر ربانی مدت ده سال، در کسوت سردبیری، این مجله را برای معلمان و سایر مخاطبان، با تعهد و دلسوزی خاص، تهیه و تدوین کردند که خوانندگان ثابت مجله با تفکر و توانایی ایشان آشنا شدند. از این دوره، در شورای برنامه‌ریزی مجله از دانش و تجربیات گران قدر ایشان استفاده خواهیم کرد. توفیق روزافزونشان را در همه‌ی مراحل زندگی از خداوند منان خواستاریم.

□ تغییر دیگر!

دوم: تغییر روند انتشار مجله از فصل نامه به ماهنامه، شرایط نوینی را آماده ساخته که امیدواریم با همکاری شما بتوانیم به شکل مطلوب از آن استفاده کنیم.

سوم: تغییر رویکرد مجله از تأکید بر برنامه‌ی درسی به موضوعات آموزشی با گستره‌ای بسیار بیشتر این امکان را فراهم می‌سازد تا همه‌ی دست‌اندرکاران دوره‌ی راهنمایی تحصیلی بتوانند مسائل و موضوعات موردنظر خود را مطرح کنند.

همین تغییرات، فضای بسیار مناسبی را برای شما مهیا می‌کند تا در ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای همه‌ی همکاران در سراسر کشور سهیم باشید.

- (۱۴ مهر) حلول ماه مبارک رمضان و تقارن آن با بازگشایی مدارس را که هر دو برای تعالی انسان قرار داده شده‌اند، به شما تبریک می‌گوییم.
- برگه‌ی نظرخواهی را با دقت خاص یک معلم تکمیل کنید و برای ما بفرستید.

سردبیر

جایگاه رأی مردم
در

نهج البلاغه

محمد حسن مکارم

آساره

امروزه، صحبت از دموکراسی و مردم سالاری و مردم محوری است و روی «رای مردم» مانور داده می شود. آیا رای مردم در حکومت دینی همان جایگاه و پایگاهی را دارد که در اردوگاه سایر مکاتب دارد؟! مساله وقتی جدی تر می شود که یادآور می شویم، بعضی از فرق اسلامی عقیده دارند، ملاک روی کار آمدن خلیفه رسول الله و مشروعیت او، «آرای امت اسلامی» است! به طوری که اجماع آنان یا برگزیدگان آنان در مورد یک فرد به عنوان رهبر، موجب تصدی کرسی خلافت و حکومت توسط او می شود. برای تبیین موضوع، مساله را یک بار در زمان حکومت معصومان (ع)، و بار دیگر در عهد حاکمیت عالمان دینی به نظاره می نشینیم.

۱. رای مردم در حکومت معصوم

از آن جا که تنها امیر المؤمنین (ع) بود که کم تر از پنج سال موفق به تشکیل صحنی حکومتی و اعمال مدیریت اجتماعی شد و امام مجتبی (ع) در مدتی کم تر از یک سال در این سمت بود، از این رو ترجیح می دهیم، کتاب شریف «نهج البلاغه» را سند قرار دهیم و بسیم.

امام برای تصدی امر رهبری جامعه ی اسلامی داشته است؟ کاربرد اصطلاح بیعت را در نهج البلاغه مرور می کنیم: «سعت مردم با امام (ع) پس از قتل حبیب بن سومی، کاملاً اختیاری و به دور از اجراه و احسان بود [نامه ی ۱].

نخودی بر خورد امام معصوم (ع) با آرای مردم و طرز تلقی ایشان از جایگاه آن چه بوده است. در ادبیات دینی و فرهنگ صدر اسلام، کلمه ی «بیعت» جایگزین «رفر اندم» و مراجعه به آرای عمومی بوده است. بیعت مردم با امام علی (ع)، چه سهمی در حقانیت و مشروعیت

✓ حضرت، در نامه ای خطاب به طلحه و زبیر و خادنه‌ی جمل اعلام می‌کند که شما به خوبی می‌دانید - گرچه پنهان می‌کنید - که من برای حکومت در پی مردم نرفتم، تا این که آنان به سوی من آیند، من قول بیعت ندادم، تا این که آنان با من بیعت کردند [نامه‌ی ۵۴].

✓ استیضاح مردم را برای بیعت با خود، به غلافه‌ی مادران نازده زاینده تشبیه فرموده است که شتابان به سوی نوزاد خود می‌روند. این شما مردم بودید که فریاد بیعت! بیعت! سر می‌دادید. من دستان خویش را می‌بستم. اما شما با اصرار آن‌ها را می‌گشودید. می‌از دست دراز کردن (برای بیعت) خودداری می‌کردم و شما دستم را می‌کشیدید [خطبه‌ی ۱۲۷].

✓ در توصیف روز بیعت و هجوم مردم به سوی امام، در نهج البلاغه آمده است: همچون شیران تشنه که به سوی آبخور هجوم می‌آورند، به من رو آوردند تا آن‌جا که گفتم پاره شد و عبا از دوشم فرو افتاد و افراد ناتوان زیر پا افتادند. خردسالان نادمان بودند و پیران با پای لرزان به بیعت آمدند. بیماران بر دوش خویشاوندان سوار شدند و دختران جوان نیز به صحنه آمدند [خطبه‌ی ۲۲۹].

✓ بیعت مردم با امام بی‌بایه و ناگهانی نبود؛ گرچه بیعت با بعضی از خلفا - به اقرار خودشان - دفعی و بی‌بایه بود. در ادامه حضرت می‌گوید: من شما مردم را برای خدا می‌خواهم، ولی شما مرا برای خود او حل مشکلات خویش) می‌خواهید [خطبه‌ی ۱۳۶].

✓ از قبول امر حکومت اگر اکره داشت و بیش‌بینی می‌کرد، مردم تحمل او را نداشته باشند. لذا در روز بیعت خطاب به جمعیت گفت: مرا واگذارید و دیگری را به دست آرید، زیرا امور فتنه‌آمیز و حوادث رنگارنگ در پیش‌روست و دل‌ها بر این بیعت استوار نمی‌مانند. بدانید، اگر دعوت شما را بپذیرم، بر اساس آنچه که می‌دانم رفتار

می‌کنم و به گفتار این و آن و سرزنش سرزنش‌کنندگان گوش فرا نمی‌دهم. ترجیح می‌دهم که مشاورتان باشم. به جای این که امیر و رهبرتان گردم [خطبه‌ی ۹۲].

✓ علت پذیرش خلافت را در خطبه‌ی «تثقیه»، استیصال و خواست مردم و عهد الهی صبی بر لزوم حمایت از مظلوم و دفع ظالم اعلام داشته است: پس از آن که از غضب حق خویش کله نموده است [خطبه‌ی ۳].

✓ در آستانه‌ی جنگ جمل در سال ۳۶ هجری، امام به نماینده‌ی گروهی از اعراب حقانیت خود را ثابت کرد و او قانع شد. سپس او را دعوت به بیعت نمود. او گفت: من نماینده‌ی قوم خود هستم و باید با آنان مشورت کنم. امام (ع) با تشبیه زیبایی، بطلان حرف او را گوشزد نمود. فرمود: اگر آنان تو را می‌فرستادند تا منطقه‌ی بربران و سرسبزی را پیدا کنی و به آنان خبر دهی، اما مخالفت می‌کردند و در مناطق بی‌آب و علف می‌ماندند، تو چه می‌کردی؟ گفت: آن‌ها را رها می‌کردم و به سوی آب و گیاه می‌رفتم، و بدین صورت دست خود را برای بیعت با امام دراز کرد [خطبه‌ی ۱۷۰].

در موارد متعددی از بیعت شکنی‌ها صحبت کرده است. در حالی که طی خطبه‌ای به مردم گفته بود، وفای به بیعت، حق من بر شماست [خطبه‌ی ۳۴]. با این وصف، آنچه بیش‌بینی می‌کرد، واقع شد و ایمان‌های ضعیف بر ملا گردیدند.

✓ در روز بیعت، وقتی زبیر دست امام را گرفت تا بیعت کند، امام فرمود: «می‌ترسم بیعت خود را شکنی و بی‌وفا گردی!». همین‌طور شد و پس از اندکی، او با طلحه در جنگ بصره مقابل امام (ع) ایستادند. زبیر ادعا کرد که من با دست بیعت کردم، نه با دل! [خطبه‌ی ۸].

✓ مروان بن حکم نیز پیمان خود را شکست و امام از او بیزاری جست و دست او را دست

یهودی دانست و پیشایش، بیعت او را بی‌دوام اعلام نمود و معجزه‌آسا از آینده او و فرزندانش خبر داد [خطبه‌ی ۷۳].

آنچه گذشت، مروری بود بر اشارات نهج البلاغه به مسأله بیعت و رای مردم. در سایر موارد هم سیاق کلام به همین گونه است؛ یعنی می‌توان دو نتیجه را از مجموعه‌ی آن‌ها استنباط کرد:

الف) در هیچ مورد دیده نمی‌شود که امام، دلیل مشروعیت خود را رای مردم بدانند و بیعت شکنی و ادبار مردم یا بعضی از آن‌ها را، دلیل بر تضعیف حق شرعی خود تلقی کند.

ب) آرای عمومی، حداکثر موجب بسط ید و پشتوانه یافتن امام برای تصدی حکومت بر جامعه می‌شود و قدرتی پیدا می‌کند که بتواند، احکام الهی را به اجرا درآورد و در برابر دشمنان دین خدا بایستد.

علی (ع) و امامان بعد از او، حقانیت خود را به انتصاب الهی دارند که در مراحل گوناگون حیات پیامبر اکرم (ص)، از جمله در غدیر خم، به استناد معتبر، به اطلاع امت اسلام رسیده است. از این‌رو علت به میدان آمدن خود را عهده‌ی می‌داند که خداوند از عالمانی چون او گرفته است و تا وقتی مردم نخواستند و اصرار نکردند، تمایلی شخصی نشان نداد. هنگامی که کار را بپذیرفت و امدار کسی نبود و شرط کرد که به علم الهی خویش، امور جامعه را پیش می‌برد و از ملامت‌ها نمی‌هراسد. از جای دیگری فرمان می‌گرفت، حکم خدا و رسول او را و رای مردم می‌دانست و در موضع‌گیری‌های خود بر آن پای می‌فشرد، و آنچه مصلحت دین خدا بود، انجام می‌داد: گاه سکوت، گاه فریاد.

وقتی پس از شهادت رسول اکرم (ص) می‌بیند که امر خلافت به نزاع و خونریزی بین مسلمانان خواهد کشید، مصلحت را در سکوت می‌بیند. این همان دستوری بود که پیامبر (ص)

۲. رای مردم در حکومت عالمان دین

حاکمیت رای مردم در زمان عدم تحلیف طبق روایات ما صحیح است. این کوبه نیست که اصلاحیه و سر و عیب و نئی فتنه برای تمامی امور مسلمانان و اعیال و اسیان در جامعه، منوط به اقبال عموم مردم باشد؛ هر چند در نظام های دموکراتیک، تنها صورت حق است و رهبر و رئیس کشور همین است که در انتخابات، خیر اکثریت را شود. به دو سه نوبه، از حدیث های موجود در این خصوص اشاره می کنیم:

✓ در حدیثی، عثمانی دین و ارباب و حقیر بعد از این معرفی شده اند. نمونه ای از آن ها: «بما یبصر من اهل همد که با وجود آن ها، بوی به باطن می رسد» اللهم ارحم خلفائی. قبل یا رسول الله من خلفاؤک؟ قال الذین یاتون من بعدی، یروون عنی حدیسی و سنتی: من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۲۰.

✓ وقتی عمر بن حنظله از امام صادق (ع) می پرسد: حاکمیت و نظیر از سعید اختلافی در یک موضوع پیدا کند، بخلیض چیست؟ آیا به کار گزاران حکومت می رسد یا جامعه کند یا حل دعوا نماید؟

✓ امام صادق (ع) آن ها را از این کار بر خیزد می دارد و می فرماید: نه، اما آن ذی که قدرت تشخیص خلال و حرایز را دارند، باید مراجعه کند. من گان منکم قدروی حدیثنا و نظر فی خلائنا و حرماننا و عرف احکامنا فلیرضوا به حکماً، فانی قد جعلته علیکم حاکماً: وسائل السعه، ج ۱۸، ص ۱۹۹.

✓ حکایتی که اسحاق بن یعقوب، در عام ۱۰۳۰ شمسی، در کتاب «امام زمان (عج)» می کند و از تکلیف مسلمانان در حالت مردم دستانی به امام معصوم (ع) می پرسد، خواند

می دهد که باید از این سه بعد از حوادث و رویدادها بر او من حبس و علمی این رجوع کند: امام معراج (ع) آن ها را حجت خود بر مردم معرفی نموده است. **افانهم حجتی علیکم و انا حجه الله: اكمال الدین، ج ۲، ص ۸۸۴.**

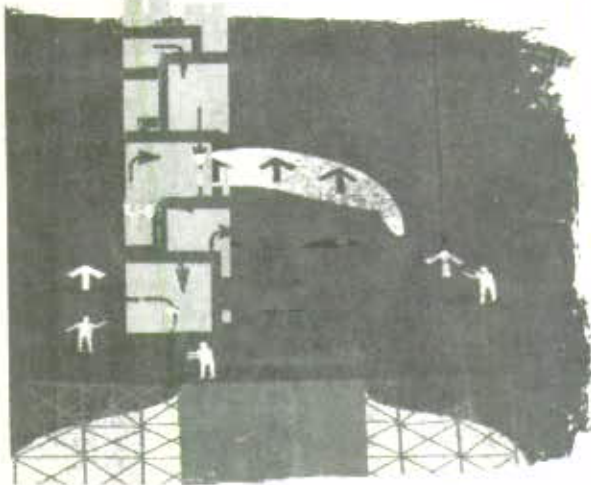
✓ سخنی بر آمده از این دست روایات این است که برای مردم حق از اظهار نظر خارج نمی رهند و در طول آن معتبر است، تا این حدیث، در دوره ای نیست که مردم باید، کسی را به رهبری جامعه برگزیند که در امور دین و دنیای مسلمانان باشد، بلکه این است، وقتی جامعه مردم را به سر حین مال و فقهی قرار گرفت، مستطیر به حمایت مسلمانان می شود، برای استقرار دین الهی و حدود آن قیام می کند، دستور جهاد و دفاع از حرم خدا و مردم مستمن می دهد، اعلام بیخ علیه طاعت می نماید و دولت تعیین می کند.

✓ بر ما دیران است که در این مسئله، هر که هر کس متاع خویش را خریده نموده و چه بسا رنگ و لعاب دینی به آن داده است، خود و تعریف و جانگزه مسائل دینی را بدین به و نتواند و بنا بر جامعه برای توبیخ مسلمانان جامعه در کالای های دینی سرچ کشد، فحش و این کار بویخت بروز آن خود در احکام حرامین اسلامی می خورد و هر چه در حق است بر حرایف و به وجود آمده بگیرد، اصلاح مسکن بر می خورد. خداوند همدی ما را در تنویر افکار جوانان نصرت فرماید.

منبع

بیخ النلاعه، ترجمه: سید جمال الدین دین پرور، ناشر: ساد بیخ السلام، تهران، ۱۳۷۹.

به او داده بود و این بیعت یا رسول را مهم تر از بیعت مردم با خود می دانست. **خطبه ی ۳۷.** آن هنگام که مردم عارف بیعت با خلفه سوم بودند، فرمود: خوب می دانید که من از همه سزاوارترم، اما نه آنجه کرده اند کردن می نهم، تا اوضاع مسلمانان از جور باشد، و با داس این صبر را از خدا طلب می کنم. **خطبه ی ۷۴.** سابقان ذکر است که اگر در بیخ البلاغه که امام را می بینم که برای رسیدن خود به خلافت، به سورا و رای مردم آن زمان توجه کرده است، نه زبان طرف مقابل صحبت نموده است، تا هر پهلانی را از او سلب کند؛ نه این که عقیده ای شخصی خود را بیان داشته باشد. **نامه ی ۶.**

تربیت پنهان

حسین اسکندری

تجربه‌ی تربیت

مشاهده کرد و آن را در یک موقعیت ویژه‌ی آموزشی محدود کرد، ساختار و اسلوب ویژه‌ای دارد که آن را از برنامه‌های رسمی متمایز می‌کند. تربیت پنهان، سازه‌ای نظری و استنباطی است؛ سازه‌ی مفهومی که در هر موقعیت آزاد و ساختمان می‌توان ردپای آن را جست‌وجو کرد. این جریان، در کلاس درس، در حیاط مدرسه، در کوچه، لابه‌لای کتاب‌ها، در خلال رفتارها و گفت‌وگوها و در لحن کلام آدم‌ها خود را آشکار می‌سازد.

آدم‌ها مثل...

آدم‌ها مثل کتاب‌ها نیستند. نوشته‌ی ساخت دارند و حرف‌هایی برای گفتن. درست است که گاهی نوشته‌ها و آدم‌ها نمی‌دانند چه می‌خواهند و چه می‌گویند، ولی اغلب حرف‌هایی دارند که می‌خواهند بگویند. و اغلب آنچه را می‌خواهند بگویند، پشت کلمات بسیاری که نمی‌خواهند بگویند، پنهان می‌کنند. گاه چیزی می‌گویند و گاه هیچ نمی‌گویند. نوع نوشته‌ی گفته‌ی مهمتی ندارد؛ قصه‌باز یا گزارش و یا متنی علمی. حرف‌های اساسی است که به درد می‌خورد؛ خواه یک نکته‌ی کوتاه باشد و نغز یا نوشته‌ای تحلیلی و بلند. لحن نوشته‌ها مهمند.

نغمه‌های درون نوشته‌ی تو می‌گویند که پشت دیوار کسی نشسته‌ی است که تجربه‌ی زیستی زندگی را در خورجین خاطر اتش به همراه

مهارت زندگی ما نیست. مهارت‌ها مهمند، ولی مهم‌تر از مهارت‌های زندگی، فلسفه‌ی زندگی ماست. ما بر اساس فلسفه‌ی زندگی است که به تجربه‌های خود شکل می‌دهیم و از مهارت‌های زندگی به شکل خاصی در حای حای زندگی استفاده می‌کنیم. دو فلسفه‌ی متفاوت، آدم‌هایی را که به یک درجه‌ی دانایی و مهارت دارند، به دو راه مختلف می‌برند.

نحوه‌ی زیستن ما، وابسته به پیش فرض‌هایی است که با آن‌ها زندگی را معنا می‌کنیم. اگر آدم‌ها دل به تغییر نمی‌دهند و یا از دگرگونی‌های زندگی خسود نمی‌نهند، پیش‌تر به این خاطر است که فلسفه‌ی زندگی آن‌ها تغییر نکرده است و یا هنوز فلسفه‌ای برای زندگی نیافته‌اند. مشکلات تربیتی ما لزوماً ریشه در خامی ما ندارند و با مهارت‌ورزی هم ما به پختگی و اسجام نمی‌رسیم. برعکس، خامی ما ریشه در ندانسن فلسفه‌ی معین برای زندگی دارد. آدم‌ها چنانند که اگر به جزایی زندگی پاسخ داده باشند، یا هر چگونگی آن کنار می‌آیند. فلسفه‌ی زندگی، روح حاکم بر برنامه‌های آشکار و اقدام‌های روزمره‌ی ماست. این روح حاکم است که هر چند به چشم نمی‌آید، آشکارترین وجه زندگی ما را تشکیل می‌دهد. و این همان چیزی است که به **تربیت پنهان** تعبیر می‌شود.

گرچه تربیت پنهان را نمی‌توان مستقیماً

هر کس که کارش تعلیم و تربیت باشد، می‌داند تربیت دانستی نیست، تربیت تجربه‌ی زیسته‌ی انسان در طول دورانی است که زندگی را مشق کرده است. تنها کسی از راز و رمز آن آگاه است که قدم در این راه برقرار و فرود گذاشته باشد. فقط راه‌رفته را می‌توان نشان داد. رفتگال را هند که می‌تواند راهنمایی کند و دست بگیرند و به مقصد ببرند. این نکته به گفتار انسان، و در عمل بسی دشوار است. تربیت راهی است که مری بارها آن را رفته است و آن گاد بس از بارها رفتن است که رنج تربیت کردن را بر خود هموار می‌کند و دست می‌گیرد و به پیش می‌برد.

درد پنهان زمانه‌ی ما این است که بار تربیت را کسانی بر دوش می‌کنند که تجربه‌ی زیسته‌ی اندکی دارند. می‌بهره از عمق و عنای زندگی. باز خوانی زندگی به ما می‌آمورد، زندگی بیش از آن که معمول کام‌هایی باشد که خود برداشته‌ایم. مروهون ردپایی است که دیگران در وجود ما به جا گذاشته‌اند. ما همواره از آنان تاثیر پذیرفته‌ایم؛ بی‌آن که بدانیم یا نخواهیم. از لحن کلامشان بیش از کلامشان بهره گرفته‌ایم. از آنچه نمی‌خواسته‌اند، بیش از آنچه خواسته‌اند، متاثر شده‌ایم. از آنچه که برای خودشان اهمیت داشته است، بی‌آنکه برای ما مهم شمرده‌اند، آموخته‌ایم.

آنچه ما را در زندگی به پیش برده است، نوع

دارد. مهم نیست که حرف مهم و اساسی را کجا رداسر کلاس باشد تا وسط کوجه. مهم آن است که حرف مهم را اصل خرج بکند. آن را باید در ذهن ورز داد. مهم آن است که آن حرف را به دست فکر ببرد. بر این برده ربح و اصل یک قبه یا یک بازی به یک ماجرا تبدیل کرد.

•

بچه‌ها مات و متحیر. وسط کوجه بساده بودند. از توب خبری نبود. حبه‌ها همه به در بزرگی دوخته شده بود که وقتی بازی شد، مثل یک بی‌سر برد تا غرو، بر از غروند می شد، سدانی حتی دار و خشک و سفت. کسی حرکت در زمین ندانست. بچه‌ها از او و اصولاً از همه‌ی بی‌سر بردهایی مثل او که جر دوغوا کردن، داد و قال راه انداختن و بد و بیراد گفتن، کار دیگری بلد نیستند. بی‌ار بودند. همه‌ی آن‌ها به سمت شرق ساکت و بی حرکت، حسرت زده بودند. خدا از کسی تر نمی آمد.

کار بچه‌ها خلاصه می شد در گل زدن به حرف زدن و گل بچویدن، ولی برای مسائل خسته‌ای فکری نگه‌ده بودند. اصولاً آن‌ها به فکر برد و ساخت هستند و بیرون زمین بازی را جدی نمی گیرند؛ هر چند پیش برین گل هارا از همان جا می چورند. این زمین از بازی حس می رسد و بعد از بازی همه به نفس می رسند، ولی هیچ وقت در بازی‌ها آن را اثر نظر نمی گیرند. فقط به بازی فکر می کنند و به سروست توب گردی که با بای این و آن، در حال رفت و برگشت است. بچه‌ها فقط به توب صبره می زنند و به پای حرف زدنش از توب بهترین بازی بکنند. همه بازی یا توب را خود یاد نگرفته‌اند. بازی بدون توب را که اصلاً نمی دانند چیست؟ توی زمین، بازی بدون توب از اهمیت خاصی برخوردار است. بازی بدون توب را همیشه به یک بازی بکن می سازند؛ کسی که خوب قواعد بازی را می داند. کم تر به توب ضربه می زند و پیش تر از همه زمین را زیر نظر می گیرد و می داند کجای زمین باید حاضر شود،

کجا خاکبازی کند و کجا سواد، او هنرش سدا کردن خاهای خالی است.

••

در روی باسه‌ی قدیمی و رنگ خورده‌اش جرحند. صدای ممتد و حس داری، همه را گوس به رنگ کرد. بی‌سر برد خوبی در ظاهر شد. بوی بلاسکی بچه‌ها، مثل گوسفندی بی زبان و رام، توی لب‌هایی بی‌سر برد، بی حرکت ابراه گرفته و در حال جل دادن بود. خدا از کسی در نمی آمد. آن‌ها چنین مواقعی انتظار فریاد داشتند و یک خاقوی نیز که مثل دندان‌های کرم‌کی گرفته، سستی توب بلاسکی را دارد کند. بی‌سر برد از آدم تر استاده بود. توب در دستانتن جا گرفته بود و جسد نمی خورد.

این‌جا می خواهد بازی کنند؟ همه بازی کند. وی فقط یک بار در روز، آن همه از ساعت ۱۰ تا ۱۲، قهقهه می‌زند. اگر هر روز ساعت ۱۰ صبح این جاسید و تا ۱۲ بازی کنند، به هر کدامشان ده تومان می‌دهیم. نادانان نبود. فقط ۱۰ تا ۱۲، آخرین حبه را وقتی می گفت که در بسته بود، توب روی رس است می خورد و از بی‌سر برد جری نبود، بچه‌ها به همه نگاه می کردند، از جوش خالی در پوست خود نمی گنجیدند. انگار دیوانه بود. بچه‌ها برای بازی مورد علاقه‌شان سر و دست می‌نکستند تا بتوانند نفسی بازی کنند. به بول بازی نبود.

بچه‌ها، بر زمین حاضر می شدند و با تمام وجود بازی می کردند و از هیچ بلاسکی و احساسی فرود گذار نمی کردند. این کار همیشه آن‌ها بود. ۱۰ تومان، اتفاقی سمان بود که دست‌رخ می داد. بچه‌ها برای دلشان بازی می کردند. بی آن که بولی بگیرند. حس شده بود که برای بازی کردن، گنگ خورده بودند و محرومیت گذشته بودند. بازی، یک واقعیت انکارناپذیر در زندگی آنان محسوب می شد. ده تومانی‌های ناخوردده، اتفاقی تازه و حادثه‌ای به نام دلاندنی بود. یک روزی سرتین که در پایان بازی هر روز،

تا یک هفته بعد از آن، به یک احساس بی‌سر برد تبدیل شده است:

••••

همه‌ی بعد شروع شد. پایان بازی، بی‌سر برد یا چه‌رندی آرام و لب‌خند و حس بی‌سر برد آمد. بچه‌ها مسخر بودند. احساس خستگی آنان بی‌سر برد بود. بی‌سر برد نرم و آرام به آن‌ها گفت، به اندازه‌ی قتل بول ندارد و فقط می‌تواند به هر کدامشان پنج تومان بدهد. آن روز به هر یک از بچه‌ها همان مقدار داد. بچه‌ها کمی دلخور بودند؛ فقط کمی دلخور. ولی فردا میل قبل برای بازی آمدند؛ همان ساعت، فقط کمی تاخیر داشتند. آن همه فقط بعضی‌ها، یک هفته از این دلخوری گذشته بود. بچه‌ها به این دلخوری عادت کرده بودند. آدم‌ها به دلخوری‌های کوچک اگر یک بار باشند، عادت می‌کنند. دوباره دلخوری هم قابل تحمل است، ولی اگر تکرار شود، رفتار آدم‌ها قابل پیش‌بینی نیست. بچه‌ها داشتند به این دلخوری عادت می‌کردند و خودشان را یک جورایی قانع می‌ساختند.

•••••

همه‌ی بعد بی‌سر برد به بچه‌ها گفت که چه قدر از بازی آنان لذت می‌برد. سروصدای بچه مثل یک موسیقی برای او گوس‌وار است، ولی اشاره کرد که برایش تویی نمانده است و این کار برای هر بازی، فقط دو تومن می‌تواند بزند. این برای بچه‌ها اصلاً خوب است نبود. بچه‌ها چیزی نگفتند؛ شاید به اجراء بی‌سر برد، ولی وقتی او رفت، تا هم بحث کردند که آدم برای دو تومن دو ساعت عرق نمی‌ریزد. پس خواستند بازی کنند، ولی سر انجام فایده‌شان شد که دو تومن از هیچ بهتر است. تصمیم گرفتند به بارستان در ساعت مورد نظر ادامه دهند. ولی بازی دیگر آن شور و شوق قبل را نداشتند. بچه‌ها با هم می‌آمدند و بی‌انگیزه بازی می‌کردند. بعضی وقت‌ها، وسط بازی ول می‌کردند و می‌رفتند.

یک نکتہ از ہزاران

بزرگواری عیسیٰ (ع)

حضرت عیسیٰ روح اللہ می گذشت، الہی با وی دیکر شد و از شخص مسلمہ شناخت و آغاز ہوئے و سعادت نجات جسدانی که او بقوت می کردی، عیسیٰ تحسین می نمود، نزد وی به آن جاسید او قہر می کند، تو سہار و وفایش می سببی؟

عقل می گوید: «کی رقیق»، «کل الاء، بترشح بقافہ»، از کبوتہ عقل می گوید: «من از وی در غضب نمی شوم و او از من صاحب ادب می شود، من از سخن او جاهل نمی گردم و او از خلق و حیوی من عاقل می گردد.»

موسیٰ (ع) و خوش رفتاری او با گوسفندان

گویند: روزی موسیٰ (ع) نزل وقت که سال شعیب بود و خور و حی بندہ میبندہ بود، گوسفندان را می خریدند، قفسہ را عیسیٰ از گله جدا افتاد، موسیٰ خواست کہ او را باز بندہ بود، عیسیٰ گوسفندان را می دید و از وی دلی عیسیٰ رخصت و موسیٰ از بس او همی خوبد ما فقیر دو فرسنگ، خان کہ عیسیٰ را معافت نکند و از حسنی بقصد و بر سوت است خاست.

موسیٰ از وی نگاه کرد و در حین آمدن گفت: «ای بیچاره! کجا می گویی و از کجا می بینی؟»

برداشتش و بر گوش گرفت و پیروز دانه دیکر مع، چون چشمش بر مع افتاد، دلت به جادو آمد، موسیٰ (ع) او را از گوش فرو گرفت و عیسیٰ از آن عیسیٰ چه خلق کرد و بدان ریح که کشید، او را باز زد و بر وی نخواست، به عیسیٰ که او را بر گش و جنگم گردانم و بعضی بر لبش تھم و بندو کتاب فرسوم و ناچاران باشد، از او گویند، این همه گرفتارها او را از ای دانست.

عظای حسین (ع)

اخلاق محسنی

نوشته اند، حضرت حسین چون درویشی را دید، گفتی: «تورا کہ خوانند و پسر کہ ای؟» درویش گفتی: «من فلان پسر فلان.» حسین گفتی: «بیک آمدی کہ از دیوار من جواری تو بودم کہ در دفتر پسر خویش دیدم ام و پدر تو را چند درم بر پدر من است، اکنون می خواهم تادمی پدرم را از حق تو فارغ گردانم.» و بدین بهانه، عطا به درویش دادی و منت بر خود نهادی

سیاست نامه

پیامبر و مزد احسان او

عبدالله جابر روایت می کند کہ در سفری از اسفار، به خدمت سید ابرار (ص) می رفتم، زنی پیش سید (ص) آمد و کودکی خود در کنار گرفتہ بود، پیغمبر او را بست و پیش خود بر زین کوحه نشاند و معوذتین بخواند و بر او دید و بدان جا رسید، همان زن پیش او آمد و دو گوسفند خریدہ آورد و گفت: «به برکت لفظ مبارک تو، پسر و بہ مادرش باز داد، چون مصطفیٰ (ص) از سفر باز گشت و بدان جا رسید، همان زن پیش او آمد و دو گوسفند خریدہ آورد و گفت: «به برکت لفظ مبارک تو، پسر من صحت یافت.»

پیغمبر او را جواری به خوبی بداد و یک گوسفند قبول کرد و او را در عقلمی آن صفتی داد و بفرمود از آن گوسفند طعام ساختند، چون حاضر آوردند، از آن تا اول ز کرد و هیچ نخورد و بر لفظ مبارک اند کہ «لا تریہ منکم جراد و لا شکورا»، یعنی من بہ نیکویی مکافات عظیم و احسان بہ مجازات بخوبی.

دبوانہ قیرانہ

یکی از هزاران کمال دبوانہ و س در بزرگ معاوہ شد معاوہ بہ گفت: «از قرآن چه می دانی؟»

گفت: «سبب دہم و سبک دہم.» گفت: «چون با سبب.» گفت: «بسم اللہ الرحمن الرحیم، اذ جاء پسر اللہ و الفتح و است الناس یختر چون من دین اللہ افتاد.» گفت: «حق من کسی کہ بدخلون فی دین اللہ آمده است.»

گفت: «آن در روزگار سزاوار جدا بود و اکنون حصہ خارج می شود.»

ایثار

روایت است کہ شیعی و چند کس از درویشان و جوانمردان نزد ابو الحسن انصافی جمع شدند و او را کرده ای دوسه نان بود؛ چندان کہ پنج مرد را، دشوار پس باشد، نان ها همه بارہ کردند و جواج بگشتند و بر سفره نشستند تا نان خوردند و هر یکی دھان می خنابید تا دیگران بنزد آمد کہ همی خورد، چون سفره برداشتند، نان به حال خویش بود و هیچ یک نخورده بودند، جهت ایثار کردن بر دیگران.

روح الجنان، ج ۱۲

تحفة الاخوان

فن آوری هسته ای ، فقط بمب نیست!

حسن قلمی باویل علیایی

می شود. تمام هسته های ناپایدار را، پروتا (یا رادیواکتیو) می نامند. این گونه تغییرات هسته ای، خودبه خودی است و بدون هیچ گونه دخالت عامل خارجی در هسته ها رخ می دهند. مثلاً نیمه عمر ایزوتوپ اورانیوم ۲۳۸ (۲۳۸) مجموع تعداد پروتون ها و نوترون های هسته است. ۴/۵ میلیارد سال است یعنی ۴/۵ میلیارد سال طول می کشد تا نیمی از اورانیوم ۲۳۸ واپسیده شود و به توریم ۲۳۴ تبدیل شود.

در اواخر سال ۱۹۳۸ هان، مایتنر و اشتراسن به اکتشافی دست یافتند که دنیا را تحت تاثیر قرار داد. آن ها متوجه شدند که یکی از ایزوتوپ های اورانیوم یعنی اورانیوم ۲۳۵ (۲۳۵) مجموع تعداد پروتون ها و نوترون های هسته است) را می توان به دو هسته ای شک تقسیم کرد.

وقتی که نوترون (n) گسیل یا اورانیوم ۲۳۵ برخورد می کند، هسته ای اورانیوم به هسته ای باریم (Ba) و کربتون (K) و سه نوترون دیگر تجزیه می شود. سپس هر کدام از سه نوترون مجدداً باعث تجزیه ی اورانیوم های دیگر می شود.

مثلاً اورانیوم سه ایزوتوپ دارد که تعداد پروتون های هر سه ایزوتوپ ۹۲ است ولی تعداد نوترون های آن ها ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۴۶ عدد است. در تمامی هسته ها، جرم هسته از مجموع جرم ذرات تشکیل دهنده ی آن ها (مجموع جرم پروتون و نوترون های تشکیل دهنده) کمتر است. این اختلاف جرم را کالسی جرم می نامند. با محاسبه ی کالسی جرم هسته و با استفاده از نظریه ی اینشتین یعنی $E = mc^2$ که در آن m جرم کالسی و c سرعت نور است. مقدار انرژی مورد نیاز برای فروپاشی هسته ای هر اتم قابل محاسبه است. مقدار این انرژی برای هسته هلیوم که شامل دو پروتون و دو نوترون 4.001506×10^{-12} است.

ذرات جدا شده \longrightarrow ${}_{90}^{231}\text{Th} + 2\text{n}$ هسته هلیوم

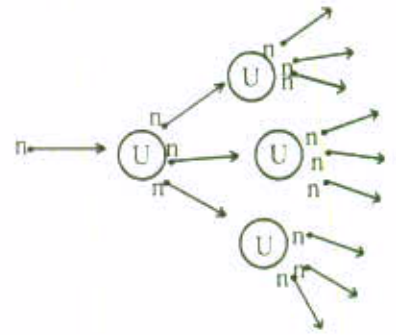
این میزان انرژی را انرژی بستگی هسته می نامند.

نیروی دافعه ای کولنی برای پروتون های باردار درون هسته همیشه در جهت از هم بازشدن هسته عمل می کند ولی در هسته های پایدار موجود در طبیعت نیروی جاذبه ی هسته ای همواره بر این دافعه غلبه می کند. با وجود این، تعادل بین این نیروها نسبتاً حساس است. گاهی نیروی دافعه باعث از هم بازشدن هسته

فن آوری هسته ای از آغاز پیدایش اولین دهه ۱۹۴۰ میلادی به این سو بسط چشم گیری داشته است. امروزه در بسیاری از رشته های علوم، از پزشکی گرفته تا انرژی هسته ای، اهمیت آن را احساس می کنیم. کاربرد رآکتورهای هسته ای رفته رفته، به طور فزاینده ای نقش حیاتی خود را در تمدن امروزی نسل ما می دهد. از نیروی و خواص هسته ای به طور گسترده در صنعت و کشاورزی استفاده می شود. این گونه کاربردها با گذشت زمان گسترش بیشتری خواهند یافت. به همین دلیل، نیاز به وجود کاردانا و کارشناسانی که اصول خواص هسته ای را بدانند، در آینده بیشتر خواهد شد.

هسته از دو نوع دره، یکی پروتون با بار مثبت و دیگری نوترون که بدون بار الکتریکی است، تشکیل شده است. نیروی هسته ای قوی باعث می شود که علی رغم نیروی دافعه ای بین پروتون ها، هسته از هم نپاشد و پایدار بماند. بنابراین نیروی هسته ای جزء نیروهای قوی و با برد کوتاه است و فقط در ابعاد هسته ای اتم تاثیر گذار است.

تمام هسته های موجود در یک نوع عنصر شیمیایی (مانند اورانیوم) تعداد پروتون های موجود در آن ها یکسان است. هسته هایی که تعداد پروتون هایش با هم مساوی ولی تعداد نوترون هایشان با هم متفاوت باشد، ایزوتوپ های آن عنصر نامیده می شود.

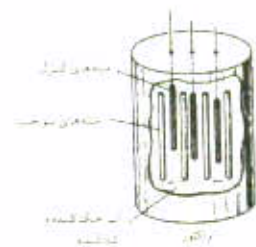

در این فرایندها مقداری جرم ناپدید می شود و طبق رابطه $E = mc^2$ به انرژی نوترون های تولیدی از تعداد نوترون های مصرفی بیشتر است، واکنش زنجیری شروع می شود که اگر کنترل نشود، موجب آزادی انرژی بسیار زیادی می شود که ساختار بمب اتم را تشکیل می دهد. برای کنترل مقدار انرژی آزاد شده باید تعداد نوترون ها را کنترل کرد، برای این منظور مقدار انرژی آزاد شده باید تعداد نوترون ها را کنترل کند. برای این منظور از راکتور هسته ای استفاده می کنند.

هر راکتور از: ۱- قسمت سوخت (مانند اورانیوم):

۲- قسمت کند کننده ی سرعت نوترون ها (مانند استفاده از آب سنگینی):

۳- قسمت کنترل کننده ی تعداد نوترون های آزاد شده (مانند فلز کادمیوم) تشکیل شده است.

برای آن که فرایند آزادسازی انرژی تولید شود، حتماً باید در راکتورها از فلز کادمیوم که جاذب نوترون است، استفاده کرد. برای آن که آهنگ واکنش زیاد شود، فلز کادمیوم را از راکتور بیرون می کشند و

برای آن که آهنگ واکنش کاهش یابد، فلز کادمیوم را به درون راکتور می برند. به این ترتیب مقدار انرژی تولید شده قابل کنترل کردن است. از این انرژی تولید شده می توان در صنعت استفاده های فراوان کرد.

موارد استفاده از پرتوزایی و انرژی هسته

۱- باستان شناسان با بررسی سرب حاصل از واپاشی اورانیوم ۲۳۸ در سنگ معدن و یا اطمینان زیاد تاریخ پیدایش زمین را ۴/۵ میلیارد سال پیش بینی می کنند، زیرا مقدار این دو عنصر در سنگ معدن تقریباً یکسان و نیمه عمر اورانیوم ۲۳۸ در حدود ۴/۵ میلیارد سال است.

۲- نیمه عمر یکی از ایزوتوپهای کربن (کربن ۱۴) ۵۷۳۰ سال است. باستان شناسان با بررسی نسبت جرم کربن ۱۴ به کربن ۱۲ در قطعات یافت شده، عمر آن را تخمین می زنند.

۳- در راکتورهای هسته ای در اثر تجزیه و فروپاشی اورانیوم ۲۳۵ مواد پرتوزایی مختلفی تولید می شود. یکی از این مواد پد ۱۳۱ است که دارای نیمه عمر ۸ روز است و در پزشکی از آن استفاده می شود. هنگامی که شخص بیمار پد ۱۳۱ را مصرف می کند، پد ۱۳۱ جذب غده تیروئید می شود و بزک می تواند این غده را که خاصیت پرتوزایی پیدا کرده از بیرون بدن بیمار مورد مطالعه قرار دهد.

۴- یکی دیگر از محصولات راکتور هسته ای کیالت ۶۰ است. این عنصر می تواند پرتوهای گامای پرتوزایی تولید کند. انرژی پرتوهای گاما به مراتب بیشتر

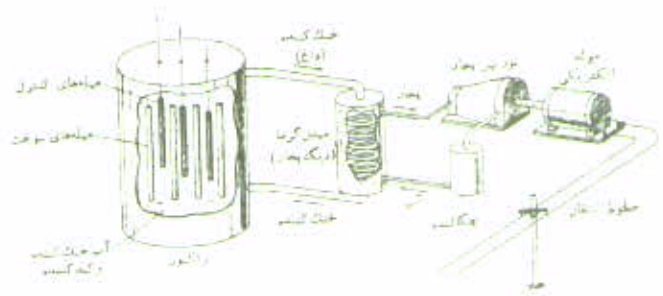
از انرژی پرتوهای α در رادیولوژی است. مقدار لازم کیالت ۶۰ را در داخل یک جعبه ی سربی سنگین قرار می دهند. این جعبه را بالای میز نصب می کنند و بیمار بر روی میز دراز می کشد و با باز کردن سوراخ کوچک جعبه تحت تابش قرار می گیرد. اتاقی را که این دستگاه در آن قرار دارد، با حفاظت سنگین از بقیه ی ساختمان جدا می کنند. چون در طول مدت درمان هیچ کس نمی تواند در اتاق باشد، این فرایند به وسیله ی تلویزیون مدار بسته بررسی می شود. از پرتوگاما برای از بین بردن یافته های سرطانی استفاده می کنند.

۵- در عکس هایی که با پرتو α از بدن انسان گرفته می شود، فقط می توان اندام های با چگالی متفاوت را از یکدیگر تمیز داده به ویژه، در رادیولوژی عکس استخوان ها نسبت به بافت های اطراف آن به وضوح دیده می شوند، زیرا مقدار پرتوهایی که از استخوان ها عبور می کنند از بافت ها کمتر می گذرند اما، عکس های پرتو α نمی توانند وجود یک جرم غیرعادی بافت نرم؛ مانند یک تومور را در داخل بافت عادی نشان دهند. به این دلیل، کاربرد ایزوتوپ های پرتوزا گسترش یافته است.

زیرا پرتو نابی از این ایزوتوپ به وسیله ی تومور جذب می شوند. تابش های حاصل از یک بیمار که ایزوتوپ پرتوزا به او تزریق شده است، به کمک دستگاه خاصی آشکار می شود تا معلوم شود که تومور وجود دارد یا خیر. مثلاً از پرتکنات (TcO_4)، ایزوتوپ تکنسیوم (Tc) که دارای نیمه عمر

قطعات ماشین آلات را مشخص می کنند.

۱۱- از نیش گام برای شکاف کی و سترون کردن ابزار جراحی و نیز برسیم و نگه‌داری آمار عصبه که توسط میکرواپاراتسها به مرور زمان خوردگی پیدا کرده و آسیب دیده اند، استفاده می شود. چنان که جسد مومهایی را پس از دوام و خنک شدن محسوس می شود، در وسط آن با این روش برش و از آن دیدن بیشتر نجات یافت.

۱۲- با استفاده از نیش گام کیفیت ابزار کردن و مدت نگه‌داری مواد خوراکی را می توان بالا برد. این کاربرد به گونه‌ای چشمگیری می تواند در حل مشکل کرمی در چنان مؤثر و سودمند باشد.

۱۳- دانشمندان برای بررسی و ساخت ساختمان ماده و ارایش مولکولی از فن آوری هسته‌ای استفاده می کنند. این بخش از علوم تجربی به سرعت در حال گسترش و پیشرفت است و دانشمندان در حال بررسی و ساخت راکتورهای پژوهشی تخصصی ویژه‌ای هستند. به کمک فن آوری هسته‌ای دانشمندان توانستند وجود جدید عنصر ناشناخته در جدول مدلیف را بیابند.

بزرگ برای ذخیره‌سازی سوخت ندارند. راکتورهای هسته‌ای دود نمی کنند و گازهای سمی در هوا متصاعد نمی کنند. ارزش گرمای تولید شده توسط راکتورهای هسته‌ای تقریباً ثابت است. تأسیسات راکتورهای هسته‌ای فضای کوچک‌تری را نسبت به نیروگاه‌های بزرگ می کند. ۸- کشف این بنیاده که نوترون‌های که از شکافت هسته آزاد می شوند، به نوبه‌ای خود هسته‌های دیگر را می تواند شکافتند. منجر به ثبت اختراع‌هایی در زمینه‌ی پیل‌های هسته‌ای شد. از فرآورده‌های راکتورهای هسته‌ای می توان به استروسیوم اشاره کرد که از آن می توان در جسمه‌های مستقل برق مانند فلوس دریایی و سایر چراغ‌های اضطرار آویزان استفاده نمود.

۹- از فن آوری هسته‌ای در فن گرم‌ساز نیز استفاده می شود. با استفاده از این فن آوری مبرال رسنگ موجود در موهای نایلون را که در حبه‌های سنگین به خاک سپرده شده است انداز دیگری کرده‌اند. ۱۰- با استفاده از فن آوری هسته‌ای مکان نسبت نوله‌های آب و نفت را پیدا می کنند و نیز میزان سانس و خوردگی

۶- سانس استفاده می کنند. یونگتاک پس از بررسی به بیمار در مؤثر معرفی نمود می کند ولی به بافت اضطرار آل وارد نمی شود. سایر اس، راکتورهای که ما فقط از نوترون مغزب گسیل می شوند و از این رو می توان وجود نوترون را مشخص داد.

۶- نوترونی نسبت که از شکافت هسته‌ای ماده فقط برای سانس بده استفاده کرد. دانشمندان تلاش می کردند تا راکتورهای هسته‌ای کوچک، کارآمد و سودمند تهیه کنند. در سال ۱۹۵۴ در راکتور هسته‌ای کوچکی در اتحاد جماهیر شوروی ساخته شد و بعد از آن در انگلستان راکتور بزرگی ساخته شد.

در سال ۱۹۵۴ در ژاپن در نپلوس در امریکانه آب ساخته شد. این ژاپن دارای نکه، نکه، نکه هسته‌ای بود که انرژی مورد نیاز آن را تامین می کرد. ژاپن در این زمینه معمولی محسوب می شود که هر چند وقت یک‌بار به روی آب می‌اندازد یا با قطره‌های خود را تیار می‌کند. اما ژاپن در این زمینه هسته‌ای می تواند تا شش ماه زیر آب بماند.

۷- از راکتورهای هسته‌ای برای تولید بخار و در جانش نوبس بخار و تولید جریان الکتریکی استفاده می کنند. اگر به طور متوسط یک نیروگاه معمولی در سال ۱۰۰۰۰ کیلووات ساعت برق تولید می کند. نفعان مصرف یک کیلووات انرژی برای سوخت در سال به عبارت دیگر مقدار انرژی‌ای که در ۱۰۰۰۰ کیلووات ساعت تولید می کند، برابر با مقدار انرژی تولیدی یک تن اورانیوم است. سایر این راکتورهای هسته‌ای نیز به فضای

- منبع
- ۱- فن آوری هسته‌ای، ترجمه دکتر دانشمندی، ۱۳۷۰، ص ۱۰۰ تا ۱۰۵
 - ۲- انرژی هسته‌ای، ترجمه دکتر دانشمندی، ۱۳۶۵، ص ۱۰۰ تا ۱۰۵
 - ۳- تحقیقات ژاپن در زمینه انرژی هسته‌ای، ترجمه دکتر دانشمندی، ۱۳۵۹، ص ۱۰۰ تا ۱۰۵

از آنجا که معرفی وسیع کتاب در مجله امکان پذیر نیست بهتر دیدیم در هر شماره یک کتاب را به طور مشروح به شما خوانندگان و دبیران محترم معرفی کنیم. کوشش خواهد شد کتاب مورد نظر در هر شماره، اولاً در موضوعی جدید باشد، ثانیاً قابل دسترس در بازار باشد و ثالثاً تا حدودی جنبه‌ی «کتاب مرجع» داشته باشد. اکنون معرفی کتاب «جلوه‌های معلمی استاد مطهری» را به عنوان فتح باب تقدیم شما می‌کنیم.

جعفر ربانی

درباره‌ی استاد شهید مرتضی مطهری سخن بسیار گفته شده است با این حال، آثار علمی و قلمی و نیز شخصیت معنوی و روحانی این متفکر بزرگ از حنان و وسعت و رفعتی برخوردار است که همواره می‌توان سخنی و حرفی از او به میان آورد. در واقع مطهری را باید یکی از معدود متفکرانی دانست که از تلاقی افکار و اندیشه‌هایشان با یکدیگر و نیز بازتاب آن در افکار مردم ایران، انقلاب عظیم اسلامی واقع شد. انقلابی که هنوز از تب و تاب ناپستاده و به حرکت خود در بستر جمهوری اسلامی ادامه می‌دهد. کتاب «جلوه‌های معلمی استاد مطهری»

کتاب: جلوه‌های معلمی استاد مطهری
تهیه کننده: دفتر انتشارات کمک آموزشی
چاپ: دهم ۱۳۸۴
تعداد صفحه: ۳۱۶
ناشر: انتشارات مدرسه برهان
بها: ۱۸۰۰۰ ریال

که اکنون چاپ دهم آن انتشار یافته است از معدود کتاب‌هایی است که به گونه‌ای متنوع و درخور و در عین حال با قلم و بنایی ساده به معرفی اشخاص و شخصیتی آن استاد شهید پرداخته است و لذا مرجع مناسبی برای استفاده‌ی دبیرانی است که خواهان کتابی مفید در این زمینه‌اند.

کتاب شامل چند فصل است: استاد مطهری از دیدگاه... (امام خمینی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای...، گوشه‌هایی از زندگی استاد، جلوه‌های معلمی استاد از زبان شاگردان و یاران، مقالات، کتب تعلیم و تربیت اسلامی، اسرار

مطهری در این کتاب به مطلب مهمی درباره‌ی خود اشاره می‌کند که معمولاً به آن توجه نمی‌شود. وی در همان دوره‌ی جوانی از خود سؤال می‌کند: «اگر من به جای این تحصیلات الهیکی از رشته‌ای از تحصیلات جدید را پیش می‌گرفتم بهتر بود یا نه؟... و آیا اگر یک رشته از علوم طبیعی و بیابانی یا ادبی را پیش گرفته بودم چه وضعی داشتم؟» آنگاه خود پاسخ می‌دهد که: «ممکن است در آن صورت همه چیز، چه از لحاظ مادی و چه از لحاظ معنوی بهتر از این باشد که هست... اما تنها چیزی که واقعاً به خود آن را و نه جانشین آن را داشتم، همین طرح فکری (یعنی اندیشه‌ی فلسفی و حکمت الهی) بود یا ساجس». «مطهری پس از سال‌ها یادآوری این خاطره می‌گوید که هنوز هم بر همان نظر قبلی ایش باقی است، یعنی از سیرتی که پیموده، راضی است.

در بخش جلوه‌های معلمی استاد، سیزده تن از شاگردان و یاران مطهری درباره‌ی چگونگی تدریس او و نیز جنبه‌های معنوی شخصیت وی و تأثیر آن در آموزش سخن گفته‌اند که همه خوانندگی و تدریس آموز است. ولی سه مقاله در این مجموعه وجود دارد که بویژه برای دبیران دینی و ادبیات می‌تواند مفید و راهگشا باشد: مقاله‌ی «لغات و اصطلاحات تعلیم و تربیت در آثار استاد»، مقاله‌ی «نهضت‌های صدعل در تاریخ اسلام» و بالاخره مقاله‌ی «کتاب تعلیم و تربیت اسلامی». از آنجا که مطهری مردی طرفدار «اندیشه‌ی عقلی» بود و هیچ نوشته یا سخنی از وی نمی‌توان یافت که فاقد این ویژگی باشد. ساینده است سببوی تفکر او به عنوان الگو یا سرمشق مفید مورد استفاده‌ی ما، نه تنها در آموزش‌های دینی و تربیتی، حتی در آموزش‌های سایر دروس قرار گیرد. سه مقاله‌ی فوق از این جهت می‌تواند راهگشا باشد. با نقل باره‌ای از سخن استاد با عنوان علل رشد نهضت‌های صدعل عقل (صفحه ۱۲۵۴) معرفی کتاب زایه بیان می‌نماید. وی می‌نویسد: «عامه‌ی مردم که اهل تعقل و تفکر و تجزیه و تحلیل نیستند همواره «تدین» را مساوی «تعبد» و تسلیم فکری به خواهر ایات، مخصوصاً احادیث، می‌دانند و هر تفکر و احتیادی را نوعی طغیان و عساکر علیه دین تلقی می‌نمایند. اگر بالاخص علماء دینی و مذهب این طرز تفکر را تبلیغ نمایند». سپس می‌گوید: اخباری‌ها صورت حرفشان این بود که ما از خودمان حرفی نداریم و هر چه هست قال الباقی (ع) و قال الصادق (ع) است. مرحوم سید نعمت‌الله جزایری در این باره استدلال می‌کند که: اگر در روز قیامت بنده‌ای از بندگان خدا را در پای میران الهی حاضر کند و از او پرسد توجه کردی و او بگوید من به دستورات امام معصوم (ع) عمل کردم، آیا هیچ عاقلی احتمال می‌دهد که خداوند چنین بنده‌ای را ملامت کند و به دوزخ ببرد و عذاب کند و از سوی دیگر بنده‌ای را که به روایات اعتنایی نداشته و احادیث را به بهانه‌های مختلف کنار می‌گذارد و بدان‌ها عمل می‌کرده است، به بهشت ببرد؟ استاد مطهری پس از نقل این سخن می‌گوید: ظاهر سخن زیبا و عوام‌فریبانه است، اما تحت بر سر این است که این گونه تعبدها و تسلیم‌ها تسلیم به قول امام معصوم نیست، تسلیم به جهالت است. اگر واقعاً محرز نبود که معصوم سخن را گفته، اصولین کسانی که به عقل و استدلال بیشتر از نقل بها می‌دهند هم تسلیم هستند.

معلمان برای معلمان بنویسند

حسن سالاری

به لحاظ معنوی و هم به لحاظ مادی پیامدهای منفی برای آنان دارد. برای مثال، برترین آن‌ها هر ساله مورد تشویق قرار می‌گیرند و حتی جایزه‌ی ویژه‌ی دریافت می‌کنند.

ما معتقدیم تجربه‌های معلمان خوب کشورمان نیاز ارزی این جنس دارد. اما به نظر مانده عاقل باعث شده است این تجربه‌ها در چارچوب نوشتار ماندگار نباشد و الهام‌بخش معلمان دیگر نباشد. عامل نخست در لایه‌های جمله‌های بی‌بهره است. از این رو، به عامل دوم می‌پردازیم که همانا مشکل نگارش است. از تعداد اندکی که بگنویم، بیش‌تر معلمان در بیان تجربیات خود استاد هستند. اما زبانی که از آن‌ها می‌خواهیم آن‌ها را که گفته‌اند، به لایحه نوشتار برسانند. دچار مشکل می‌شوند، البته باز هم با در نظر نگرفتن تعداد اندکی!

مشکل از کجاست؟ خود پاسخ گفتن به همین پرسش هم مشکلی شده است! اکنون جای آسیب‌شناسی این موضوع نیست و ما می‌خواهیم در این مجموعه مقاله، راهکارهایی به شما پیشنهاد کنیم که بتوانید تجربه‌های ارزشمند خود را در چارچوب مقاله‌ای جذاب و خواندنی از طریق این مجله یا مجله‌های دیگر

و کارآمدی برای دست‌بخش کردن فرایند آموزش بسپارید می‌کنند؛ راهکارهایی که نتیجه‌ی مطالعه و تجربه‌های کلاسی آنان است.

معلمین برای جذاب کردن درس عنوان، دانش آموزان را به سبدهای معنی می‌برد؛ معنی دیگر مسائلی هوا کردن یادداد کدیر گزار می‌کنند؛ دیگری از ناموران آسب شناسی دعوت می‌کنند؛ کلاس درس می‌سازند و دربارهی روش‌های خاموش کردن آسب یادش آموزان به گفت‌وگو پیشیند و یکی هم دانش آموزان را در تهیه‌ی روزنامه‌ی آموزشی مضمی هدایت می‌کند. اری مقاله‌هایی که در مجله‌های ما چاپ می‌شود، چیزهایی به همین سادگی را مطرح می‌کند.

چه بسا شما راهکارهایی خالص‌تری هم داشته‌باشید. اما تفاوت شما و این معلمان در این است که آنان از این راهکارهایی به عاقل سادگی به سادگی نمی‌کنند و فرهنگ آموزشی سفاهت خود را به فرهنگ آموزشی نوشتاری تبدیل می‌کنند. مقاله‌هایی که آنان می‌نویسند بخشی از پیشه‌ی آموزشی آنان می‌شود که هم

ساختار یک مقاله‌ی علمی و آموزشی

به شما نزدیک می‌گردد که تصمیم گرفته‌اید برای مجله‌ی رشد آموزش راهنمایی مقاله‌نویسید. شما معلم موفق می‌خواهید از تجربه‌های خود بنویسید. از فعالیتی که انتخاب کرده و در کلاس با دانش‌آموزان خود انجام داده‌اید. می‌خواهید از فکر تازه‌ای بنویسید که در کلاس ساده کرده‌اند و با دانش‌آموزان دور از انتظار آن رویه‌رو شده‌اند. می‌خواهید بنویسند که چگونه فضای مناسبی را برای شرکت کردن دانش‌آموزان در فرایند تدریس فراهم کرده‌اند و می‌خواهند بنویسند که چه دشواری‌هایی در روند فعالیت آموزشی خود داشته‌اند و چگونه آن‌ها را برطرف کرده‌اند.

بسیاری از مقاله‌هایی که در چند سال اخیر از مجله‌های خارجی انتخاب شده و پس از ترجمه در مجله‌های رشد چاپ شده است، به موضوع‌هایی از این دست پرداخته‌اند. موضوع‌هایی که شما با آن عاقله‌بستید و چه بسا گاهی راهکارهایی کارآمدتری برای آن‌ها دارید. پس بر آن مقاله‌ها یا بر معنی‌هایی مانند شما می‌نویسند و راهکارهایی ساده، اما خالص

در اختیار همکاران خود قرار دهید تا در آینده‌ی نزدیک به این شعار جامعه‌ی عمل بوشانیم که: **معلمان برای معلمان می نویسند.**

گام اول: با ساختار مقاله آشنا شویم

اهمیت چگونه نوشتن، از چه نوشتن کمتر نیست. همان گونه که برای رسیدن به دستاوردها و مفاهیم علمی و آموزشی از روش دقیق و پذیرفته شده‌ای پیروی می‌کنیم، برای معرفی آن‌ها نیز باید شیوه‌ی مناسب و پذیرفته شده‌ای را در نظر داشته باشیم. بسیاری از مجله‌ها چارچوب مشخصی برای مقاله‌های خود طراحی کرده‌اند، اما در بیش تر مجله‌های علمی آموزشی چارچوبی که در ادامه معرفی می‌شود، پذیرفته شده است. یک مقاله‌ی علمی آموزشی شش بخش اصلی دارد. (۱) عنوان؛ (۲) مقدمه؛ (۳) بیکره؛ (۴) نتیجه؛ (۵) منابع (۶) جدول‌ها، نمودارها و عکس‌ها.

مقدمه، خواننده را به دام می‌اندازد

مقدمه‌ی خوب توجه خواننده را به مقاله جلب می‌کند و به او کمک می‌کند تصمیم بگیرد آیا برای خواندن آن مقاله وقت بگذارد یا نه. در ادامه با استفاده از مقدمه‌ی یک مقاله‌ی آموزشی علوم، ویژگی‌های یک مقدمه‌ی خوب را شرح می‌دهیم. نویسنده در چند پاراگراف نخست مقاله باید این اطلاعات را در اختیار خواننده قرار دهد:

۱. به طور خلاصه، موضوع اصلی مقاله را مشخص کنند. برای مثال، «همه دانش‌آموزان، به خصوص آنانی که با طبیعت کمتر ارتباط دارند، باید فرصت مشاهده گیاهان و جانوران مختلف را در کلاس درس و زمین مدرسه داشته باشند.» موضوع اصلی: ارتباط دانش‌آموزان با طبیعت است.

۲. نوع مقاله‌ی را که نوشته شده است، مشخص کند: دیدگاه آموزشی، روش تدریس،

فعالیت یا طرح درس، برای مثال، «طرح‌های ساده‌ای که در این مقاله پیشنهاد شده است، ماده اولیه خاصی نمی‌خواهند؛ سه فعالیت که به دانش‌آموزان در یادگیری درباره طبیعت کمک می‌کنند و هر سه مورد براساس استانداردهای آموزش علوم طراحی شده‌اند.» نوع مقاله: معرفی فعالیت است.

۳. روی جالب‌ترین، خاص‌ترین و چشمگیرترین نقطه‌ی مقاله تأکید کند.

برای مثال، «کشاندن کجکاو‌ی علمی به حیات مدارس بر هیجان درس‌ها می‌افزاید و احساس لذت بردن از فضای بیرون را در دانش‌آموزان پرورش می‌دهد. بنابراین، گرچه ممکن است دانش‌آموزان شهری امکان پرسه‌زدن در هنکارها جنگل را نداشته باشند، آنان هنوز هم می‌توانند لذت پژوهش کردن در محیط باز را تجربه کنند.» نقطه‌ی نقل مقاله: استفاده از فضاهای شهری برای تقویت ارتباط دانش‌آموزان با طبیعت.»

۴. توضیح دهد که طرح درس یا فعالیت پیشنهادی مقاله در کجای برنامه‌ی آموزشی قرار می‌گیرد.

برای مثال، «استانداردهای آموزش علوم، دانش‌آموزان را به کجکاو‌ی علمی فرا می‌خواند. این فرایند از آمادگی تا پایه چهارم شامل راهکارهای زیر است: پرسیدن سوال؛ طرح ریزی و اجرای آزمایشی ساده؛ استفاده از ابزار ساده برای جمع‌آوری اطلاعات؛ فراهم کردن یک توضیح نهایی؛ و در آخر تبادل عقاید و توضیح دادن. انجام دادن پژوهش‌های پایه، در کنار فرایند عادی یادگیری محتوا، یکی از راه‌هایی است که دانش‌آموزان را در دستیابی به این هدف‌ها کمک می‌کند» بنابراین، نویسنده مشخص کرده است کدام استانداردهای آموزشی را در فعالیت‌های پیشنهادی خود پوشش می‌دهد و در جای جای بیکره‌ی مقاله به این استانداردها

اشاره می‌کند. برای مثال، «آزمایش ساده‌ای طرح ریزی و اجرا کنید. دانش‌آموزان را به چهار گروه تقسیم کنید و هر گروه محلی از محوطه‌ی مدرسه را برای مطالعه خود انتخاب می‌کند در این مطالعه، هر گروه انواع الگوهای رنگی موجود و تعداد پرندگان مشاهده شده با هر نوع الگوی رنگی را ثبت می‌کند...»

۵. مشخص کند چه چیزی باعث شده

است نویسنده‌ی مقاله آن فعالیت یا طرح درس را انتخاب کند. برای مثال، «براساس استانداردهای آموزش علوم، در ک شکوه و پرمایه‌گی و هیجان دانستن درباره‌ی طبیعت، از جمله مهم‌ترین هدف‌های آموزش علوم در مدارس است. کسب چنین تجربه‌ای برای دانش‌آموزان ساکن در مناطق شهری اغلب دشوار است. با وجود حیابان‌های آسفالت‌شده و ساختمان‌هایی که دسترسی به فضای باز را محدود می‌کند، طبیعت بسیار دور از دسترس به نظر می‌رسد. اما، دانش‌آموزان شهری نیز می‌توانند به روش‌های متعددی تجربه‌های زیست‌محیطی داشته باشند و طبیعت را در جاهایی که انتظار آن نمی‌رود، پیدا کنند.

مقدمه خوب چند ویژگی دیگر نیز باید داشته باشد:

- نه زیاد کلی و نه زیاد مشروح باشد و در واقع هدف‌هایی را که از آن انتظار می‌رود، در کم‌ترین جمله‌ها پوشش دهد.
- بیش خاص شما در آن مطرح شده باشد و با ارجاع دادن به پژوهش‌های دیگران برنشته باشد.
- به زبان عامیانه یا بسیار تخصصی نوشته شده باشد.
- گیرا باشد و در صورت نیاز، از تشبیه، ضرب‌المثل یا خاطره برای جذاب کردن آن استفاده شده باشد.
- با چند جمله‌ی مناسب به بیکره‌ی مقاله مرتبط شده باشد.

نمونه‌ای از مقدمه‌ای که خوب نوشته شده است

<ul style="list-style-type: none"> ● موضوع اصلی مقاله مشخص است ● فعالیت‌های علمی زیاد ● پایان‌های آموزشی مشخص شده است ● نوع مقاله به خواننده می‌گوید (مقاله مروری) ● خواننده علم ضروری ندارد ● به صورت خلاصه با بیان یافته و نتیجه و راه حل در پی مقدمه آمده است 	<p>این مقاله به شرح معنی برای شما را شرح می‌دهد و چرا که در این مقاله به کودکان مبتلا به پارکینسون که در یک گروه کنترل و گروه مبتلا به پارکینسون که در یک گروه کنترل قرار دارند، فعالیت‌های ورزشی را مطالعه می‌کنند و استفاده از این نوع فعالیت‌ها می‌تواند به بهبود عملکرد حرکتی و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک کند. این فعالیت‌ها شامل تمرینات تعادلی، تمرینات قدرتی و تمرینات هوازی است. این فعالیت‌ها به بهبود تعادل و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک می‌کند. این فعالیت‌ها به بهبود تعادل و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک می‌کند. این فعالیت‌ها به بهبود تعادل و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک می‌کند.</p>
--	---

نمونه‌ای از مقدمه‌ای که خوب نوشته نشده است

<ul style="list-style-type: none"> ● موضوع متن مقاله مشخص نشده است ● نام نویسنده مشخص نشده است ● جزایر ندارد ● در یک پاراگراف دوبار از واژه پارکینسون استفاده شده است ● نام نویسندگان نامناسب است یا بی‌اقتداری است 	<p>این مقاله به شرح فعالیت‌های علمی برای شما را شرح می‌دهد و چرا که در این مقاله به کودکان مبتلا به پارکینسون که در یک گروه کنترل و گروه مبتلا به پارکینسون که در یک گروه کنترل قرار دارند، فعالیت‌های ورزشی را مطالعه می‌کنند و استفاده از این نوع فعالیت‌ها می‌تواند به بهبود عملکرد حرکتی و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک کند. این فعالیت‌ها شامل تمرینات تعادلی، تمرینات قدرتی و تمرینات هوازی است. این فعالیت‌ها به بهبود تعادل و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک می‌کند. این فعالیت‌ها به بهبود تعادل و تعادل در افراد مبتلا به پارکینسون کمک می‌کند.</p>
--	---

احمد کعبی

آدم کش ها بیش از یک تفنگ دارند!

حامد: بابا... بابا... بین چه تفنگ قشنگی خریدم! یا ماما رفته بودیم قروشگاه، این تفنگو از اون جا خریدیم.

پدر: اوف... سسه یک تفنگ راستکی است..

حامد: آره، میشه باش همه بچه ها رو کشت!

پدر: فقط مواظب باش وقتی تیر می زنی، صداس مادر بزرگ رو تترسونه. این طوری بگیرش... آها... عالی شد... خب... دیگه چی خریدین؟

حامد: چیزی نخریدیم: فقط ماما، مو برد بیش یک فال بین، گفت بذار قالتو بگیرم: لباس های عجیب و غریبی هم پوشیده بودن!

پدر: فال بین؟ فال بین کجا بود؟

حامد: توی قروشگاه: اون قدر دوراری، سوراخ کرده بودن و همه رو به سینه شون دوخته بودن، آدم می تونست با اون ها شونصد بار تلفن کنه!

پدر: خب، فال بینه چی گفت؟

حامد: گفت تو دکتر میشی.

پدر: به نظرت راست میگه؟

حامد: نه بابا... اون استهای فال گرفته، اصلاً من، فال بین این قدر ناشی ندیده بودم، اون نمی دونه که من می خوام آدمکش بشم.

پدر: آدم کش؟

حامد: آره دیگه، من الان یک تفنگ دارم: دو تا هم هفت تیر دارم، همه آدم کش ها باید بیشتر از یک اسلحه داشته باشن تا هر وقت تیر هاشون تموم

شد، دیگه زیاد معطل نشن، من می دونم این ربه بلد نیست خوب فال بینه، اگر بلد بود، فال منو درست می گرفت..

پدر: خب... راجع به آینده ی تو چیزی بگفت؟

حامد: چرا، ولی حرف عجیبی زد. گفت: «زن بدجنسی نصیبت می شه که فقط خدا به دادت می رسه، اما گوش کن پسر، من یک علامتی نشانت

میدم: او یک مادر کوتاه قد داره، مواظب باش پسر من تونی اونو از این علامت بشناسی.»

پدر: جالبه... پس تو اگه خواستی زن بگیری، اول چه کار می کنی؟

حامد: دیگه آسونه... اول ازش می پرسم که مامانت کوتوله اس؟ اگه گفت آره، معلوم میشه خودشه: اون وقت دیگه نمی گیرمش!

پدر: خب... اگه بهت دروغ گفت، چی؟

حامد: دروغ بگه؟!!

پدر: آره دیگه، یعنی با مادرش دست به یکی کنن و تو رو فریب بدن؟!!

حامد: (پس از چند لحظه سکوت) اگه این طوری بشه، هر دوی اون ها رو با همین تفنگ می کشم!

و پس از آن، شلیک بی دربی ۱۲ تیر بی امان از تفنگ حامد شنیده شد و بوی باروت بود که همین طور فضا را پر کرده بود!

معلمان ریاضی می پرسند؟

خسرو داودی

شماره

پس از بازسازی کتاب‌های ریاضی دوره‌ی راهنمایی، علی‌رغم تدوین کتاب‌های راهنمای معلم برای هر پایه‌ی تحصیلی، ابهامات و سؤال‌های زیادی همچنان در ذهن معلمان محترم این کتاب‌ها باقی مانده است. در این مجموعه مقالات به سؤال‌های مشترک که از نشست‌های مختلف با معلمان شهرهای گوناگون جمع‌آوری شده است، خواهیم پرداخت.

۱. آیا با اضافه شدن تعداد صفحات کتاب‌های ریاضی، نباید به ساعت تدریس آن اضافه کرد؟

این سؤال در اغلب جنبات توسط معلمان مطرح می‌شود. در پاسخ باید اشاره کرد، تعداد صفحات فلاک تعیین ساعت‌های تدریس برای یک کتاب درسی نیست. چرا که تعداد

صفحه‌های یک کتاب به نوع صفحه‌آرایی، تصاویر و عکس‌های استفاده شده و هنر صفحه‌آرا و طراح نیز مربوط می‌شود. می‌توان یک متن و محتوای ثابت را به شکل‌های مختلف صفحه‌آرایی کرد و هر بار تعداد صفحات را تغییر داد. با مقایسه‌ی کتاب‌های ریاضی فعلی و کتاب‌های قبل از بازسازی، می‌توان

تفاوت در کار هنری آن دو را ملاحظه کرد. از عوامل اضافه شدن تعداد صفحات می‌توان این موارد را نام برد:

۱) ارائه‌ی رسم‌های کتاب در یک صفحه. هر کدام از این رسم‌ها در $\frac{1}{4}$ صفحه و بدون توضیح ارائه شده بودند.

۱۲) اضافه شدن معادای طرح، نقاشی و عکس به کتاب درسی برای ایجاد جذابیت، تنوع و آرائه‌ی بادهای آموزشی.

۱۳) فصل بندی کتاب و تمیز در نحوه‌ی آرائه‌ی مطالب، اگر دقت داشته باشید رنگ سبز نشان دهنده‌ی فصل‌ها، رنگ سبز برای عناوین اصلی و رنگ قرمز برای درس‌ها انتخاب شده است. در فهرست کتاب این تقسیم بندی بهتر مشخص شده است. سعی شده است شروع هر فصل و موضوع اصلی همراه با یک طرح یا تصویر باشد.

۱۴) در اغلب «کار در کلاس»ها فضای لازم برای نوشتن پاسخ‌ها محفوظ شده است.

با توجه به موارد قوی اضافه شدن معاداد صفحات نسبت به کتاب‌های قبل از بازسازی طبیعی به نظر می‌رسد. عوامل اصلی در تعیین ساعت‌های مورد نیاز برای تدریس عبارت‌اند از تعداد مفاهیم و همچنین نوع روش تدریس انتخاب شده که در سؤال‌های بعدی به آن‌ها پاسخ داده‌ایم.

۲. با توجه به اضافه شدن محتوای کتاب‌ها آیا نیازی به اضافه شدن ساعات تدریس نیست؟

در پاسخ به این سؤال باید توجه داشت که از نظر تعداد مفاهیم ریاضی که قرار است در دوره‌ی راهتمایی تدریس شود، هیچ مفهومی به کتاب‌ها اضافه نشده و هیچ مفهومی حذف نشده است. تنها بعضی از مفاهیم در کتاب جایه‌ها شده است. برای مثال در کتاب اول راهتمایی درس تساوی مثلث‌ها به قبل از ترسیم‌های هندسی منتقل شده است. یا در کتاب نهم راهتمایی درس دوران در قسمت هندسه‌ی ۱ ارائه شده است. در این خصوص نیز نمی‌توان افزایش ساعات تدریس را مطرح کرد.

۳. علت استفاده از نمودار درختی برای پیدا کردن مقسوم علیه‌های یک عدد

(سؤال ۳ کار در کلاس صفحه‌ی ۱۵ ریاضی اول راهنمایی) چیست؟

ترتیب تدریس مفاهیم مربوط به مقسوم علیه یک عدد به این شرح است:

۱) آموزش مفهوم مقسوم علیه یک عدد.

مثال: عدد ۶ مقسوم علیه ۱۲ است.

۲) نوشتن مجموعه‌ی مقسوم علیه‌های یک عدد. مثال:

{۱، ۲، ۳، ۶} = مجموعه مقسوم علیه‌های ۶

۳) تعریف عدد اول. عددی است که مجموعه‌ی مقسوم علیه‌هایش ۲ عضو داشته باشد.

۴) تعریف مقسوم علیه اول. مقسوم علیه‌ی

که عدد اول هم باشد. {۱، ۲ و ۳ و ۶}

برای آموزش مقسوم علیه اول ابتدا مجموعه‌ی مقسوم علیه‌های عدد نوشته می‌شود. سپس مقسوم علیه‌هایی که اول هستند با یک خط مشخص می‌شوند.

۵) نمودار مقسوم علیه‌های یک عدد.

وقتی می‌خواهیم مجموعه‌ی

مقسوم علیه‌های عددهای بزرگ‌تر از ۲۰ را

بویسیم مقسوم علیه‌های اعداد کمتر از آن یا

جدس زدن یا تقسیم کردن به راحتی مشخص

می‌شود. برای عددهای بزرگ‌تر جدس زدن یا

تقسیم کردن روش ساده و راحتی نیست. از

نمودار مقسوم علیه‌ها استفاده می‌کنیم. برای

رسم نمودار مقسوم علیه‌ها به مقسوم علیه‌های

اول آن عدد احتیاج داریم. اغلب این اشتباه

در تدریس معلمان دیده شده است که برای

پیدا کردن مقسوم علیه‌های اول یک عدد، ابتدا

مجموعه‌ی مقسوم علیه‌ها را می‌نویسند. سپس

مقسوم علیه‌های اول را مشخص کرده به کمک

آن نمودار را رسم می‌کنند. چنین کاری نقص

غرض است. چرا که اگر مجموعه‌ی

مقسوم علیه‌ها را داشته باشیم، نیازی به کشیدن

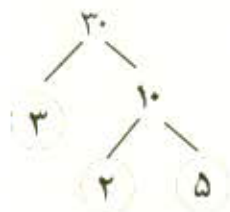
نمودار نداریم.

بنابراین باید از روشی دیگر

مقسوم علیه‌های یک عدد را تشخیص داد. برای این کار می‌توان عدد مورد نظر را به عددهای اول کوچک‌تر از آن تقسیم کرد. البته این کار علاوه بر وقت گیر بودن مستلزم این است که عددهای اول را داشته باشیم. برای حل این مشکل و برای رفع کردن اشتباه تدریس بعضی از معلمان، نمودار درختی تجزیه‌ی عددها در کتاب بازسازی شده‌ی اول راهنمایی آورده شده است تا به کمک آن مقسوم علیه اول عدد به دست آید. به مثال زیر توجه کنید.

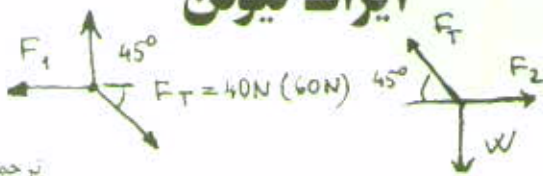
می‌خواهیم مقسوم علیه اول عدد ۳۰ را به دست آوریم. برای این کار از ضرب دو عدد که حاصل آن ۳۰ باشد استفاده می‌کنیم. کار تجزیه کردن عدد به دو عامل ضرب را آن قدر ادامه می‌دهیم تا به عددهای اول برسیم. تفاوتی در انتخاب دو عامل ضرب وجود ندارد. به نمودارهای زیر توجه کنید، هر دوی آن‌ها به یک نتیجه منجر می‌شوند.

توجه معلمان محترم را به این نکته نیز جلب می‌کنیم که این کار فقط در سطح عددهایی که در کتاب درسی آمده است توصیه می‌شود. چرا که با بزرگ شدن عدد جدس زدن عامل‌های ضرب دشوار می‌شود، اما این روش پاسخ گوی نیازه‌های دانش آموزان اول راهنمایی خواهد بود. مجدداً یادآوری می‌شود، ابتدا از این روش مقسوم علیه اول را پیدا کرده سپس نمودار مقسوم علیه‌ها رسم شود و به کمک نمودار (تمام عددهای داخل نمودار) مجموعه‌ی مقسوم علیه‌های عدد مورد نظر نوشته شود.

طاعون، فرصتی برای تفکر

آیزاک نیوتن

ترجمه: رحیم خیراله زاده

آگاهی داشتند، او پس از مذبح کوبش می، عنوان ریاضدان تراز اول اروپا سپوز -

کارهای نیوتن در سال های شیوع طاعون

در سال ۱۶۶۵م، دانشگاه کمبریج شیوع طاعون تعطیل و نیوس ناچار شد، پس از اوج زحمت را در خانه بماند، در این اوج بحران یعنی در بحران در مورد آنچه آموخته بود، برداشت علمی سال های شیوع طاعون، او پایه های حساب دیفرانسیل و انتگرال را طرح تجزیه کرد و نظرات خود را در رساله ای «در باره ی رنگ ها» که بیست و نه ایده های او را در مورد استک در خود داشت، بازنگری کرد و آن ها را توسعه داد. در همین روزها بود که به بررسی حرکات سیاره ای پرداخت و با به کار بردن روش تجزیه خود نیز مورد ماه و سیارات، قانون عکس مجذور را به دست آورد. این قانون پس می کشد که نیروی جاذبه ی بین سیاره و خورشید که به طور شعاعی ابر می کشد، با عکس مجذور فاصله ی سیاره از خورشید متناسب است و با افزایش فاصله کم می شود. این قانون بعدها به عنوان «قانون جاذبه ی جهانی» معروف شد. تمامی آن زمان هیچ چیزی از این کشفیات نبود.

کارهای نیوتن در اپتیک (علم نور)

نیوس برخلاف ارسطو، اصولاً نور را ساده و همگن تصور نمی کرد. آن را مرکب و غیر همگن می پنداشت و پدیده های نوری را ناشی از تجربه ی محیط ها نامگن نور به اجزای ساده تر می دانست. او در نهایت معتقد بود، نور از ذرات تشکیل شده است و بر رویه های نوری،

مجاور رفت و سرپرستی نیوتن را بر عهده ی مادر بزرگش گذاشت. مادر نیوتن در ازدواج دوم صاحب یک پسر و دو دختر بود. مادر نیوس کیسس ثروتمندی بود. تازه سال بعد، یعنی تا سال ۱۶۵۳م که سمت از دنیا رفت، نیوتن عملاً از مادرش جدا بود و همین موضوع باعث صدمات و آسیب های روحی و روانی او شد.

در ریاضیات، با مطالعه ی کتاب هندسه ی دکارت، با دیگر موضوعات آنالیز جدید و کاربرد روس های جبری و تحلیلی دکارت در حل مسائل هندسه آشنا شد. سپس به مطالعه ی هندسه ی کلاسیک پرداخت و در مدت کمی بیش تر از یک سال بر موضوع تسلط عدا کرد، و با دنبال کردن روش آنالیزی خود، به مرزهای جدید علم قدم گذاشت. قضیه ی بسط دو جمله ای را کشف کرد. حساب دیفرانسیل و انتگرال را توسعه داد و شکل قوی تری از آنالیز بی نهایت کوچک ها در باقی سبب محلی ها و مساحت های محصور به منحنی ها را به وجود آورد. در سال ۱۶۶۹م، مقاله ای مختصر از پیشرفت های خود درباره ی «آنالیز به وسیله ی سری های بی نهایت کوچک» منتشر ساخت که نسخه های آن بین جمع معدودی از دانشمندان آن زمان توزیع و باعث شهرت او شد.

طی دو سال بعد، نیوس با حدیث نظری در مقاله ی خود، رساله ای دیگر تحت عنوان «روش های سری ها و فلوکسئون ها» منتشر ساخت، کلمه ی فلوکسئون، عنوان اختصاتی نیوتن، حکایت از تولد حساب دیفرانسیل و انتگرال بود. با وجود این که فقط تعداد انگشت شماری از دانشمندان زمان نیوتن از وجود نیوتن

آیزاک (اسحاق) نیوتن، روز ۲۵ دسامبر سال ۱۶۴۲م در دهکده ی «وولسترپ» لینکلن شایر انگلستان متولد شد و در ۲۰ مارس سال ۱۷۲۷م درود حیات گفت. نیوتن، فیزیکدان و ریاضیدان انگلیسی، برجسته ترین شخصیت علمی قرن ۱۷ میلادی به شمار می رود. در علم نور (اپتیک) با کشف این که نور خورشید ترکیبی از رنگ های گوناگون نور است، علم نور جدید را پایه گذاری کرد. در علم مکانیک، سه قانون حرکت را که اصول اساسی فیزیک جدید هستند، عرضه کرد که به قانونمند کردن قانون حاذبه ی جهانی انجامید. در ریاضیات، کشف اولیه ی حساب بی نهایت کوچک ها (حساب دیفرانسیل و انتگرال) بود. در سال ۱۶۸۷م، کتاب «اصول ریاضی فلسفه ی طبیعی» را منتشر کرد که مهم ترین اثر مدون در تاریخ علوم جدید محسوب می شود.

سالی که نیوتن متولد شد، مصادف با فوت گالیله گالیله بود که در فلورانس پدرود حیات گفت. نیوتن با استفاده از ایده های ریاضی گالیله در مورد بیان ریاضی حرکت، سرانجام موفق شد، این ایده ها را به ثمر برساند. نیوس تنها پسر یک خرده کنزور بود که سه ماه قبل از تولد نیوتن از دنیا رفته، او که در هنگام تولد بسیار ضعیف و کوچک بود و گمان نمی رفت که بیش از یک روز زنده بماند، حدود ۸۴ سال عمر کرد. نیوتن که قبل از تولدش از نعمت پدر محروم شده بود، خیلی زود از سرپرستی مادرش، هانا ایسکو نیز محروم شد. زیرا دو سال بعد از فوت پدر، مادرش با مردی به نام بارناباس اسمیت ازدواج کرد و به دهکده ی

خواص ثابت و تغییر ناپذیری دارند. همچنین، این خواص متضمن تغییر ناپذیر بودن درات ماده هستند. به نظر پرتوهای نورانی (یعنی درات با ابعاد معینی) وقتی به شبکه‌ی چشم برخورد می‌کنند، احساس رنگ را در شخص پدید می‌آورند.

نیوتن همچنین سبجه گرفت، رنگ‌های گوناگون نور، با زاویه‌های متفاوت در طیف منشور شکسته می‌شوند و یک پرتوی غیرهمگی از نور امثلاً نور سفید، وقتی به منشور برخورد می‌کند، پس از خروج از منشور به اجزای تشکیل دهنده‌ی خود تجزیه و پرتوها از هم جدا می‌شوند. به این ترتیب، پدیده‌ی رنگین کمان به علت شکست نور به وجود می‌آید.

چون اعتقاد داشت که «کجراهی کروماتیک» را هرگز نمی‌توان از عدسی‌ها حذف کرد، به تلسکوپ‌های انعکاسی روی آورد و اولین تلسکوپ بازتابی را ساخت. ناهنگی بودن نور، اساس و پایه‌ی اپتیک از آن زمان به حساب می‌آید.

کتاب اصول و حرکت سیاره‌ای

نیوتن در آغاز، مفهوم نیروهای جاذبه و دافعه را فقط در مقیاس بزرگ و در مورد پدیده‌های سماوی به کار برد. اما بعداً در سال ۱۶۷۹ که زمان جدایی از بدبوس این مفهوم نمی‌گذشت، کاربرد دیگری به وسیله‌ی رابرت هوک که سعی می‌کرد، مکاتبات خود را با نیوتن از سر بگیرد. در نامه‌ای که به نیوتن نوشت، بیان شد:

هوک در تجزیه و تحلیل خود از حرکت سیاره‌ای، به تکیه‌ی مهمی اشاره کرد و آن انحراف پیوسته از حرکت مستقیم الخط است که به وسیله‌ی نیروی جاذبه‌ی مرکزی صورت می‌گیرد.

نیوتن بسیار رگ و روراست از مکانیسه خودداری می‌کند. یا وجود این، دست به آزمایش می‌زند تا حرکت دورانی زمین را ثابت کند. او آزمایشی را به این شرح بیان می‌کند: فرض کنید، جسمی از بالای یک برج رها می‌شود. به علت این که سرعت مماسی در بالای برج بیش‌تر از سرعت مماسی در پایین برج است، جسم اندکی به سمت شرق منحرف می‌شود. او مسیر حرکت

را به صورت یک بیج رسم می‌کند که در مرکز زمین پایان می‌یابد. اما این برداشت اشتباه بود و هوک این اشتباه را به نیوتن گوشزد کرد.

مطابق با نظریه‌ی هوک در حرکت سیاره‌ای، مسیر بیضوی است، به طوری که اگر فرض کنیم زمین به دو نیم تقسیم شود، در این صورت جسمی که سقوط کند، دوباره به مکان اولیه‌ی خود باز می‌گردد. نیوتن دوست نداشت که کسی اشتباه او را تصحیح کند؛ به خصوص که این شخص هوک باشد. اما مجبور بود که این نکته‌ی اساسی را بپذیرد.

نیوتن شکلی را که هوک رسم کرده بود، با فرض این که نیروی جاذبه ثابت است، تصحیح کرد. هوک سپس در پاسخی که به نیوتن می‌دهد، ضمن تأیید شکل نیوتن در حالت نیروی گرانش ثابت، اظهار می‌دارد که فرض خودش در مورد این که نیروی گرانش با مجذور فاصله کاهش می‌یابد، صحیح است. چند سال بعد، این نامه مدرکی برای اتهام دزدی علمی نیوتن از هوک به شمار رفت. با وجود این، نیوتن از این اتهام تبرئه شد.

دانش و آگاهی هوک از قانون عکس مجذور فقط بر مبنای شهودی بود، اما نیوتن رابطه‌ی کمی و فرمول عکس مجذور را از نیروی جاذبه‌ی مرکزی و قانون سوم کپلر (نسبت مجذور پرپود به مکعب شعاع سیارات مقدار ثابت است) به دست آورد. علاوه بر این، هوک از این موضوع اطلاع نداشت که نیوتن این فرمول و رابطه را بیش از ده سال پیش به دست آورده بود. با وجود این، نیوتن بعدها اعتراف کرد که مکاتبه با هوک او را به اثبات این که مدارهای بیضوی از قانون عکس مجذور فاصله نسبت به یک کانون تبعیت می‌کنند، راهنمون و هدایت کرده است؛ که یکی از دو فرض بسیار اساسی در قانون جاذبه‌ی جهانی محسوب می‌شود.

قوانین نیوتن در حرکت

قانون اول: هر جسمی حالت سکون یا حرکت یکنواخت خود را حفظ می‌کند، مگر این که نیرویی آن را وادار کند، از این حالت

خارج شود.

قانون دوم: تغییر اندازه‌ی حرکت یک جسم متناسب با نیرویی است که بر آن جسم وارد می‌شود (اندازه‌ی حرکت حاصل ضرب اندازه‌ی جرم در سرعت).

قانون سوم: برای هر عملی عکس‌العملی مساوی و در خلاف جهت آن وجود دارد.

تجزیه و تحلیل حرکت دایره‌ای بر حسب این قوانین، فرمول‌های کمی به دست می‌دهد که بر حسب سرعت و جرم جسم بیان می‌شوند و نیروی جانب مرکز لازم برای انحراف جسم، از حرکت مستقیم الخط به مسیر دایره‌ای را معین می‌کند.

وقتی نیوتن این فرمول را در قانون سوم کپلر قرار داد، دریافت که نیروی جاذبه‌ای که سیارات را در مدار دایره‌ای شکل نگه می‌دارد، باید با مجذور فاصله‌ی سیاره از خورشید کاهش پیدا کند. چون قمرهای مشتری نیز از قانون سوم کپلر تبعیت می‌کنند، نیروی جانب مرکز متناسب با عکس مجذور، باید این قمرها را به سمت مرکز مدار جذب کند. فاصله‌ی ماه تا زمین تقریباً ۶۰ برابر شعاع کره‌ی زمین است. نیوتن این فاصله را با انحراف کره‌ی ماه از مسیر مماس در مدت یک ثانیه در مدارش، با مسافت طی شده در مدت یک ثانیه در حرکت سقوطی یک جسم در مجاورت کره‌ی زمین مقایسه کرد. نسبت مسافت در حالت دوم به مسافت در حالت اول برابر ۳۶۰۰ بود. نیوتن از این نسبت نتیجه گرفت، نیروی یکسانی تحت قانون کمی معینی در هر سه حالت نقش اساسی دارد. با استفاده از همبستگی و ارتباط مدار ماه با شتاب نقل اندازه گیری شده در سطح زمین، او کلمه‌ی قدیمی و لاتینی گروایتا (از نظر لغوی به معنی سنگینی و وزن) را به این نیرو اطلاق کرد.

قانون جاذبه‌ی جهانی نیوتن که پدیده‌هایی نظیر جزر و مد، و مدارهای ستاره‌های دنباله‌دار آن را تأیید کرده بودند، بیان می‌کند که هر ذره‌ای از ماده در جهان، ذره‌ی دیگری را با نیروی جذب می‌کند که متناسب با حاصل ضرب جرم‌های آن هاست و با مجذور فاصله‌ی مراکز آن هانسیب به هم، نسبت عکس دارد.

Handwritten notes on the left margin including mathematical symbols like $\frac{1}{r^2}$ and $\frac{1}{r^3}$.

حسن سالاری

ابن سینا

رנסانسی در کار نبود

حسن سالاری

انسان بی می‌بیند، هزار سال از هزار سال در دوران تاریکی و نادانی عصر حرمات آغاز از سال برای این تحول کافی نبوده است؟ حتی اگر این تحول آرام آرام و گام به گام باشد، که البته حسن هم نبوده است، باز هم حسن بیس‌هایی به ذهن می‌آید.

اروپایی‌ها، تمدن روم را نابود کردند

قرون وسطی نتیجه‌ی خستگی بزرگان به سربازان است. بزرگان رومیان در روم بودند. و از وی بزرگ‌ترین رومیان دارند و به مفهوم «شکست‌ناپذیر» رومی‌ها پس وارد برای همگی مردمانی که به زبان لاتین سخن می‌گفتند، به کار می‌رفتند و معتقد بودند، که همگی وحشی و بی‌سخت هستند. هر چه بر بهایی که باعث فروپاشی امپراتوری روم شد، رومی‌های اروپا بودند که در سال ۴۷۶

میکوفانی رومی‌ها را ویران کردند و به کمک آن‌ها گرفتار آمدن‌های درباری و استانی دور را بافتند و سرزمین‌های جدیدی را در آنجا گنجه کردند. دانش بزرگ‌ترین گنجه‌ها را به نگه‌داری گرفتند و آن‌ها را با دست‌نویس‌های قدیمی که بزرگان را زودتر بودند و تمهیدی که به بزرگی نوشته شده بود و اغلب دارای نوشته‌های عمیق در زمینه‌هایی مانند نجوم و کالبدشناسی بود، می‌نویسند...

چگونه است مردمانی که در قرون وسطی زندگی می‌کردند، قریباً که از آن به هزار سال عقب‌ماندگی یاد می‌شود، ناگهان به تمدن و پیشرفت روی آوردند؟ چه عاملی باعث‌هایی باعث شد که آن مردمان به آن‌گاه از رومیان کتاب‌ها و دست‌نویس‌های فرهنگ و تمدن رومی و روم بی‌برند؟ آن مردمان با استعداد، که ناگهان تحول می‌شوند و به ابرس فرهنگ و

رسانش به دوران‌های از تاریخ اروپا گفته می‌شود که بحولات علمی و فرهنگی حتم‌کننده در آن رخ داد، این تحولات از حدود ۱۲۵۰ میلادی در ابتدا آغاز شد و سپس طی سه قرن در سراسر اروپا گسترش یافت. شروع این دوره، قرون وسطی به پایان رسید و رنسانس به صورتی نو، دوباره به نور این فرهنگ یونان و روم باستان به بار آمد و از وی رنسانس، که بر رومیان فراتر به مفهوم نورانی است، از همی دیدگاه به جنبه می‌گذرد، دیدگاهی که اغلب پیرامون آن می‌خوانیم تا می‌شود.

این جنبه‌ها گاهی با جنبه‌های دیگری همراه می‌شوند که آدمی را به نظر بیشتر او می‌دارد: «جامعه‌ی قرون وسطی دست‌خوش رنسانس شد، چون مردم اروپا برای انجام دادن بسیاری از کارها، روس‌های جدیدی پیدا کردند. این نوآوری‌ها باعث

زندگی می کردند و در سال ۲۰۰ بیش از میلاد به آلمان کوچ کردند.

یورش های یبوسته ی قبیله های مختلف بربر، از جمله فرانک ها (بناکان فرانسوی ها)، به امپراتوری روم، باعث فروپاشی آن شد و سرانجام بربرها در آلمان، ایتالیا، آسیانیا، انگلستان و فرانسه ساکن شدند. در سال های پایانی قرن پنجم میلادی، کلوویس، یکی از فرانک ها که فرمانروای گال در فرانسه بود، اوداکر، آخرین امپراتور روم غربی را کشت و امپراتوری فرانک و ژرمن را بنیان نهاد. نوه ی کلوویس، امپراتور شارلمان هم عصر هارون الرشید، خلیفه ی عباسی بود.^۲

سنا بر این، بربرها بناکان آلمانی ها، فرانسوی ها و انگلیسی ها بودند که پس از نابود کردن امپراتوری روم، آرام آرام بزرگ ترین امپراتوری ها و تمدن ها را در آلمان، فرانسه، ایتالیا و انگلستان پدید آوردند.

یونان و روم برای رنسانس کافی نبود

در اواخر قرن سیزدهم میلادی، ایتالیا ثروتمندترین و بر جمعیت ترین ناحیه ی اروپا بود. این رشد اقتصادی نتیجه ی ارتباط تجاری اروپاییان با مسلمانان از طریق شهرهای بندری ونیز (وندیقه) و سیسیل (صقلیه) بود. این دو شهر در واقع مرز بین جهان اسلام و مسیحیت بود. ارتباط تجاری با مسلمانان باعث آشنایی اروپاییان با تمدن شکوهمند اسلامی در آن زمان شد. جنگ های صلیبی نیز بر ارتباط فرهنگی اروپاییان با تمدن اسلامی افزود. به این ترتیب، با آمدن فرهنگ اسلام به اروپا، دوران قرون وسطی که دوران بی توجهی به علم و تفکر و فضای تکفیر و خفقان بود، به پایان رسید.

پیش از رنسانس، اروپاییان از تمدن روم باستان چیز زیادی نمی دانستند، اما مسلمانان به دلیل توجه اسلام به دانش اندوزی، بسیاری از نوشته های متفکران روم باستان را از زبان پهلوی و لاتین به عربی ترجمه کرده بودند. از حدود ۱۳۵۰ میلادی، ترجمه ی این آثار بار دیگر از عربی به زبان های اروپایی آغاز شد. به این ترتیب، آثار علمی و ادبی روم باستان که در

نتیجه ی دانش دوسنی مسلمانان از دست فراموشی و نابودی نجات یافته بود، بار دیگر مورد توجه اروپاییان قرار گرفت.

ترجمه ی نوشته های متفکران روم باستان با حمایت ثروتمندان ایتالیا، به خصوص خاندان مدیسی در شهر فلورانس، رونق زیادی پیدا کرد. اما دانش روم باستان برای احیای تمدنی شگرف که چند قرن سستی و عقب ماندگی را تجربه می کرد، کافی نبود. از این رو، ترجمه ی آثار دانشمندان مسلمان، از جمله ابوعلی سینا، رازی، خوارزمی، بیرونی، پسران موسی ساگر خراسانی، ابن نفیس، ابن رشد و بسیاری دیگر، مورد توجه قرار گرفت. کتاب قانون بوعلی سینا سال ها در دانشگاه های اروپا تدریس می شد و شرح کتاب جدید المصوری، بوسنه ی زکریای رازی، نخستین کتاب پزشکی بود که در اروپا چاپ شد.^۳

مسلمانان رنسانس را به وجود آوردند

در دورانی که اروپا قرون وسطی را تجربه می کرد، نزدیک ترین همسایه ی اروپا، یعنی مسلمانان، در مدت هشت صد سال پیشرو جهان متمدن بودند. سکوفایی تمدن اسلامی دست کم دو برابر تمدن یونانی بود و مسلمانان بودند که خیلی مستقیم تر و چند حانه تر از یونان، جهان غرب را تحت تاثیر خود قرار دادند، اما اغلب تاریخ نگاران اروپایی آن چه در مورد نقش هشت صد ساله ی تمدن اسلامی بیان می کنند، این است که آنان فقط گنجینه ی تمدن یونان را به اروپا رساندند. آنان با این بیان نقش مسلمانان را به اندازه ی یک نامهرسان تاریخ تخفیف می دهند که بسته ی آموزشی تمدن یونان باستان را از لای در خانه به درون اروپای غربی انداخته است.^۴ در این جا به گوشه هایی از هدیه های مسلمانان به اروپا اشاره می کنیم.

کاغذ، چاپ و دفترداری

در سال ۷۵۱ میلادی، مسلمانان اسپران جنگی چین را که از آن سرزمین همراه خود آورده بودند، در شهر سمرقند ساکن کردند و شرط آزادی آنان را ادامه دادن شغل سابقشان قرار دادند. برخی از اسپران در کارخانه ی

کاغذسازی کار می کردند و همین باعث شد صنعت کاغذسازی در سمرقند رشد کند و از آن جا به سرزمین های اسلامی از جمله بغداد، سوریه، فلسطین، مصر، تونس و اسپانیا گسترش یابد.

مسلمانان فن کاغذسازی را به سود بخشیدند و کاغذهای مرغوب آنان توجه اروپاییان را جلب کرد. راه یافتن کاغذ به اروپا و اختراع دستگاه چاپ، که در واقع فنی بود که مسلمانان از چینی ها آموخته و آن را بهبود بخشیده بودند، به کار وقت گیر و خسته کننده ی رونویسی کتاب ها پایان داد و گسترش دانش را سرعت بخشید.^۵

از جمله فن های دیگری که اروپاییان از مسلمانان فرا گرفتند، فن حساب داری بود. هنر دفترداری ساسانیان که بعدها در دوره ی اسلامی با عده های هندی تکمیل شد، به وسیله ی بازرگانان به اروپا راه یافت و دفترداری

نابلی سفیران، شهپور به روح پناسی اثر پوهانس هالین

معروف ایتالیایی، دفترداری مضاعف، را پایه گذاری کرد. در این شیوه ی حساب رسی، هر معامله دوبار ثبت می شود، در یک حساب، بستان کار و در دیگری بدهکار ثبت می شود. این نوع دفترداری به بازرگان کمک می کند حسابش را در تعادل نگه دارد و آن را نشان بلوغ اقتصادی دانسته اند.^۶

سرزمین های جدید

کاشفان سرزمین های جدید در دوره ی رنسانس اساس امپراتوری های اروپایی را که

طی چند قرن بعدی بر بخش‌های زیادی از جهان حاکم شدند، بی‌ریزی کردند، بر تعالی‌ها در جست‌وجوی راهی برای دور کردن آفریقا و رسیدن به آسیا، کنسی‌هایی را به جنوب گسیل داشتند و استرالایی‌ها برای رسیدن به آسیا مسیر عرب را در پیش گرفتند، استفاده از قطب‌نما برای پیدا کردن مسیر درست که هدیه‌ی مسلمانان به اروپاییان بود، حسن ماجراجویی‌های با امکان پذیر ساخته بود.

در قرن پانزدهم، کریستوف کلمب، ماجراجوی اسپانیایی که برای رسیدن به شرق، راهی غرب شده بود، در جزایر آمریکا به خشکی رسید و به ائشاه گمان کرده آسیا رسیده است؛ البته گنجینه‌ی دانش جغرافیایی مسلمانان که کلمب از آن آگاه شده بود، وی را به کشف قاره‌ی جدید راهنمون شد. مسلمانان پیش‌بینی کرده بودند که در آن سوی سمکروی زمین باید خشکی وجود داشته باشد و همان‌ها نیز بودند که گروهی بودن زمین را ثابت کرده بودند. در این که کتاب ادوینی، دانشمند مراکسی، بعضی مجموعه‌ای از داده‌های جغرافیایی و کامل‌ترین نقشه‌ی جهان تا آن زمان، در اخبار اروپایی‌ها بوده است، شکی نیست.

انقلاب هنری

هنرمندان دوره‌ی رنسانس نقاشی و مجسمه‌سازی را به سنگ‌های جدیدی آغاز کردند. آنان مردم را طبیعی‌تر و در فضاها و منظره‌های واقعی‌تر نمایش دادند. این نوآوری تا حدود زیادی نتیجه‌ی وارد شدن مفهوم پرسپکتیو به فرهنگ اروپا بود.

ابن هیثم، فیزیک‌دان و ریاضی‌دان مسلمان که در غرب به نام الهازن مشهور است، به روش تجربی ثابت کرد که برخلاف تصور پیشینان، مایک چیز را به این دلیل می‌بینیم که از هر نقطه‌ی آن شعاعی بار می‌تابد و به چشم ما می‌رسد. مفهوم مخروط‌های شعاعی که از چیزی به چشم وارد می‌شوند، منبای پرسپکتیو، دانش منظره‌ها و دیدنی‌ها، قرار گرفت.

پرسپکتیو در قرن پانزدهم در ونیز و فلورانس به هنر راه یافت. نسخه‌ی حتی ترجمه‌ی کتاب «المنظور» ابن هند در کتاب‌خانه‌ی واتیکان در روم که لویرتو گبرتی تفسیری بر آن نوشته است، نگیندازی می‌شود. گبرتی همن کسی است که پرسپکتیوهای مترجمی معروف در های عمده‌گاه فلورانس را ساخته است.

انسان‌گرایی

در قرون وسطی مرده اروپا در اثر کنج فقهی از آموزه‌های دین مسیح آن‌چنان در گمراهی جهان اخروی شده بودند که از به کارگیری اندیشه‌ی بشری برای بهتر کردن روند زندگی دنیایی غافل بودند. در حالی که اسلام فراگیری دانش را بر هر مسلمانی واجب می‌داند و عقل را بهترین آفریده‌ی خداوند معرفی نموده و انسان را به بررسی جهان خلقت دعوت کرده است. برداران کلیسا مرده‌ها را در کبر سحر و جادو کرده بودند و جبرفلسفه‌ی غلط و معلول را در طبیعت، کمتر بر این می‌دانستند.

ارتباط اروپاییان با مسلمانان باعث تغییر دیدگاه آنان نسبت به واقعتهای اسان با خدا شد. آرام آرام مکتبی به نام انسان‌گرایی (انسان‌پرست) شکل گرفت که طرفداران آن به حقایق موضوع‌های روحانی و الهی، حواسه‌ها و نیازهای انسان را در نظر می‌گرفتند. گرنجه انسان‌گرایی بر نیازهای انسان متمرکز است. اما بنیان‌گذاران این مکتب وجود خدا را انکار نمی‌کردند و بین دین و انسان‌گرایی تضادی نمی‌دیدند. با وجود این، انسان‌گرایی در سال‌های بعد راه افراط پیمود و آرام آرام انسان مستقل از خدا در مرکز این تفکر قرار گرفت.

ادبیات

شواهد بسیاری از تاثیر ادبیات مسلمانان بر ادبیات اروپایی حکایت می‌کند. سروانسن، نویسنده‌ی داستان معروف «ژان کینوت»، عدسی نرد غرب‌های الجزایر بوده است. اگر این داستان ریشه‌ی غربی نداشته باشد، روح آن

بی‌شک غربی است.

رعان سمیرین این تحقیق اندلسی، که حتی بن نقطان نام دارد، به علت اسلوب بی‌ظنریش به شدت مورد توجه اروپایی‌ها قرار گرفت. ترجمه‌ی این داستان، «الهام بحس» دلیل دوفو انکیسی برای توسن رمان مشهور رنسانسون گورو بود.

گسترش دانش

در دوره‌ی رنسانس دانشمندان و متفکران بزرگی مانند کوبرنیک، گالیله، کلمب، مونتینی، بوئاسی مور و راجر بنکن ظهور پیدا کرده‌اند که به حای بی‌روی می‌جوش و جزا از تعالیم کلیسا، به مشاهده و بررسی پدیده‌ها پرداخته این پرسش‌های علمی نسخه‌ی نوی آورتن به سجد دفعو بنده‌ها و طراحی آزمایش برای آروتن ارضی یا یادگیری فرسیده‌ها بود. کاری که داسمندان اسلامی از طب‌ها پس‌بانه‌گذاری کرده بودند و اروپاییان از طریق ترجمه‌ی انری مانند کتاب المناظر این هنر با آن آشنا شدند.

نتیجه‌گیری

رنسانس پیش از آن که نوزایی و تولد دوباره باشد و پیش از آن که وام‌دار فرهنگ و تمدن یونان و روم باشد، به مسلمانان مدیون است. آری، رنسانس یک تولد و گرت‌به‌برداری بود، نه نوزایی و تولد نوپرده.

زیرنویس

۱. جمر آ. کوریک، رنسانس، انتشارات ققوس، ترجمه‌ی آزتا باسای، ۱۳۸۰
۲. جمر آ. کوریک، قرون وسطی اولیه، انتشارات ققوس، ترجمه‌ی مهدی حقیقت‌خواه، ۱۳۸۰
۳. زیگرید هونکه، فرهنگ اسلام در اروپا، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ترجمه‌ی مرتضی زهانی، ۱۳۷۳
۴. برین کوب، عبدالحمین، کارنامه‌ی اسلام، انتشارات میرکتاب، ۱۳۵۵
۵. ج. بروسکی، جرموسین، بخش مقبول و مشهور موسیقی فلاکند، سیرات اسکندریه، ۱۱۱۰
۶. اثر بودی مهدی، نسخه‌ی تازه از کتابخانه‌ی آیت‌الله العظمی جعفری، ۱۳۷۹
۷. حکیمی، محمدصادق، دانش مسلمانان، فرهنگ اسلامی، ۱۳۵۶

از قیطریه‌ی تهران تا سیلک کاشان

مقایسه باستان‌شناسی آثار به دست آمده از سیلک و قیطریه

پس از آگاه شدن مقامات باستان‌شناسی ایران از وجود آثار باستانی در اطراف کاشان به ویژه سیلک، یک هیئت باستان‌شناسی به سرپرستی «رومن گریسمن» فرانسوی که نماینده مورد لوور بود، به مدت پنج سال از ۱۳۱۱ هجری شمسی تا ۱۳۱۶ شمسی به حفاریات خود در منطقه سیلک ادامه داد. در این حفاریات احتیاج به گمانه‌زنی نبود، زیرا از وجود آثار باستانی در این تپه‌ها یقین و اطمینان کافی وجود داشت. دکتر گریسمن در ۱۳۱۷ شمسی در پاریس کتابی تحت عنوان «ایران از آغاز تا اسلام» منتشر کرد که بعدها مرحوم دکتر معین آن را به فارسی ترجمه کرد. دکتر گریسمن علاوه بر این کتاب، طی سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های خود اظهار داشت که اولین هسته‌ی زندگی اجتماعی همراه با تمدن در خشان، در دست‌های ایران به ویژه در سیلک کاشان بین هفت تا هشت هزار سال پیش وجود داشته است. اما درباره‌ی چگونگی کشف آثار عاقل تاریخ در قیطریه و دروس باید گفت که در بی‌گسرتس شهر تهران و آبادان سازی در سمیرانات به ویژه در قیطریه و باسداران، خیابان دولت، جیذر و «دروس» به قبرهایی برخورد کردند که آثار سفالین و فلزی کشف شده در آن سبوه زندگی مردم قیطریه و دروس را بین سه تا چهار هزار سال پیش نشان می‌داد. آثار به دست آمده در دروس، قیطریه آن فلز یا آثار مکتوفه در سیلک کاشان شبیه است که می‌توان ادعا کرد آثار به دست آمده در سمیرانات و اطراف کاشان تقریباً هم عصر یکدیگرند. در هر دو منطقه‌ی کاشان و سمیرانات ظروف سفالی غوری شکل که

گمانه‌زنی انجام شده است، باید پاسخ داد که در تپه‌های سیلک، قبل از ۱۳۱۱ شمسی روستاییان ساکن در نزدیک این تپه‌ها جهت برپا کردن ساختمان، از این تپه خاک برداری می‌کردند. در جریان این خاک برداری‌ها، انواع سفال به ویژه سفال‌های رنگین کشف شد که ابتدا مقامات اداره‌ی فرهنگ کاشان و سپس اداره‌ی تحقیقات در تهران از این موضوع آگاه گشت.

ریشه نژادی بومیان منطقه سیلک

در تاریخ کاشان نوشته مرحوم حسن مدیر برآقی و تاریخ باستان‌شناسی ایران نوشته استاد مشکور آمده است: «مردمی که در هفت یا هشت هزار سال قبل از میلاد در مناطق کاشان، ری و سمیرانات زندگی می‌کردند، انسان‌های بومی از نژاد «آزیانیک» (آسیایی) بوده‌اند ولی در حدود سه هزار سال قبل از میلاد، این مناطق مورد هجوم اقوام «کاسی» (کاسیان) (کاشوا) که در شمال زاگرس و غرب ایران زندگی می‌کرده‌اند، قرار گرفته است. علت شباهت باره‌ای از آثار سفالی این مناطق با آثار به دست آمده در غرب ایران و بین‌النهرین اعرافی کونبی) که مدت‌ها در تصرف اقوام کاسی بوده، همین است و لفظ کاشان نیز شاید از نام همین قوم گرفته شده، اما با قطعیت نمی‌توان ریشه نژادی مردم این نواحی را دانست، مگر آن که قبول کنیم، آن‌ها بومیان فلات ایران بوده‌اند که بعدها مورد هجوم آریایی‌ها قرار گرفته‌اند.»

ظرف سفالی خاکستری بوده که شکل مقارن آن با کف سطح و نبوغ برجسته بر روی ۱۳۰۰ - ۸۰۰ ق م - قیطریه

گذری کاوشگرانه از سمیرانات تا سیلک

بعد از حفاری‌هایی که از ابتدای دهه ۱۳۲۰ شمسی به بعد در سمیرانات انجام شده، به این نتیجه رسیده‌اند که حدود هفت هزار سال پیش عده‌ای از مردم بومی فلات ایران از «قیطریه» و «دروس» در شمال یا «جشمه علی» و «کهریزک» در اطراف «ری»، زندگی می‌کرده‌اند که در زمینه‌های صنعت، کشاورزی و هنر در عصر خویش بسیار پیشرفته بوده‌اند. زمانی که مردم «دروس» زندگی مترقیانه داشته‌اند تیره‌ای دیگر از مردم بومی ایران در بین راه فین و کاشان ساکن بودند، که به دلیل تخریب آب دریاچه‌ی قم و پیشرفت نوردان، قادر به ادامه‌ی زندگی در آن وضعیت نامساعد نبوده‌اند، از این جهت به منطقه‌ای نزدیک چشمه‌ی باستانی فین کاشان مهاجرت کرده و تمدنی را در منطقه سیلک تشکیل داده‌اند. این که چگونه این آثار از کاشان تا قیطریه کشف شده است، اتفاقی بوده یا به وسیله

عده‌ای از «آماراها» که از مردم گیلان بوده‌اند بر اثر هجوم مکرر مردم بین‌النهرین از بابل‌ها تا آشوری‌ها به گیلان کنونی به منطقه سیلک مهاجرت کرده‌اند و با ساکنان بومی سیلک مخلوط شده‌اند که در مجموع می‌توان آن‌ها را از جمله اقوام «آزبانیک» دانست

تنگ سفالی دسته‌دار با نقوش برجسته

و سیز که محل زینت آن از آن‌ها به شکل سفال نگارک است. این آثار مربوط به ۸۰۰ تا ۱۳۰۰ ق م بوده است و با مراحل آخر سلسله سیه‌های سیلک گاتال از سفال قدیم برابری می‌کند. وسایل فیزی که از ظروف قیرهای موجود در فیطریه و دروس به دست آمده، اکثراً قبری است و نشان می‌دهد که در چهار هزار سال پیش در فیطریه آهن وجود نداشته و از وسایل برنزی استفاده می‌شده است. در این منطقه ظروف های سنگی به دست آمده که مربوط به دو هزار سال قبل از میلاد است و کف گورها آجرهای ا کشف شده در این منطقه بین ۳۰۰ تا ۱۰۰۰ سال پیش بالا و پایین رفته‌اند و این بر مبنای آن است که منطقه‌ی دروس، قطریه، رازنه‌های جدیدی آمده و بالغ خایه‌جایی قیرها شده و ردیفه قیرها را برهم رده است. در حال حاضر یعنی سال ۱۳۸۴ مشخصان می‌برده‌اند که این مناطق روی کسل قرار دارد. اگر زلزله‌ای در تهران به وقوع پیوندد، امکان تحریک در این نقاط بسیار زیاد است. خایه‌جایی قیرها مثل تاریخ باید گنده‌ی این عطش است که از هزاران سال پیش تاویست سال قبل چندین بار زلزله در این منطقه به وقوع پیوسته و نمایی را نبود کرده است

نتایج فرهنگی حاصل از حفاری‌ها

در گورهای منطقه‌ی نسیمرات، مردگان را روبه شرق دفن می‌کرده‌اند و این امر نشان می‌دهد که قبل از هجوم آریایی‌ها مردم بومی این منطقه، مهرپرست بوده‌اند. احترام به آفتاب و نور جزئی از آیین آن‌ها بوده است. شاید آریایی‌های مهاجم، آیین آس را از آیین اخذ کرده باشند. البته نمی‌توان با اطمینان در این مورد سخن گفت. زیرا در بین اقوام ساکن تاریخ در نقاط مختلف جهانی، احترام به خورشید به صورت نگ آیین، وجود داشته است. از فیطریه که به جنوب تهران می‌رسیم در منطقه‌ی چشمه علی نیز آثار ماقبل آریایی را کشف

«دروس» از جمله دانسته‌ها آن که در ۱۳۳۲ شمسی باستان‌شناسان - باوقف‌مطالین کشف کردند که جسمی آن چهار قدم ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد برچورد و در آن اثر از موزه‌ی ایران باستان نگهداری می‌شوند. کاشفین این حفاری در نقاطی که گیلان می‌روند در آن نقاط استانی باستان‌شناسان در مناطق دروس، فیطریه، خرابه‌ها و نواح‌های ختال دوستانه بافت آمانه دلیلی در دست گرفتن ساختمان‌سازی در این مناطق و عده بوجه حدجان زمین‌ها و وسعت، حتی به قوری برچورد کرده‌اند و خود آن‌ها را تادیبه گرفته‌اند به سوره‌ی بدنامشان خود را روی آن بنا کرده‌اند. حدجان مباحثاتی در حد حداب آریوس آن که بقایای، به باقی‌مانده‌ی آن کشف قور باستانی و آثار بدگوشه، از احداث بناخس این جنو کمبری کشف موجود را سکوت گذاشته و مقدمات سکول را از بدامش از باستانی آگاه نگرفته‌اند. افراد معدودی در مهرماه ۱۳۶۳ در منطقه‌ی فیطریه آسای گشته‌اند و زمین خود را به صورت فرهنگی محفوظ می‌دهد که معلوم می‌شود که مربوط به چهار هزار سال پیش بوده است. آثر به دست آمده در فیطریه عبارت‌اند از آلات مسی و برنزی از قبیل قسه، سرنگ، اسکل، آه‌ترقی، سوزن، ریزآلات مسی و گورده‌ها، حله‌ها، نواع قوری‌های سفالی به رنگ‌های جاگسری، قرمز

نوعی آن به‌شکل سفال نگارک و حوامیل است. رنگ و حسن مسک که دیده شده است. آنچه که دیده‌اند برای باستان‌شناسان علم بوده، قصبه‌ریزی اجسامی در مسیر باستان‌شناسی کسر از منطقه سیلک گاتال است. کشف آثار تاریخی در نسیمرات دلیل بر قدمت و باستانی بودن سرخ‌په‌ان نسیمر، چون مورخان و جغرافی‌دانان وقتی از تهران صحبت می‌کنند، آن را قریه بزرگی معرفی می‌کنند که بین شهر باستانی «ری» و ارتفاعات البرز قرار داشته است. زمانی که جغرافی‌دانان و مورخان مختلف از ری و تهران بازدید کرده‌اند، همه‌ی آن‌ها از این بزرگ‌ترین که تهران یک قریه‌ی بزرگ بوده اتفاق نظر داشته‌اند. یکی از کسانی که در قرون هفتم هجری قمری از ری و تهران بازدید کرده، رگوبانی فروسی است. فرسره‌ی «ری» همه اتفاق نظر دارند که شهری باستانی است و بی‌شک از جغرافیای در منطقه فیطریه و دروس انجام شده از قدمت و کاسته‌ی بسیار دور آن سخن در دست نبود.

حفاری در دروس و نتایج آن

در ۱۳۳۱ شمسی در جریان خاک‌برداری از سه‌ان شرقی باغ مسکونی عهدی قبی حسی هدایت (مختار منطقه) معروف مغالین به‌وسیله آقای مسدی کشف گردید که مربوط به دو هزار سال قبل از میلاد است. بعد از کشف این آثار، مقامات باستان‌شناسی به حفاریات خود در

گرفته‌اند. در منطقه‌ی جنوب بهیست، رها، کپهر بزرگ، کوره‌های سفال‌سازی متعدد که قدمت آن با آثار منطقه‌ی شمال تهران آندروس و قیطره با تطبیق می‌کند. وجود خاک رس در کپهر بزرگ باعث شد که سفانگری در حد وسیع در این ناحیه به وجود آید و محصولات آن حتی به دروس و قیطره نیز از سال سود.

بررسی آثار باستانی سیلک کاشان

این مکان در اصل به زبان محلی «سی ارگ» به معنی سی عمارت یا قصر حکومتی بوده است و به دلیل آن که گاهی

دیزی سفالی با نقش کنده

سی ارگ نیز می‌گفتند، اروپائیان آن را به صورت سیلک (Silk) ثبت کرده‌اند و این غلطاً به مرور جا افتاده است و پژوهشگران ایرانی نیز به آن سیلک گفته‌اند. بعد از آن که گریسمن در این منطقه حفاری کرد، انقلابی در تاریخ شهرنشینی استان به وجود آمد. حفاری‌ها نشان می‌دهد، مردمی که در این منطقه زندگی می‌کرده‌اند، منازل خود را در کوچچه‌های بیج در بیج می‌ساخته‌اند تا از هجوم بادهای گرم تانسای در امان باشند. آن‌ها اولین قوم در فلات ایران بودند که خست را یخته و به صورت آجر درآوردند. آن‌ها که در نزدیک حشمه سار قبی

خایه ساختند، برای جلوگیری از هجوم آب و سیل، بایه ساختمان‌های خود را از سنگ می‌ساختند و روی سنگ‌ها را با آجر یا لال می‌بردند. هم‌چنین دیوارهای منازل را سفال کاری می‌کردند تا از نفوذ رطوبت سرما و گرما جلوگیری کنند. انواعی آبروله کردن در هشت هزار سال پیش، آن‌ها می‌توانستند سفال را به رنگ‌های متفاوت از خاکستری تا سبز، سرخ و حتی به رنگ گل سرخ درآوردند.

آن‌ها از هاون‌های سنگی کوچک برای خرد کردن دانه‌های رنگی، استفاده می‌کرده‌اند که مانند همان هاون‌ها در تپه‌ی قیطره کشف شده است. وسایل زندگی آن‌ها از مس و بربر بوده و تمام ظروف سفالی آن‌ها منقوش به تصاویر گراز، بر و حیوانات دیگر بوده است. صنعت سفال‌سازی در این منطقه آن قدر وسیع بوده که محصولات خود را صادر می‌کرده‌اند. مردم سینک نیز مانند قیطره و دروس صورت مردگان خود را به سمت شرق قرار می‌دادند. در هزاره پنجم قبل از میلاد، مس به وفور مورد استفاده مردم قرار می‌گرفته است. وسایل زینتی از مس و نقره وجود داشته است. آثار مکشوفه نشان می‌دهد، در این منطقه دوک‌های پارچه بافی از گل یخته و سنگ خارا وجود داشته است. آن‌ها در زمینه‌ی صنعت از سرشته که جنس آن از رگه‌های طبیعی مس بود، استفاده می‌کردند. دفن مردگان با اجناس مورد علاقه‌ی خودشان مانند آداب و دفن در قیطره و دروس، انجام می‌شده است. کوره‌های دوت فلزات در سیلک کشف شده است. این مردم در طی سه هزار سال چندین بار مورد هجوم اقوامی که به غرب و مرکز ایران، از طریق بین‌النهرین (عراق کنونی) به فلات مرکزی ایران حمله می‌کردند، قرار گرفته‌اند. کاسی‌ها و آشوری‌ها از جمله این اقوام بوده‌اند که احتمالاً سیلک را خراب کرده و باره‌ای از آثار تمدنی را در این منطقه از میان برده‌اند. از درون قبرها و زیر

تپه‌های سیلک وسایل دفاعی از جنس مفرغ کشف شده، خلاصه‌ی کلام آن که قدمت تمدن در سیلک از موهجودارو در کنار رود سند در هندوستان و جزیره‌ی کرت بیشتر بوده است. درباره‌ی صنعت و هنر مردم ساکن در سیلک کافی است بگوییم که این مردم اولین قومی بودند که با ابتدایی‌ترین وسایل صنعتی در هشت هزار سال پیش قدیمی‌ترین دسته جاقوی سنگی را ساختند که محسمه‌ای از انسان بوده که لنگی بر کمر داشت. در مورد این که مردم سیلک از کجا به این منطقه مهاجرت کرده‌اند بسیار اختلاف است. پاره‌ای از باستان‌شناسان معتقدند که عده‌ای از «آمارادها» که از مردم گیلان بوده‌اند بر اثر هجوم مکرر مردم بین‌النهرین از بابل‌ها تا آشوری‌ها به گیلان کنونی به منطقه سیلک مهاجرت کرده‌اند و با ساکنان بومی سیلک مخلوط شده‌اند که در مجموع می‌توان آن‌ها را از جمله اقوام «آزبانیک» دانست، آمارادها همان قومی هستند که در تپه‌ی مارلیک در منطقه گیلان آثار هنری بسیار زیبایی به وجود آوردند که نمونه‌ای از آن «جام مارلیک» است. آثار به دست آمده از سیلک نشان می‌دهد که آن‌ها لگام‌های مفرغی برای اسب‌هایشان ساخته‌اند و این امر نشان می‌دهد که این امر مربوط به دو هزار سال قبل از میلاد است، چون در آن زمان آریایی‌ها وقتی که به ایران هجوم آوردند، اسب را با خود به فلات ایران آوردند.

منابع

- ۱- فرای، ریچارد، ۱۳۷۷، *میراث باستانی ایران*.
- ۲- کامبخش فرد، سیف‌الله، ۱۳۸۰، *نگاهی به تهران در سه هزار سال پیش*، تهران: انتشارات میراث فرهنگی.
- ۳- گریسمن، رومن، ۱۳۴۳، *ایران از آغاز تا اسلام*، ترجمه‌ی محمدمعین، تهران: نگاه ترجمه و نشر کتاب.
- ۴- تراقی، حسن، ۱۳۴۵، *تاریخ اجتماع کاشان*، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

جمعه ۱ مهر برابر با ۱۸ شعبان

سه شنبه ۵ مهر برابر با ۲۲ شعبان

سنگ، چسب افکار، در صیقل نسبی آنچه با یک روز جهنم می‌ماند.
 با خن و بلبل مهر زده بود
 و معیار راه
 آنچه در این جوان
 مهر بود خوش
 جانس
 فقهت هفتاد
 نامبر
 آنرا بنام آورد
 در بحر کسب جمع سال
 بر کفک فرج خود
 فقهت سالک بر تو
 خدی و این خانه
 سنگ آمد به
 یکسخت لا این صبح
 ز کس بود
 لفظه ای بعد مده سدا گرا کش
 سانه طقس برده
 همه تا گشت و تو
 کجای زود بود بر سره ای حسن گزیدم
 محرمه ای در آن در می خواند
 کس بر با ساد
 همه با شمع زنده
 ماند

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

جمعه ۸ مهر برابر با ۲۵ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان
 چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان
 چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان
 چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان
 چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان
 چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

چهارشنبه ۱۳ مهر برابر با ۳۰ شعبان

در این روزها

دفاع مقدس

دفاع مقدس ستیز سترگ میلیون‌ها سبجی است که نه تنها بهت کوچک، بلکه شیطان بزرگ را به بن بست می کشاند! دفاع مقدس، رشادت و مقاومت بیروز بسیجیان پاک ساخته‌ای است که معیارهای جنگ کلاسیک را شجاعانه در هم می‌کوبند! آیا حماسه‌ی نوجوان سیزده ساله‌ای که با نارتجک به جنگ تانک‌ها می‌رود، یا منطبق جنگ تطایق دارد؟ آیا این نمونه و هزاران نمونه‌ی شگفت‌انگیز دیگر، طومار محاسبات جهانی را در هم نمی‌چیندند؟

این چنین است که تشریح‌ی آمریکایی «نیوزویک» در فروردین ۶۵ طی گزارش می نویسد:

«بسیجیان جان برکف، بزرگ‌ترین کانوس برای عراق و طرفدارانش هستند! و اما به شهادت کوه‌های سرافراز غرب، دشت‌های گرم و خونین جنوب و به شهادت همه‌ی شاهدان، «دفاع مقدس»، قیام اعجاب‌انگیز امنی است که به پیروی از امام، روح‌الله و با پاسداری از مرزهای خاکی، به تحکیم و تثبیت مرزهای اعتقادی خویش که در نهضت امام حسین (ع) ریشه دارد، همت گمارده است!

نه استی، دفاع مقدس قیام امتی هشیار است که ابتدا امید فتح سه روزه خصم را به خاک سیاه می‌نشاند و سپس در برابر لشکر کشی‌ها و حمله‌های شهر به شهر، دلیرانه می‌ایستد! و در یک جمله، «دفاع مقدس نعمت بی‌کار با تمامیت استیکار است!»

کلمه‌ی سر نفعی عسی

قرآن کریم ما را، همه به ظواهر عبادات دعوت کرده است و هم با اسرار عبادات آشنا نموده است. در جریان روزه، همان طور که ماه و ساعت شروع و ختم روزه، و... را تبیین کرده، فرموده است: «روزه بگیرد تا تقوا پیدا کنید. تقوا را هم مدار کرامت می‌داند!»

در فارسی لفظی نداریم که کریم و کرامت را معنا کند. کرامت، بزرگی و عنیمت و محترم بودن نیست. وصف ممتاز و برجسته‌ای است که اگر بخواهیم آن را تبیین کنیم، با جاړیم از چند کلمه استفاده کنیم.

«کرامت به فصایل و ارزش‌های معنوی انسان باز می‌گردد. انسان کریم، انسانی است که دارای منش‌های اخلاقی و انسانی باشد و انسان محترم کسی است که در اجتماع او را احترام گذارند و چه بسا دارای کرامت‌های نفسانی هم نباشد.»

کرامت مخصوص فرشتگان است، اما قرآن خطاب به ما نیز فرموده است، روزه بگیرد تا کریم شوید؛ یعنی با تقوا شوید.

انسان کریم گناه نمی‌کند؛ نه برای این که به جهنم می‌رود و نه برای اینکه به

روزم دگر نفس من همه عالم سوسوز از غم و غم / صاحب محسن جانم بر بی چراغ پاسکات گذش انسان
 اولین مذاکره بین ویران خازجی ایران و عراق، به هنگام اجلاس
 سالانه منجدرت سوریه در جناب سعید رضوی در بیروت، ۱۳۵۷ میلادی، به محاصره بیروهای عراقی درآمد. همان روز رئیس سازمان امنیت عراق به یکی از
 بی‌نام کاتبان «ایستاد» میفرمود: «مطلب من اینست که به هر نحوی باید از شما و خلاصه بشود که»
 «شش تا بیست و نه روز، مگر در روز عید سعید و پنج مناجات است»
 «کتاب منجمت که در روز عید سعید و پنج مناجات است»
 «شش تا بیست و نه روز، مگر در روز عید سعید و پنج مناجات است»

شنبه ۱۶ مهر برابر با ۳ رمضان

روز جهانی کودک

در قوانین جمهوری اسلامی ایران، «کودک» به فردی گفته
 می‌شود که به سن بلوغ نرسیده باشد. طبق مصوبه‌ی مجلس شورای
 اسلامی در سال ۱۳۶۰، سن بلوغ در پسران پایان ۱۵ سال قمری و در
 دختران پایان ۹ سال تمام قمری است.
 در اصطلاح حقوقی نیز کودک کسی است که از نظر سنی به رشد
 جسمی و روحی لازم برای زندگی اجتماعی، نرسیده باشد.
**اعلامه‌ی حقوق کودک، مصوب اجلاس عمومی سازمان ملل، ۲۰
 نوامبر ۱۹۵۹ م**

این اعلامیه، با این هدف که ایام کودکی نوام با خوشحالی باشد و
 کودک از آزادی‌های بهره‌مند شود، از افراد جامعه خواسته است، حقوق
 او را به رسمیت بشناسد.

چهارشنبه ۲۰ مهر برابر با ۷ رمضان

روز بزرگداشت حافظ؛ روز اسکان معلولان و سالمندان؛ روز ملی
 کاهش اثرات بلایای طبیعی.

شنبه ۲۳ مهر برابر با ۱۰ رمضان

وفات حضرت خدیجه (س)؛ شهادت پنجم شهید محراب،
آیت الله اشرفی اصفهانی؛ روز جهانبانیان (روز اعضای سفید)،
 ناشناس را عطا الله گذشت. سال ۱۲۷۹ ش بود که در سده اصفهان
 نه دنیا آمد. از ۱۲ سالگی به جوجه‌ی علمیه رفت و در ۱۲۹۹ به قم عزیمت
 کرد. سپس به کرمانشاه رفت و شروع به تدریس علوم دینی کرد.

پس از فوت **آیت الله العظمی بروجردی**، قصد برگشتن به
 قم را داشت که مردم کرمانشاه مانع شدند. به این ترتیب، در دوران
 مبارزات انقلابی امام خمینی، انسان یکی از عوامل مؤثر در منطقه‌ی
 غرب کشور بود.

با پیروزی انقلاب اسلامی، به سمت نماینده‌ی امام و امام
 جمعه‌ی کرمانشاه منصوب شد. پس از اقامه نماز جمعه در ۲۳ مهرماه،
 با نارنجک مورد هجوم یکی از اعضای سازمان مجاهدین انقلابین
 قرار گرفت و پس از ۸۲ سال زندگی علمی و ایمانی، به لقاء الله رسید.

یکشنبه ۲۴ مهر برابر با ۱۱ رمضان

روز یونان و نیویورک

سه‌شنبه ۲۶ مهر برابر با ۱۳ رمضان

روز تربیت‌بسی و ورزش

پنج‌شنبه ۲۸ مهر برابر با ۱۵ رمضان

ولادت حضرت امام حسن مجتبی (ع)

پهشت برود. انسان کریم از این رو گناه نمی‌کند که با کرامت او سازگار نیست.
امام صادق (ع) می‌فرماید: ما خدا را عبادت می‌کنیم، چون او را
 دوست داریم. و این از اسرار است که هر کسی به آن دسترسی پیدا
 نمی‌کند. یعنی برای هر کسی مقدور نیست که دوست عبادت باشد و معبود را
 دوست داشته باشد. خدا آرزوی افراد با اشتیاق است. اگر کسی مشتاق خدا نباشد،
 او را مشتاق نمی‌گویند. شوق کاذب است. شوق صادق آن است که متوجه
 خدای سبحان باشد.

شائق به کسی می‌گویند که ندارد و می‌طلبد. عاشق به کسی می‌گویند
 که رسیده و نگه می‌دارد. آن انسان تشنه‌ای را که به دنبال چشمه می‌رود،
 می‌گویند و مشتاق چشمه است. وقتی به آب رسید و آن را گرفت و حفظ کرد،
 می‌گویند: «او عاشق چشمه است.» شوق قبل از وصول است و عشق بعد از وصول،
رسول خدا (ص) فرمودند: خوشا به حال کسی که عبادت را معشوق خود
 بداند، با عبادت معاشره کند و او را با تمام وجود لمس کند.
 این حدیث شریف ما را وادار می‌کند که اول شائق و بعد عاشق عبادت
 باشیم. انسانی که عاشق عبادت شد، از خود انبری ندارد.

به چه عشقی می‌گویند؟ و این کلمه‌ی شریفه‌ی عشق را از چه چیزی
 گرفته‌اند؟ گفته‌اند، عشق که یک واژه‌ی عربی است، از گیاه خاصی که «عشقه»
 نام دارد، مشتق شده است. عشقه در عربی، همان پیچکی است که ما در فارسی
 می‌گوییم، آن گیاهی است که خود را به درخت می‌تند و می‌چسباند. پیچک
 وقتی به درخت چسبید، آن را راه نمی‌کند و راه نفسش را می‌بندد. و آن گاه درخت
 کم کم زرد می‌شود، برگ‌هایش می‌ریزد و سرانجام خشک می‌شود. در این
 هنگام می‌گویند درخت را عشقه گرفت! عاشق به چنین انسانی می‌گویند:
 آن که پیچک عبادت او را گرفت، راه نفسش را بست و سرانجام او را زرد
 و خشک و از خود تهی کرد.

لذا در اسرار روزه گرفتن آمده که روزه بگیرد تا آن نشاط حیوانی
 کم شود! در بعضی روایات آمده است، روزه بگیرد برای آن که طراوت، خرمی
 و شادایی غیر ماه مبارک رمضان را از دست بدهد، زیرا آن نشاط، کاذب است.
 وقتی انسان روزه گرفت و به آن علاقه پیدا کرد و دل بست، کم کم به باطن روزه
 می‌می‌برد. باطن روزه انسان را به نقای حق می‌کشاند.

خدای سبحان فرمود: الصوم لی و أنا اجزی به
 این تعبیر فقط درباره‌ی روزه‌دار وارد شده و درباره‌ی سایر عبادات وارد نشده است.

بیت‌القدس، انتشارات «مجموعه‌ی معارف»، شماره ۱۰۰، شهریور ۱۳۸۱

گفت و گو با معلم نمونه ی کشوری
سال ۱۳۸۴

ادای دین به مادر

اساره

خانم زهرا اورنگ متولد ۱۳۴۲ و دارای مدرک تحصیلی لیسانس در رشته ی دبیری معارف است. دو فرزند دارد و ۲۲ سال سابقه ی آموزشی و پرورشی. او با مدرک دیپلم به استخدام آموزش و پرورش درآمد و در حین خدمت در رشته ی امور تربیتی تربیت معلم علامه امینی تبریز به صورت ضمنی خدمت ادامه تحصیل داد و بعد از فارغ التحصیلی از کاردانی، بلافاصله در آزمون دانشگاه آزاد اسلامی شرکت کرد و در سال ۷۹ مدرک کارشناسی خود را اخذ کرد. سپس در آزمون کارشناسی ارشد در طرح ۳۰۰ پذیرفته شد که به دلیل برخی مشکلات از ادامه تحصیل منصرف شد. خانم اورنگ تاکنون موفق به ارائه یس از ۷۰ تحقیق و مقاله در همایش های مختلف علمی و فرهنگی شده که در مواردی رتبه های برتر آن ها را کسب کرده و امسال (۸۳-۸۴) به عنوان معلم نمونه ی کشوری برگزیده شده است؛ که به همین دلیل به سراغ ایسان رفته ایم و گفت و گویی با او ترتیب داده ایم که با هم می خوانیم:

● از سوابق آموزشی و علمی خود بگویید؟

۳ سال در سه دوره ی تحصیلی دبیرس گرفته ام؛ ۲ سال به عنوان سرپرست امور تربیتی در مدارس ابتدایی، ۲ سال به عنوان مدیر بزرگترین مدرسه در فارس آباد معین در ۱۹۶۴ دانش آموز و حدود ۲ سال به عنوان دبیر پرورشی در دبیرستان سابقه ی پرورش دارم و ۱۴ سال سرپرست پرورشی در دوره راهنمایی تحصیلی بوده ام.
در سال ۶۶-۶۷ به عنوان عضو فعال سبک تربیتی معجزه یاد تربیتات

لوح تقدیر از طرف معاون وزیر س.م. در سال ۷۱-۷۰ به عنوان معلم نمونه شهرستانی. در سال ۷۲-۷۱ به عنوان مدیر نمونه‌ی استانی. در سال ۷۷-۷۶ به عنوان معلم نمونه‌ی شهرستانی. در سال ۸۰-۷۹ به عنوان معلم نمونه‌ی شهرستانی. در سال ۷۵ به عنوان مربی ممتاز استانی. در سال ۸۲-۸۱ معلم نمونه‌ی استانی و اسنال به عنوان معلم نمونه‌ی کشوری برگزیده س.م. البته در طول خدمت به عنوان مربی فعال در مسابقات فرهنگی و هنری و عضو انجمن اولیا و مربیان موفق به دریافت لوح از طرف مدیر کل استان گیلان شده‌ام.

مدت ۱۸ سال است که کارهای تحقیقاتی و پژوهشی انجام می‌دهم. اولین پژوهش درباره‌ی جذب افرادی بی‌سواد برای طرح تربیتی مبارزه با بی‌سوادی بود که با انجام این پروژه توانستم ۲۷ کلاس نهضت سوادآموزی در مدرسه تشکیل دهم که مدیریت کلاس‌ها در سال ۶۹-۶۸ به عهده‌ی خودم بود که در همان سال نیز به عنوان مدیر نمونه‌ی منطقه‌ی پارس آباد معان برگزیده شدم.

● بیش‌تر در چه حیطه‌هایی فعالیت داشته‌اید؟

○ فعالیت‌های من در جهت رشد و شکوفایی استعدادها و جهت دادن به آن‌ها و موضوعات تربیتی و پرورشی دانش‌آموزان بوده است. بیشتر پژوهش‌های من در زمینه‌ی بهداشت روانی، اجتماعی، مذهبی و مشکلات جوانان و زنان بوده است.

● در مدارس کدام استان و شهر مشغول تدریس بوده‌و یا هستیید؟

○ ابتدا در استان آذربایجان شرقی در شهرستان پارس آباد معان با سمت مربی پرورشی و مدیر و معاون در مدارس ابتدایی - راهنمایی و دبیرستانی مشغول خدمت بودم و در فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی امور بانوان شهرستان پارس آباد فعالیت داشتم و مدرس آموزش خانواده نیز بودم. از سال ۷۲ به شهرستان شهر تالش در استان گیلان منتقل شدم و به سمت دبیر پرورشی در دبیرستان عفاف و دبستان حضرت معصومه (س) و دبستان غیرانتفاعی کوثر مشغول به کار شدم و از سال ۷۴ به عنوان دبیر پرورشی مدارس راهنمایی فارابی جوگندان - مکتب‌الزهره آسیه و معلم (۱) مشغول خدمت بوده‌ام و در حال حاضر نیز به عنوان معلم مدرسه راهنمایی معلم (۲) انجام وظیفه می‌نمایم.

● چرا معلمی را انتخاب کردید؟

○ با توجه به علاقه‌ای که در کلاس اول ابتدایی به جناب آقای خلیلی معلم خود و خانم رهرا معارف دوست معاون دبیرستان داشتم؛ که اخلاق و رفتارشان در من بسیار تأثیر گذار بود؛ و از طرف دیگر علاقه‌ی شدید مادر به شغل معلمی که دوست داشت فرزندانش را در شغل مقدس معلمی ببیند، تصمیم گرفتم که این شغل را انتخاب کنم و همیشه در خیالم برای

خود مدینه‌ی فاضله‌ای ساخته‌بودم که اگر به فرزندان این مرز و بوم خدمت کنم مفیدتر خواهیم بود و کمک به دیگران را بهترین نوع کار می‌دانستم و از این بابت خدا را شاکرم زیرا که خداوند بهترین و کامل‌ترین بنده‌ی خود یعنی خاتم‌الانبیاء را در مقام معلم معوت نموده و چه مقامی برتر از معلمی...

● بهترین خاطره از دوران تحصیل خود را بیان کنید.

○ بهترین خاطره از دوران تحصیلاتم این است که وقتی پدرم به مدرسه‌ای که من و خواهرم در آنجا مشغول تحصیل بودیم، سر می‌زد همیشه خشود و خوشحال‌تر می‌گشت و می‌گفت که اولیای مدرسه می‌گویند که دختران من از بهترین و مؤدب‌ترین و فعال‌ترین دانش‌آموزان مدرسه‌اند. همیشه بعد از مراجعه‌ی پدرم از مدرسه، ما شاهد لبخندی دلنشین بر چهره‌ی پدرم و مادر رحمت‌گشم بودیم.

● تلخ‌ترین رویدادی که هنوز ذهن شما را مشغول می‌کند؟

○ تلخ‌ترین رویدادی که هنوز ذهنم را مشغول کرده در کلاس دوم ابتدایی اتفاق افتاد. من مصر کلاس بودم (کلاس مختلط بود). یک روز، قبل از آمدن معلم به کلاس یکی از پسرها که از نظر حته و هیکل کمی بزرگ بود، با یکی از دخترهای کلاس دعوا کرد و شروع کرد به دشنام دادن به دختر هم‌رده‌ی خود و من که به عنوان مصر کلاس از رفتار رشت ایشان ناراحت شده بودم، کلید روی در کلاس را برداشتم و به سویش پرتاب کردم که به سرش برخورد کرد و کمی یبسانی‌اش را شکافت. در این وقت معلم وارد کلاس شد و مرا با جوبی که در دست داشت، به یاد کتک گرفت. به طوری که دستم زخمی شد و تحمل نکردم و سعی کردم ریزیمکت‌های کلاس پنهان شوم. ولی ایشان بدون توجه، همین‌طور به سرو کله‌ام می‌کوبید. سرانجام فریاد زدم و گفتم: «آقا معلم چرا علت دعوا را نمی‌پرسی...» این مسئله با گذشت ۲۲ سال هنوز هم ذهن مرا به خود مشغول کرده که چرا یک معلم به جای این که دلیل مسئله‌ای را بی‌پرسد، باید این چنین دانش‌آموز خود را تنبیه کند.

● اگر بخواهید معلم نمونه انتخاب کنید چه معیارهای دیگر را در نظر می‌گیرید؟

○ معیارهایی که امسال از سوی وزارت آموزش و پرورش تعیین شده بودند، معیارهای خوبی بودند؛ البته در قسمت تشویق‌ها سعی می‌کردم امتیاز بیشتری قائل شوم.

● بهترین خاطره‌ای که در طی فعالیت آموزشی خود در مدارس داشته‌اید، کدام است؟

○ یکی از بهترین خاطرات آموزشی‌ام مربوط می‌شود به اوایل خدمت در یکی از روستاهای پارس آباد معان؛ دانش‌آموزی داشتم به نام کبری که به همراه سه خواهر دیگرش زندگی می‌کردند و پدر و مادرشان را از دست داده بودند.

کسب مقام هایی در شهرستان و استان شده است.

● از دلایل موفقیت خود بگویند.

➤ اول این که همیشه نوکنه به خداوند عز و استعانت از ذات اقدس ربوبی ایش در انجام وظائف مجونه و کارهای بجهت ایش و زندگی خودم بوده و هست.

دوم این که تلاش و پستگار و اراده قوی و دامن بگه برنامدی منظم و مسجسی که هم به مطالعه هم به کارهای مربوطه در زندگی برسیم.

سوم این که سعی کرده ام رسانایی شخصی با همکاری خود و همکس با دانش آموزان برقرار کنم. این موضوع باعث شده دانش آموزان در حتی مسائل و مشکلات خود را بیان کنند و من نسبت به نایز جدایب ایش و با همکاری شورای تربیتی منتره تا توانم به حل مشکلات ایش بپردازم.

عاطف چهارم و مهمی که در بوقفت یک معلم، به خصوص در موفقیت خود مور بوده همکاری سیمیه مسئولان و مدیران و همکاری ایش که سعادت خدمت گزاری با ایش را داشته ام، و همچنین همکاری و پیوسته های خانواده ام که همیشه سعی می کنند که با همکاری هم، کارهای را شروع و به انجام برسانیم. در بوقفت من داخل بوده است.

● آیا برنامه ها و فعالیت های شما مشکلی برای زندگی شخصی شما بوجود آورده است؟ چگونه آن را حل می کنید؟

➤ البته استعمال به برنامه و فعالیتی عز از خانه داری برای بچه خانم، کار تمامه می بره و وقت پوست و حتماً مشکلاتی چه به بار جوته آوردن بر ایش که در داخل ملاقه به ایش که کارهای مربوطه به سرل و تربیت فرزند ایش خود بر سر به نحو احسن انجام دهد و همسره در همه حال همراه و همگام خسترس باشد. باید به کارهای بروهنسی بروهنسی و تحقیقات بپردازد و من به هر حال با تلاش شخصی باید بر جوته و با همکاری و همکاری ایش از کار خسترس و فرزند ایش سعی کرده که بر این مشکلات فائق ایش و با کمک بر سر بروهنسی منظم و خاص در زندگی و کارهاش موفق باشم.

● فکر می کنید چرا معلمان دوره ری راهنمایی کمتر به فعالیت های بروهنسی می پردازند؟

➤ معتقد لا اکثریت معلمان مخصوص معلمان دوره ری راهنمایی به دلیل مستعدی کاری زیاد برای امور معاش، وقتی برای مطالعه و فعالیت بروهنسی ندارند و تنها راه موفقیت در این زمینه بالا بردن قیمت معالی معلمان و سامان نخستین به وضعیت امرار معاش جامعه ای قریه گیان است. جامعه قریه گیی بکه نیاز زیربانی است و لازم است معلمان از تجربه فکری آزاد باشد و وقت کافی برای مطالعه داشته و در زمینه ای ارتقای ایش و معالی خود قدم بردارند و دانش آموزان خلقی و با استعداد تحویل جامعه دهند.

● با تشکر از شما که در این گفت و گو شرکت کردید: آرزوی توفیق روز افزون داریم و امیدواریم چراغ دلتان همیشه فروزان تر از قبل باشد.

➤ من هم از شما تشکر می کنم و امیدوارم موفق باشم.

کتابی دانش آموزی گویند که بودی من سعی می کردم به او رسانم همیشه در بدک داشته باشم. بعضی وقتها احساس می کنم به خدایه خدای آن هم می رفتم و هم می جویدم. کم آنروز اول من با او به همکاری با همکاران در عرصه بر جوته حوس و ایش باسودون گویند که می بره که کند به صورتی که بعد از دو سه ماه سر و معاون ایش از من گویند که کی می کنی مثل این که بجز در خ داده که گویی حسن خوب و بر سلطه است و از ایشا ترسی بر سر است کرده ایش بر سران طال تحصیلی خود به تمامه ایش و کبری با ایش بجهت انجام کار در بعد از آن سال هر از گاهی به عنوان من رفتم و چند ماهی را با ایش هم کار کردم. سعاد و سعادت ایش خانواده مخصوصت غیر از ایش کوی یکی از بهترین و بلندترین خانمها در فعالیت آموزشی آن در ایش بوده است.

● لطفاً پس از معرفی همسر تان بگویند که ایشان چه عاملی را در موفقیت زندگی مشترک تان موثر می دانند؟

➤ همسر من عادل است و ایش قوی است. ایش بیداری فردی گویند در خانه و محل کار جوته است. به هر من با توجه به دانشوری ایش نسبت به دانش آموزان و فعالیت آموزشی ایش ایش یک معلم بوده است. همسر من علاوه بر کار سرپرست در کس کارهای تحصیلی ایش و همسر من است و خود پرور ایش و به مهارت دارد و فعالیت می کند.

همسر من موفقیت زندگی مشترک تان را نقطه برنده برای برای زندگی و کار و همچنین مسجس بودن خانمها در کس بروهنسی می دانم.

● کمی هم از فرزندان خود بگویند.

➤ فرزندان من سه تا دختر بود ۱۳۶۵ و دانشجوی بره دوم رسان الکتر و تکنیکه سادگه شده. ایش ایش هوی بروهنگر و معنی بروهنگره ای جوان ایشیل و عضو فعال بسیج شهری بهرستان بالی است و اکنون بوقف به کس معانیهای بره سانی و تهرسانی و کسوری است.

دوین فرزند بهر هم ساجی در سال اول دبیرستان مسجول به تحصیل است و ایش آموزان فعال و ممتاز تحصیل می شود و همچون دیگر عسری خانواده در بی بوقف و بروهنگر است که تا کنون شغری به

طرح احیاء راهنمایی و مشاوره‌ای معلمان

مقدمه

دوره‌ی راهنمایی تحصیلی، به لحاظ قرار گرفتن دانش‌آموزان در شرایط خاص سنی دوره‌ای ویژه و مهم به شمار می‌آید. بدین معنا که رشد فردی و اجتماعی نوجوانان بر پایه‌ی تعلیم و تربیت در این دوره شکل می‌گیرد. از سوی دیگر موقعیت‌های ویژه‌ای که برخی دانش‌آموزان ناخواسته در آن قرار می‌گیرند خود معضلی است که در بسیاری مواقع در صورت عدم مواجهه‌ی صحیح با آن، عواقب جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت. بنابراین لازم است به گونه‌ای همه‌جانبه موضوع راهنمایی و مشاوره به شیوه‌ای عمیق و جدی مورد توجه قرار گیرد. جهت پاسخ‌گویی به این مهم «طرح احیای نقش معلم راهنما و مشاور» با در نظر گرفتن محدودیت منابع و امکانات، با هدف دسترسی وسیع، عادلانه و مطلوب دانش‌آموزان به خدمات راهنمایی و مشاوره تدوین گردیده است.

کلیات و چارچوب طرح ضرورت

اهمیت نقش راهنمایی و تاثیر آن بر فرایند تعلیم و تربیت بر کسی پوشیده نیست خصوصاً در سنین نوجوانی که تحولات جسمی و روانی، فرد را با بحران‌های ویژه‌ای مواجه می‌سازد. از سوی دیگر بی‌چیدگی روز افرون جهان امروز ضرورت تربیت و پرورش انسان‌هایی آگاه، سالم، اندیشمند، مبتکر و خلاق را در گامی توجه متخصصان علوم رفتاری قرار داده است. بنابراین معلم، به عنوان اساسی‌ترین عنصر تعلیم و تربیت، می‌تواند نقش بی‌بدیلی در ارتباط، همدلی و مشارکت دانش‌آموزان با یکدیگر ایفا کند. معلم مرجع مطمئنی است که با نفوذ شخصیتی خود و ارائه‌ی الگویی متعادل از خود، از نظر گفتار و کردار، و تحت تاثیر قرار دادن شاگردان، به نحو موثری دنیای آنان را می‌شناسد، تغییر می‌دهد و در رفع ناسامانی‌های آموزشی - تربیتی و رفتاری آنان اقدام می‌نماید. این طرح براساس رویکرد «ضرورت ایفای نقش معلم در تعدیل ناسامانی‌های رفتاری شاگردان» تهیه شده است.

اهداف طرح

- ۱- احیای نقش دبیران مدارس راهنمایی به مثابه‌ی راهنما و مشاور، در راستای اهداف تعلیم و تربیت دوره‌ی راهنمایی
- ۲- ارتقای مهارت‌های مورد نیاز دبیران برای ایفای نقش مذکور
- ۳- تقویت زمینه‌های لازم برای اجرای این نقش.

نتایج مورد انتظار

- ۱- شناسایی مشکلات و اختلالات رفتاری فردی و اجتماعی دانش‌آموزان

- ۲- کاهش مشکلات و اختلالات رفتاری فردی و اجتماعی دانش‌آموزان
- ۳- پیشگیری از شیوع اختلالات رفتاری فردی و اجتماعی دانش‌آموزان
- ۴- شناسایی نیازها و رغبت‌های ویژه‌ی دانش‌آموزان برای پاسخگویی مناسب به آن‌ها

مراحل اجرایی طرح

یکی از معضلاتی که در طی دوره‌هایی که موضوع مشاوره و راهنمایی در دستور کار آموزش و پرورش قرار داشته بروز کرده است اختلاف نظر میان عوامل دست‌اندرکار در سطوح ستادی و اجرایی آموزش و پرورش بوده است. مقابله‌ی مدیران با مشاوران و ایجاد بازه‌ای محدودیت‌ها در ارائه خدمات مشاوره تنها یکی از محدودیت‌ها بوده است. بنابراین توجه طرح ادراکی احیاء نظام مشاوره راهنمایی ویژه معلمان دوره راهنمایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در بدو امر توجه و تسهیل‌تئوریک و اجرایی طرح از جمله برنامه‌هایی است که مسئولان طرح به گونه‌ای جدی بدان توجه مبذول داشته‌اند. همچنین دوره‌های آموزشی حضوری و غیر حضوری (با توجه به ضوابط و امکانات اداری موجود) مهارت‌های پایه‌ای راهنمایی و مشاوره در معلمان، مدیران و معاونین مدارس تقویت خواهد شد. این امر به عنوان مرحله دوم آموزش تلقی می‌گردد.

مرحله نخست آموزش ویژه مدیران و کارشناسان حوزه ستادی است. از این طریق سطوح فوقانی، میانی و اجرایی آموزش و پرورش با مانی نظری و عملی طرح آشنا خواهد شد تا قادر باشند دانش‌آموزان را در مواجهه با مشکلات پاری نمایند. همچنین آنان با علائم اختلالات رفتاری و نشانه‌های هشدار دهنده بیشتر آشنا می‌شوند تا طی فرایندها و فعالیت‌های آموزش و پرورش خود موارد را به موقع شناسایی نموده و در صورت نیاز به سطوح تخصصی تر ارجاع دهند.

(فرمها و دستورالعمل‌های اجرایی مربوطه همزمان در جلسات آموزشی ارائه خواهند شد.)

دوره‌های آموزشی: در این طرح دوره‌های آموزشی حضوری و غیر حضوری با توجه به ضوابط و امکانات اداری موجود برگزار خواهد شد که به صورت خوشه‌ای از سطح کشوری تا سطح مدارس به صورت زیر ادامه خواهد یافت.

- ۱- برگزاری کارگاه‌های همگنی با حضور مسئولین استان‌های مختلف
- ۲- برگزاری کارگاه آموزشی جهت مدرسان استانی.
- ۳- برگزاری کارگاههای آموزشی جهت مدیران و معاونان در استان‌ها.
- ۴- برگزاری دوره‌های آموزشی (مقدمانی، تکمیلی) به صورت حضوری و غیر حضوری جهت معلمان
- ۵- تهیه و ارائه جزوات آموزشی برای دانش‌آموزان
- ۶- تهیه و ارائه جزوات آموزشی برای والدین به منظور جلب همکاری و مشارکت فعال در طرح

پیش نیاز تربیت

ابراهیم اصلانی

اشاره

آیا نوجوانی مرحله‌ی خاصی از زندگی است؟ آیا همه‌ی نوجوانان دچار بحران هویت می‌شوند؟ آیا بلوغ همیشه دشواری‌هایی برای نوجوانان به همراه می‌آورد؟ آیا افت تحصیلی در نوجوانان طبیعی و قابل پیش‌بینی است؟ آیا اندیشه درباره‌ی امور جنسی، مشغله‌ی اصلی نوجوانان است؟ آیا همه‌ی نوجوانان، دوستان و هم‌سالان را بر خانواده ترجیح می‌دهند؟ آیا نوجوانی دوره‌ی کج خلقی و ناسازگاری است؟ آیا گرایش به رفتارهای ضد اجتماعی در نوجوانی افزایش می‌یابد؟ آیا نوجوانی تعیین‌کننده‌ی مسیر آینده‌ی زندگی است؟ آیا نوجوانی مرحله‌ای سخت و پر تنش از زندگی است؟ آیا...

مقدمه

آن‌که علمی باشد، شناختی فردی و شخصی است.

شناخت ویژگی‌های سطوح سنی چه ضرورت‌هایی دارد؟ کدام رشته‌ها از روان‌شناسی به این موضوع می‌پردازد؟ و چگونه می‌توان از ویژگی‌های سنی انسان‌ها شناختی علمی به دست آورد؟. موضوع این مقالات است.

زمانی می‌سناسیم که این آگاهی، دیگر برای خودمان به کار نمی‌آید.

علاوه بر این، از رفتار اجتماعی ما پیداست که هنوز ضرورت‌های شناخت ویژگی‌های یک سطح سنی به درستی درک نشده‌اند. شناخت یک معلم ابتدایی از کودکان و به همین ترتیب شناخت یک دبیر راهنمایی یا متوسطه از نوجوانان، بیست از

انسان‌ها زمانی از ویژگی‌ها و خصیصه‌های یک سطح سنی آگاه می‌شوند که از آن مرحله گذر کرده باشند. برای مثال، ما زمانی فهمیدیم دنیای نوجوانی چیست و نوجوان چه ویژگی‌هایی دارد که خود، نوجوانی را پشت سر گذاشتیم و وارد جوانی شدیم. به دلیل همین آشنایی دیر هنگام، ما خصوصیات هر دوره از زندگی را

روان‌شناسی رشد چیست؟

«روان‌شناسی رشد، تغییرات کمی و کیفی رفتار انسان، مظاهر آن‌ها و عوامل مؤثر در پیدایش این تغییرات را در سراسر زندگی مطالعه می‌کند» [شعاری نژاد، ۱۳۷۲].

روان‌شناسی رشد یکی از جذاب‌ترین و کاربردی‌ترین رشته‌های روان‌شناسی است که دانسته‌های خود را از رشته‌های گوناگون روان‌شناسی می‌گیرد. مهم‌تر این که یافته‌های آن، در بسیاری از حوزه‌ها و رشته‌های روان‌شناسی کاربرد دارد.

به‌طور کلی، روان‌شناسی رشد سه هدف را دنبال می‌کند:

۱. درک تغییرات همگانی ناشی از سن
۲. توضیح تفاوت‌های فردی در رفتار
۳. بررسی تأثیرات زمینه‌ای و مربوط به موقعیت، در رشد و تکامل [ماسن، ۱۳۶۸].

چرا باید روان‌شناسی رشد بدانیم؟

برای درک ضرورت‌های آشنایی با روان‌شناسی رشد، می‌توان به دلایل زیادی استناد کرد:

شناخت خود

یکی از دغدغه‌های همیشگی انسان‌ها، شناخت خویش است. هر انسانی برای رشد و تکامل، به شناخت ویژگی‌ها و خصیصه‌های خود نیاز دارد و روان‌شناسی رشد یکی از بهترین ابزارها برای این امر است. روان‌شناسی رشد ویژگی‌های ابعاد شخصیتی انسان را توصیف و تبیین می‌کند و به این ترتیب، او را در مسیر «شدن» یاری می‌رساند. بیش از هر کسی، خود ما به روان‌شناسی رشد نیاز مندیم.

از طریق روان‌شناسی رشد می‌توانیم بفهمیم، ویژگی‌های عمومی سطح سنی که در آن هستیم، چیستند و کدام خصیصه‌ها به‌نجار و کدام یک نابه‌نجارند، حتی قبل از ورود به یک سطح سنی و آغاز مرحله‌ی جدیدی از زندگی، مثلاً گذر از جوانی و ورود به میانسالی. با مطالعه‌ی روان‌شناسی رشد می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که چه ویژگی‌هایی خواهیم

داشت و چگونه رفتار خواهیم کرد.

شناخت دیگران

وقتی بیرمورد یا بی‌زنی را می‌بینیم که زیاد حرف می‌زند، از همه چیز ایراد می‌گیرد، و حاضر به تغییر افکارش نیست، شاید رفتارهایش را غیرعادی و حتی غیرقابل تحمل تلقی کنیم. اما روان‌شناسی رشد به ما می‌گوید که مرحله‌ی ببری چه ویژگی‌هایی دارد و کدام رفتارها در این مرحله عمومیت دارند.

درباره‌ی رفتارهای یک کودک، نوجوان و یا جوان هم، یافته‌های زیادی وجود دارند که از طریق روان‌شناسی رشد قابل دسترسی هستند. بسیاری از اشتباهات ما در رفتار و تعامل با دیگران و یا قضاوت درباره‌ی آن‌ها، ناشی از ضعف تسلط به روان‌شناسی رشد است.

پیش‌نیاز تربیت

آگاهی و تسلط بر روان‌شناسی رشد، پیش‌نیاز تربیت است. هر کسی که با موضوع تربیت انسان‌ها سروکار دارد، نه تنها باید از روان‌شناسی رشد آگاه باشد، بلکه باید بر آن تسلط داشته باشد.

وقتی ماشینی را به کار می‌گیریم، سعی می‌کنیم از جزئیات کار این ابزار سر در بیاوریم. کسی که با هواپیما، اتومبیل، چرخ خیاطی، و یا هر دستگاه دیگری سروکار دارد، قبل از هر استفاده‌ای، با ویژگی‌ها و روش کاربرد آن آشنا می‌شود. عجیب است که وقتی موضوع کار ما «انسان» باشد، چنین حساسیتی را به خرج نمی‌دهیم. ولی آیا منطقی نیست که توقع داشته باشیم، عواملان تربیت، ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌های موضوع کار خود را بشناسند؟!

انسان، موجودی به‌غایت پیچیده و «رشد و تکامل او شگفت‌انگیزترین پدیده‌های آفرینش است» [شعاری نژاد، ۱۳۷۳]. یکی از اساسی‌ترین پیش‌نیازهای تربیت، روان‌شناسی رشد است. به همین خاطر، در دانشگاه‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی، درس روان‌شناسی رشد به‌عنوان یکی از مهم‌ترین درس‌های پیش‌نیاز، در برنامه‌ی تحصیلی

گنجاینده شده است.

حیطه‌های مطالعه‌ی روان‌شناسی رشد

روان‌شناسان برای سهولت مطالعه و پژوهش درباره‌ی رشد و تکامل انسان در طول زندگی، معمولاً آن را در سه حیطه انجام می‌دهند:

۱. روان‌شناسی رشد کودکی: پیش از تولد تا پایان ۱۲ سالگی.

۲. روان‌شناسی رشد نوجوانی: ۱۳ تا پایان ۲۰-۱۸ سالگی.

۳. روان‌شناسی رشد بزرگسالی: آغاز جوانی تا پایان زندگی [پیشین].

در گذشته‌ای نه چندان دور، چه در مباحث علمی روان‌شناسی رشد و چه در درس‌های دانشگاهی، دو حیطه‌ی کودکی و نوجوانی و تا حدودی آغاز جوانی، بیش‌تر مورد توجه قرار می‌گرفت. اما در حال حاضر، این اعتقاد غلبه دارد که: «همه‌ی مراحل زندگی مهمند». و بر این اساس، در مباحث جدید روان‌شناسی رشد، به رشد بزرگسالی نیز اهمیت داده می‌شود.

در کشور ما هم، علاوه بر انواع کتاب‌های موجود در زمینه‌های رشد کودکی، رشد نوجوانی و رشد جوانی، کتاب‌هایی با عنوان‌های رشد بزرگسالی، رشد کهنسالی و حتی «مرگ» - که قسمتی از مباحث رشد است - به چاپ رسیده‌اند. شاید یادآوری این نکته لازم باشد که در بسیاری از کتاب‌های مربوط به روان‌شناسی رشد، ممکن است واژه‌ی «رشد» به کار نرفته باشد، در حالی که کتاب‌هایی با عنوان‌هایی چون، روان‌شناسی کودکی، روان‌شناسی نوجوانی، دنیای نوجوانی، روان‌شناسی زن، روان‌شناسی بیری و غیره، در واقع در حوزه‌ی روان‌شناسی رشد قرار می‌گیرند.

مطالعه‌ی کتاب‌های روان‌شناسی رشد

ضرورتی چند بعدی است.

منابع

۱. شعاری نژاد، علی اکبر. روان‌شناسی رشد. تهران: اطلاعات، چاپ دهم، ۱۳۷۲.
۲. ماسن، پاول هنری و همکاران. رشد و شخصیت کودک. ترجمه‌ی مهشید یاسایی. تهران: نشر مرکز، چاپ اول، ۱۳۶۸.

تورا داریم

معلمی در کلاس درس به دانش آموزانش گفت
 عزیزان من، ما نفت نداریم، معدن نداریم، زمین زیادی برای
 کشاورزی نداریم، ثروت باد آورده نداریم، و...
 یکی از دانش آموزان پرسید
 پس ما چه چیزی داریم
 معلم با حرکتی غرورآمیز انگشتمش را به طرف دانش آموز
 نشانه گرفت و گفت
 ما تو را داریم!

فراخوان خاطرات مدرسه

توضیح و پوزش: در شماره ۲۱ رشد آموزش
 راهنمایی تحصیلی زادگاه آقای آتشی در مقاله‌ی
 بوشهر، «پشتکوه از توابع دشتی» چاپ شده بود
 که «پشتکوه دشتستان» صحیح است.
 سردبیر

حضور دو نسل معلم و دانش آموز در یک محیط، عطفنا رویارهای
 جالبی را رقم می‌زند که ثبت آنها می‌توانند گنجینه‌ای گران بها برای
 دیگران باشند و مدارس از این خاطرات آکنده هستند.

شمارگان گرامی

از همه شما بزرگواران دعوت می‌کنیم تا تجربه‌های ارزشمند خود
 را از طریق این مجله در اختیار معلمان سراسر کشور قرار دهید.

چند نکته:

۱. خاطرات، آموزشی و در محیط مدرسه و کلاس باشند.
۲. قواعد ادبیات فارسی در نگارش رعایت شوند.
۳. خاطره‌ها زیاد حجیم نباشند.

شهناز واقفی نژاد

عیسی بهادری: نفر نخست در وسط

استاد استادان

طی سی سال کار مداوم و عاشقانه توانست، این هنرستان را به پایگاهی برای احیا و حفظ هنرهای ایرانی تبدیل کند.

عیسی بهادری، هنرمند مدیر و مدبری بود که با مدیریت سی ساله خود بر این هنرستان، موجب احیا و اعتلای همه هنرهای شد که اگرچه تا آن زمان در کارگاه‌های محلی، در بازارها و کویچه‌ها و حتی خانه‌ها، در سن مردم هورور اصفهان جریان داشت، ولی هنور به فرایند آموزش و پرورش نوین وارد نشده بودند و عمدتاً از طریق استاد و شاگردی به نسل‌های بعدی منتقل می‌گشت. در واقع تئوری هنری وجود نداشت، در حالی که تئوری هنری داشتن در کیفیت نهایی کار بسیار مؤثر است و این هم از طریق آموزش آکادمیک یا برنامه‌ریزی شده حاصل می‌شود.

به کار بهادری باید از دو نظر نگاه کرد: یکی مدیریت موفق و با کیفیت او که موجب جذب هنرمندانی برجسته و شکل یافتن رسمی آموزش هنرهای گوناگون شد و دیگری توانایی و خلاقیت شخصی وی که به آفرینش آثاری برجسته و ارزشمند انجامید. در بعد اول، او توانست هنرمندانی چون مهدی پورنقش‌نند، حبیب‌الله شریف واقفی

زمانی که صور اسرافیل فرماندار اصفهان بود، تهیه شد. ساخت آن نیز توسط معماران و مهندسان آلمانی انجام گرفت.

عیسی بهادری، فرزند موسی در سال ۱۲۸۴ ادریس صد سال پیش از در محلی به نام «آقچه کچیر» در روستای «برجلو» در نزدیکی اراک متولد شد. او از کودکی به طرح‌ها و نقاشی‌های فانی، به ویژه فانی‌های ساروق، که در آن محل بافته می‌شد، توجه خاصی داشت؛ به طوری که از همان کودکی، برای خودش طرح‌هایی روی کاغذ می‌کشید. بعد از تحصیلات اولیه در مکتبخانه، به تهران رفت و در «مدرسه کمال الملک» به کار طبعیت‌سازی مشغول شد. وی توجه خاصی به طرح‌های سنتی در هنر ایرانی داشت، از این رو مجذوب آثار هنری اصفهان بود و در هر فرصتی که پیدا می‌کرد، به این شهر می‌رفت و ساعت‌ها به تقلید و آگیمه کردن آثاری آثار کچیری و نقاشی آثار تاریخی می‌پرداخت. بهادری پس از پایان دوره‌ی هنرستان کمال الملک، به استخدام اداره‌ی هنرهای زیبا تهران درآمد و بعداً در سال ۱۳۱۵، در حالی که سی و یک سال داشت، به اصفهان رفت و سرپرستی هنرستان جدیداً تاسیس اصفهان را بر عهده گرفت. وی

تاریخ شهر اصفهان را از یک نظر می‌توان به دو دوره، قبل از صفویه و بعد از صفویه تقسیم کرد، و این امر به‌ویژه در موضوع آفرینش‌های هنری، بیش‌تر صادق است. در واقع، این شهر هنوز هم از جنبه‌هایی دارد دوران‌ها یا تاریخی را تجربه می‌کند که از عنصر صفویه آغار شده است و تا امروز ادامه دارد؛ عصری که اگرچه همه جنبه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی و... آن مخوشده، ولی روح هنری آن همچنان باقی است و اصفهان را به عنوان کانون هنرهای سنتی ایران زبانه ساخته است.

یکی از نقاط عطف در آموزش هنرهای سنتی در اصفهان معاصر، تأسیس هنرستان هنرهای زیبا در این شهر، در سال ۱۳۱۵ شمسی است. این هنرستان که ابتدا در سه رشته‌ی «منبت‌کاری»، «درودگری» و «فکر کاری»، در ساختمانی معمولی در کوچه‌ی نق‌خانه‌ی اصفهان تأسیس شد و بعداً به ساختمان کنونی انتقال یافت، به رودی گسترش پیدا کرد و در مدت زمان نسبتاً کوتاهی، به محل پرورش هنرجویانی تبدیل شد که چند دهه‌ی بعد، بسیاری از آن‌ها از نام او بر هنر معاصر شدند که به عنوان شاخص‌ترین آن‌ها باید از استاد محمود فرشچیان یاد کرد.

اما اینجا سخن از کسی است که هنرستان به سعی و همت او یا گرفت و آن مرحوم استاد عیسی بهادری است که حق بزرگی به گردن هنر و هنرمندان دارد. هدف این نوشته، معرفی این «استاد استادان» است.

ساختمان هنرستان هنرهای زیبا که از جمله بناهای ارزشمند اصفهان است، بر ساحل زاینده رود، بر نزدیکی میدان انقلاب اسلامی، در جیبان مطهری قرار دارد. زمین این سایه همت مردی خدوم و فرهنگ دوست، یعنی قاسم صور اسرافیل، دوست و هم‌روز میرزا جهانگیرخان نسرازی و علی اکبر دهخدا، در

زرری باف)، حاج حسین مصورالملکی انقاش)، محمد گلریز خاتمی و حسین گلریز خاتمی (خاتمه ساز)، نورمحمد معیری انقاش رنگ روغن)، نصرالله مهدب اقلمرن)، حسین کاشی تراش اصفهانی و حسین شریف واقفی (کاشی تراش) را جذب کند و هنرمندانی چون محمود فرنجیان، سید محمد واقفی نژاد، جواد رسنم شیرازی، هوشنگ جزئی زاده، عباسعلی بورصفا، ابوالفتح رکنی، جواد افکاری، حسین رشتیان، کاوس عماد و حسین معصوم زاده اسرائیک را پرورش دهد.

به اعتقاد صاحب نظران، بهادری هنرمند یگانه ای است که در احیای هنرهای سنتی به ویژه نقشی فانی، نقش مهمی ایفا کرده است. برای تحسین بار، آموزش فراخی و نقشه کشی و حتی نافذ فرش را به روش علمی و منظم، طی عدسی طولانی هدف کار خود قرار داد و تابلوها و فرش های ماندگار بشریت، شکار چرخ ستاره ی دریایی، مجلس ابن سینا... را به دستای هنر عرضه کرد که بازه ای از آن ها، اکنون در موزه های جهان در معرض دید هنردوستان قرار دارد.

وی، با استفاده ی هنرمندانه از آموخته های خود در مدرسه ی «صاحب منظره» ای کمال الملک در باره ی آنالومی و طبیعت، و نیز دانسته های خود در مورد هنرهای سنتی، و تلفیق این دو با هم، برای اولین بار توانست مفاهیم عرفانی و دینی را در بیخش گل ها و برگ های سنتی پیاده کند. برای مثال، «فرش بشریت» شاهکار زیبایی است که موضوع ندایم حیات انسان را در قالب تصویری از پدر و مادر و فرزند، به نحوی روانگونه نشان داده است. این فرش به منگبکی انگلستان هدیه داده شد ولی نمونه ای از آن نیز، در موردی هنرهای ملی ایران موجود است.

یکی از ابتکارات بهادری، استفاده از طرح های گل و برگ و پرده به شیکل های هنری در هنر خاتم کاری است. همچنین، او با این که خطاط بود، کاشیکاری دور «مسجد شاه» اصفهان مسجد امام خمینی را که قسمتی از آن ریخته بود، به محور زیبایی

ترمیم کرد.

بهادری در رشته های مینا، موراسیک، کاشیکاری، زرری بافی، قلمزنی و... طرح های نفسی دارد که اغلب انکیزی و مدیمنده از دیگر کارهای او، کاشیکاری های هنرستان هنرهای زیبا و همچنین طرح کاشی کاری گلدسته های حرم حضرت سیدالشهدا (ع) در کربلاست که کار اخیر رانندون دریافت مرد انجام داده است. استاد عیسی بهادری پس از سی سال کار و تلاش در هنر و مدیریت هنری، در سال ۱۳۴۵ برخلاف میل خود، به ریاست «اداره ی پسته و هر» منصوب شد؛ و در واقع او راه این اداره تعین کردند که وی آن را با بی علاقه ی بدیرفت و دو سال بعد هم بازنشسته شد. نقل است که عیسی خان در سال های آخر عمر به دیدار موزه ی «گلش» در آلمان می رود. در یکی از تالارها، جنسش به تابلوی نفیس خود، «مجلس ابن سینا» می افند که در معرض تماشا گذاشته شده است. این تابلو، بوعلی سینا را نشان می دهد که در مجلس درس نشسته و کتابی در دست دارد و شاگردان او نیز زیر آموزش حلقه زده اند. زبانه ی این اثر با طرح های شاهانه طرح های مسجد «شیخ لطف الله» و «عالی قاپو» جلوه ی خاص دارد. بهادری با دیدن تابلو از خودی خود می شود و خاطرات گذشته، به ویژه خاطره ی رحمت هانی که در ساخت این تابلو به کار برده بود، او را از خودی خود می کند و با گریه اش سکوت موزه را می شکند.

رئیس موزه علم را جواب می نمود. بهادری اعضای خود را پایین تابلو نشان می دهد و می گوید که این اثر کار اوست که سال ها پیش در اصفهان ساخته است. با کنکاش و جست و جو در اسناد موزه، و کمک گرفتن از یک کارشناس آنسایه زبان فارسی، و ایجاد آذین کارت

شناسایی بهادری، سرانجام این هنرمند را می شناسد. رئیس موزه می گوید: «سیاستمداری که این تابلو را به موزه داد، فراموش کرده بود که اسم نقاش آن چه بوده است» و خوشحال می شود که اکنون هنرمند را می شناسد حاضر در موزه می بیند.

عیسی بهادری سال های آخر عمر را در فرانسه گذراند و در سال ۱۳۶۵ در بازرس درگذشت و در گورستان «پیرلاشر» به خاک سپرده شد.

منابع

۱. سوراسرافیل، شیرین فرش ایران، انتشارات سروش، تهران، ۱۳۷۷
۲. کیمیاگران نقاشی: زندگی نامه ی داستانی علی اکبر صنعتی عیسی بهادری و... نوشته سروش جوردی، هنری سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۷

تدریس سنتی، دانش آموز امروزی!

سپیده چمن آرا

اشاره

این روزها به یادگیری مشارکتی، کار گروهی، توجه به مفاهیم ریاضی، حل مساله، فعالیت، استفاده از فناوری در آموزش ریاضی و... توجه بیش تری می شود و معلمان در صدد آشنایی با این مقوله ها و اجرای آن ها هستند. اما واقعیت این است که تا وقتی به طور عمیق با اصول فکری و دیدگاه های نظری نرفته در پس این مقوله ها آشنا نشویم و آن ها را باور نداشته باشیم، اجرای آن ها ظاهری و سطحی خواهد بود و تغییر معناداری در کلاس های درس ریاضی و عملکرد دانش آموزان در این کلاس ها، رُخ نخواهد داد! از این رو بر آن شدیم، در این سلسله مقاله ها، پیش از ارائه ی تجربیات عملی تدریس که بر کار گروهی و استفاده از فعالیت در آموزش ریاضی مبتنی هستند، خوانندگان را با این دیدگاه های نظری و اصول فکری بیش تر آشنا سازیم. به عنوان معلم ریاضی، انتظار دارید کلاس درستان چگونه باشد و دانش آموزان در کلاس ریاضی، چه کار کنند؟ در واقع، آیا می توانید «ریاضی ورزیدن» دانش آموزان در کلاس درس ریاضی را توصیف کنید؟ برای چند دقیقه، مطالعه ی بقیه ی مطلب را قطع کنید و پاسخ خود را روی کاغذ بنویسید. سپس آن را تا پایان مطالعه ی این مقاله کنار بگذارید.

منفعل هستند و به این توافق ضمنی رسیده اند که هر چه به آن ها گفته می شود، بپذیرند و بکوشند بر آن مسلط شوند و در آن مهارت کسب کنند، نه از دانش آموزان خواسته می شود و نه آن ها نیازمند آن هستند که این قوانین را بفهمند یا درباره ی درستی پاسخ های خود قضاوت کنند. تنها معلم است که درستی یا نادرستی پاسخ ها را تعیین می کند. با این طرز برخورد، در واقع با صدای بلند و به صورت واضح به دانش آموزان اعلام می کنیم که: «شما قادر به فهمیدن ایده های ریاضی نیستید!» شاید شما هم با دانش آموزانی روبه رو

در چنین شرایطی، دانش آموزان به جای توجه به خود ایده های ریاضی، تماماً متوجه توصیه های معلم هستند. تمرکز اصلی درس بر به دست آوردن جواب درست تمرین هاست و دانش آموزان برای تعیین درستی پاسخ های خود، به معلم متکی هستند. با چنین تجربه هایی، دیدگاه دانش آموزان نسبت به ریاضی چنین است که آن را دنباله ای از قوانینی می ندانند که توسط معلم وضع می شوند و او بیز به نوبه ی خود، آن ها را از یک منبع هوشمند به دست می آورد. در واقع، ریاضی برای دانش آموزان غیرقابل دسترس است. در چنین کلاسی، دانش آموزان بسیار

دیدگاه سنتی درباره ی ریاضی مدرسه ای در کلاس درس سنتی، معلم منبع همه ی چیزهایی است که باید فرا گرفته شوند. ولی، پس از مرور درس جلسه ی قبل یا بررسی و حل تکالیف، مطالب درس بعدی کتاب را توضیح می دهد. آموزش، اغلب به معنی نشان دادن روش حل تمرین ها به دانش آموزان است. حتی هنگام انجام فعالیت های عملی و استفاده از وسایل کمک آموزشی، معلم دقیقاً به دانش آموزان می گوید که چگونه از مواد استفاده کنند و کارهای از قبل تعیین شده را انجام دهند.

شداید که از حل مسأله‌ای که برای بار اول آن را دیده‌اند، عاجزند و می‌گویند: «شما قبلاً به ما گفته‌اید این مسأله را چگونه حل کنیم.»

چنین دانش‌آموزانی بر این باورند که هر مسأله‌ای تنها یک جواب مشخص دارد و تنها از یک راه می‌توان به آن رسید. نمی‌توان مسأله‌ای را حل کرد، مگر این که قبلاً روش حلش گفته شده باشد. در این کلاس سنتی، ریاضی برای دانش‌آموزان جذاب و هیجان‌انگیز نیست. اعتماد دانش‌آموزانی که ریاضی را همین‌بزه می‌گیرند، اثرآماسی نباشد. خوب فکر کنند. چنین نظامی در آموزش ریاضی، دانش‌آموزان را فقط به حفظ کردن قوانین تشویق می‌کند و فرصت‌های بسیار اندکی در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. واقعاً ریاضی بی‌بهره است!

ریاضی چیست؟

فن دوویل (۲۰۰۱) به نقل از یک سند ملی در آمریکا، به صورت ساده و عجمی ریاضیات را چنین توصیف می‌کند: «**ریاضیات، علم الگوها و نظام‌هاست.**»

چنین تعریفی از ریاضی، این دیدگاه اجتماعی عمومی را که ریاضی سیستمی تحت آمیزش محاسبات و قوانین بی‌دلیل است، تغییر می‌دهد.

همان‌طور که می‌دانید، «علم» فرایند شناخت اشیا و معنا بخشیدن به آن‌هاست و همواره با موقعیتی مسأله‌دار آغاز می‌شود. ریاضیات، علم‌اشیایی است که الگویی منطقی با نظامی منطقی دارند. کشف و بافش این نظام‌مندی‌ها و معنادارن به آن‌ها، همان چیزی است که ریاضی‌ورزی (ریاضی انجام دادن) نامیده می‌شود.

حتماً دانش‌آموز خردسال اول یا دوم ابتدایی هم می‌تواند درگیر این الگوها و نظام‌ها شود. سؤال‌هایی نظیر: «هج و هج وقت کده کرده‌اید که حاصل جمع ۷+۶ یا حاصل ۸+۵ و ۹+۴ یکی است؟ که الگویی در این جمع‌ها وجود دارد؟ و این جمع‌ها چه رابطه‌ای با هم دارند؟»، شرایطی را مهیا می‌کند که دانش‌آموزان واقعاً ریاضی‌ورزی کنند.

الگوها و نظام‌مندی‌ها، تنها در عده‌ها و معادله‌ها وجود ندارند. آن‌ها همه‌جا در اطراف ما هستند. خپن بی‌شمار مثال از الگوها و نظام‌ها؛ در طبیعت، هنر، معماری، موسیقی، اقتصاد، علوم، پزشکی، صنایع دستی و حتی در جامعه‌شناسی، روابطات در واقع، این نظام‌مندی‌ها را کشف می‌کنند. به آن‌ها معنا می‌دهد و از آن‌ها برای بسپرد زندگی بشرو توسعه‌ی دس استفاده می‌کند. نظریه‌یابنده دانش‌آموزان کمک‌کنند، این فرایند اکتشاف را نامورند.

ریاضی ورزیدن یعنی چه؟

دانش‌آموزان در شرایطی موفقند، آندهای ریاضی‌مندی‌ها را نامورند. آن‌ها آندها اعلامند در مهارت‌هایی مانند: **تعمیر، دانستن، حل‌فایق اساسی جمع و تفریق، دانستن روش‌های کارگیری معادله‌های صحیح و گویا و اعشاری، دانستن رابطه‌های بین واحدهای اندازه‌گیری گوناگون، و نام شکل‌های هندسی و ویژگی‌های آن‌ها، تسلط بر این مهارت‌ها، ریاضی‌ورزی است.** دانستن همان‌طور که اگر کسی در این بخش یک مهارت کافی پیدا کند، الزاماً هنگامی می‌گوید:

«الحسن معلان ریاضی آمریکا و کده‌ها»

(NCTM) در سند اصول و اسنادارده‌هایی برآحت می‌گویند، باید درسی را به صورت اختصاص داد. مهارت‌های بی‌شمار را باید قبل از یادگیری موضوع الحده موند. انجام تمرین‌های تکراری، ریاضی‌ورزی نیست و موجب یادگیری ریاضی نمی‌شود. آن‌ها تمرین‌ها، نتایج کوتاه‌مدتی برای کندن از آزمون‌های سنتی در بردارند، ولیکن در دراز مدت نتایج بی‌بهره‌ای تربیت می‌کنند که با خوشحالی اعتراف می‌کنند، نمی‌توانند ریاضیات بی‌بهره‌اند. صرفاً تسلط بر مهارت‌ها، ریاضی‌ورزی نیست!

در کلاس درس ریاضی دانش‌آموزان چه می‌کنند؟

یک لحظه کلاسی را تصور کنید که در آن،

دانش‌آموزان واقعاً ریاضی می‌ورزند. برای توصیف فعالیت‌های آن‌ها، چه فعل‌هایی را باید به کار ببرید؟ در سند اصول و اسنادارده‌ها که پیش از این بر به آن اشاره شد، بر فعل‌های زیر برای توضیح و توصیف فعالیت‌هایی که باید در آموزش ریاضی صورت بگیرد، استفاده شده است:

بازنمایی	کشف کردن
بررسی و تحقیق	توصیف کردن
پیشگویی	فرمول‌بندی
توسعه	جدسیه‌سازی
ساخت و ساز	حل کردن
تالیف کردن	توضیح دادن
به کار بردن	اثبات

این فعل‌ها، بر فعالیت‌هایی حسی دلالت دارند و فرایند «معنادارن» و «شناخت» حقایق را نشان می‌دهند. وقتی دانش‌آموزان درگیر فعالیت‌هایی می‌شوند که شامل فعل‌های بالا هستند، دیگر تنها «مشاهده‌کنندگان متعین» در کلاس درس نیستند، بلکه باید فعالیت‌ها دربارده‌ی ایده‌های ریاضی مورد بحث، فکر کنند. درحس شرایطی، این پیام به دانش‌آموزان داده می‌شود که: «شما قادرید به تفهیم ریاضی معنادار کنید. شما قادرید ریاضی‌ورزی کنید...»

در تسماری بعد، به ارائه‌ی نمونه‌های عملی و بحث پیش‌تر درباره‌ی آن‌ها خواهیم پرداخت. اینک پاسخ خود به پرسش‌های ابتدایی این مقاله را مجدداً بخوانید و آن را ارزیابی کنید.

زیرنویس

۱. منظور از کلاس درس، هر جایی است که دانش‌آموزان انجام وظیفی می‌کنند، بلکه همسایه‌های خودشان در آن کلاس، در معادله‌ها، کده‌ها، و غیره درگیرند. نظریه‌یابنده‌ی ریاضی‌ورزی است.

... (VanDeWalle, John & (2000). Elementary and Middle School Mathematics, Teaching Developmentally. Addison Wesley Longman Inc. Fourth Edition.

مع
برای بهی‌ی این مقاله، از مسأله‌ی قبلی دوم این کده، استفاده‌ی فراوان شده است.

یکی از شهرهای باستانی ایران و بازمانده از دوران ساسانی، شهر قدیمی ساوه است. وجود تپه‌های باستانی و محوطه‌های تاریخی پیرامون شهر، نشانگر قدمت این شهر است.

ساوه در روزگار باریان با نام «سواکینه» یکی از منازل مهم میان راهی بوده است.

ساوه در سده‌های نخستین اسلامی بر سر راه کاروانان حجاج و جاده‌ی ابریشم بود و جغرافی دانان از ساوه جنس یاد کرده‌اند.

۱. «ساوه شهر کی است، ابود و آبادان و با نعم بسیار، حرم و هوای درست و راه حجاج خراسان.»

۲. «ساوه شهری است پاکیزه و نیکو حال، بر راه عراق، شتران فراوان دارد و مردمان آن حجاج را از ماوراءالنهر و آن حدود، به مکه می‌برند.»
در اوایل دوران اسلامی از ورود حصر معصومه (ع) به ساوه در راه سفر به خراسان و بیماری ایشان در ساوه، تخمیس رویدادی است که ثبت شده است.

ساوه در روزگار دیلمه و سلجوقیان پیوسته مقر زمستانی سلاطین دیلمی و سلجوقی و سپاهیان آنان بوده است، که معمولاً بلاق را در ناحیه‌ی حرقان و همدان می‌گردانیدند. سرای معروف دیلمان و کوشک سلطانی ساوه اقامتگاه شاهان سلجوقی بوده است.

رونق و آبادانی شهر ساوه در روزگار سلجوقی به اوج خود رسید و ساوه به مرکز سران قبایل متحد سلجوقی که لقب اتابک داشتند، تبدیل شد. از این روزگار تا دوره‌ی خوارزمشاهی بسیاری از وزرای سلجوقی، خوارزمشاهی، ساوخی اهل ساوه بودند که هر یک در زمان خود در آبادانی و ایجاد بناهای شهری آن کوشیدند.

عمادالملک ساوخی وزیر بانیبیر و دانشمند سلطان محمد و سلطان جلال‌الدین خوارزمشاهی از آن افراد نام‌دار تاریخ سلجوقی و خوارزمشاهی است که در جریان حمله‌ی مغول جان خود را از دست دادند.

ساوه در قرون هشتم هجری و در جریان حمله‌ی خانمان برانداز مغول

منزل پارتیان در «سواکینه»

منصور ملک عباسی

صدمه و آسیب فراوان دید، معولان شهر راوبران کردند و ساکنان آن را از دم تیغ گذراندند. در دوره‌ی جانشینان هلاکو (ایلخانیان) قسمت عمده‌ای از خرابی‌های هجوم مغول مجدداً بازسازی شد، در این دوره نیز ساوجیان در مقامات و منصب‌های دیوانی دولت اینختی به خدمت درآمدند که از آن جمله، می‌توان به خواجه سعدالدین ساوخی، وزیر عازان خان، امیر نظام‌الدین یحیی ساوخی، خواجه ظهیرالدین ساوخی و خواجه شمس‌الدین ساوخی... اشاره کرد. سلمان ساوخی از شاعران قرن هشتم نیز در همین دوران می‌زیسته است. این شهر در دوره‌ی تیموریان و آق‌قویونلوها نیز آسیب فراوانی دید. ورود ترکان چادرنشین و استقرار آنان در اطراف ساوه و دستیابی سران آن به حکومت دورگیری و رقابت داخلی آنان، صدمه و آسیب‌های سنگینی به اقتصاد و نیروی تولیدی شهر وارد آمد.

اما در روزگار صفویه به علت در مسیر قرار داشتن ساوه، کاروان‌سراها و رباط‌های میان راه اصفهان - قزوین و کاشان به تیریر، بر رونق ساوه مجدداً افزود. تعمیر مسجد جامع، ایجاد مسجد جدید توسط شاه اسماعیل صفوی و ایجاد بازار سرپوشیده بار دیگر باعث رونق این شهر گردید. در اواخر حکومت صفویه همراه با ضعف حکومت مرکزی و رویدادهای ناشی از جنگ‌های ایران و عثمانی و فتنه‌ی افغان مجدداً آسیب‌های فراوان به شهر و توسعه آن وارد آمد. به ویژه در زمان حکومت شاه سلطان حسین که وضعیت اسفباری بر شهر و ساکنان آن حاکم شد.

در روزگار زندیه با احداث بنای معروف چهارسو، در احیای مجدد بازارگانی ساوه کوشش شد در فاصله‌ی پایان دوران صفویه تا قاجاریه، شهر در تسلط حکام وابسته به گروه‌های ایلی بر نفوذ ناحیه مانند خلج‌ها قرار گرفت. لیکن با پایتخت شدن تهران در دوره‌ی قاجار، کم‌کم از اهمیت ساوه کاسته شد.

همان گونه که گفته شد، ساوه به دلیل موقعیت جغرافیایی و ارتباطی

مسجد جامع ساوه یکی از گنجینه‌های هنر معماری، نقاشی، کاشی‌کاری و گچ‌بری است و در آن نمادهایی از سه دوره‌ی قبل از اسلام، اوایل دوره‌ی اسلامی و دوره‌ی صفوی را می‌توان دید

ساوه در سده‌های نخستین اسلامی بر سر راه کاروانیان حجاج و جاده‌ی ابریشم بود

مسجد جامع ساوه

خود هموار در مغول تاریخ مورد توجه بوده است لذا باید این منطقه را از کوچه‌های هندی در جلی، باستانی استان برگزیده داشتند. این جاذبه‌ها را نیز با تزیین می‌کنیم.

ساوه در قرن هفتم هجری و در جریان حمله‌ی خانمان بر انداز مغولان سده و آسیب فراوان دید، مغولان شهر را ویران کردند و ساکنان آن را از دم تیغ گذراندند

مسجد جامع ساوه

مسجد جامع ساوه یکی از گنجینه‌های هنر معماری و نقاشی، شایسته‌ترین و کهن‌ترین است و در این سوره‌هایی رسیده مورد تکیه از اسلام تا اواسط دوره‌ی اسلامی و دوره‌ی صفوی، این بنا واقع است.

این مسجد محراب و مناره مستطیل بر پایه‌های مستطیل چوبه در میان یک مناره، چند ستون، محراب‌های متعدد و فاسی با حلقه کوفی و دو محراب در دوره‌ی صفوی ساخته شده است. این مسجد از آثار قرن سوم و چهارم سده هجری است.

مساحت این مسجد جامع، که حدوداً ۱۲ متر و ۳/۵ متر است و این از سوره‌ها چنین بر می‌آید که مساحتی ۱۲۰ متر مربع است و این خود بوده است که همین این بنا در سوره‌ها بازسازی کرده است.

بنای مسجد انقلاب (مسجد قرمز)

این مسجد در سطح شمالی میدان هفتمین سوره (انقلاب اسلامی) واقع شده است که به تازگی در دست بازسازی و گسترده‌ی فراموشی گذشت. این مسجد وجود دارد و این را مسجد قرمز هم می‌گویند.

در این بنای عهد سلطنتی زمین از هر سوره محراب و بنا و با ارزش آن جنبه‌ها می‌کند که همین به حد کتیبه‌ی گنج‌های هفتمین سوره (انقلاب اسلامی) و

چونس تزیین با حلقه‌های خوش کتیبه است.

از دستگیر و تزیین‌های این سوره به حلقه‌های سازه‌ها از اواخر ساخته شده است.

کاروان سرای باغ سخ

این کاروان سرای همواره مجموعه‌ای از استوار و جاذبه‌های از آثار با ارزش و تزیین

مسجد جامع ساوه

مناره مسجد جامع ساوه

دوره‌ی قاجار است که به صورت چهار ایوانی احداث گردیده است و دارای ۴ برج دیده‌بانی در ۴ گوشه‌ی آن است.

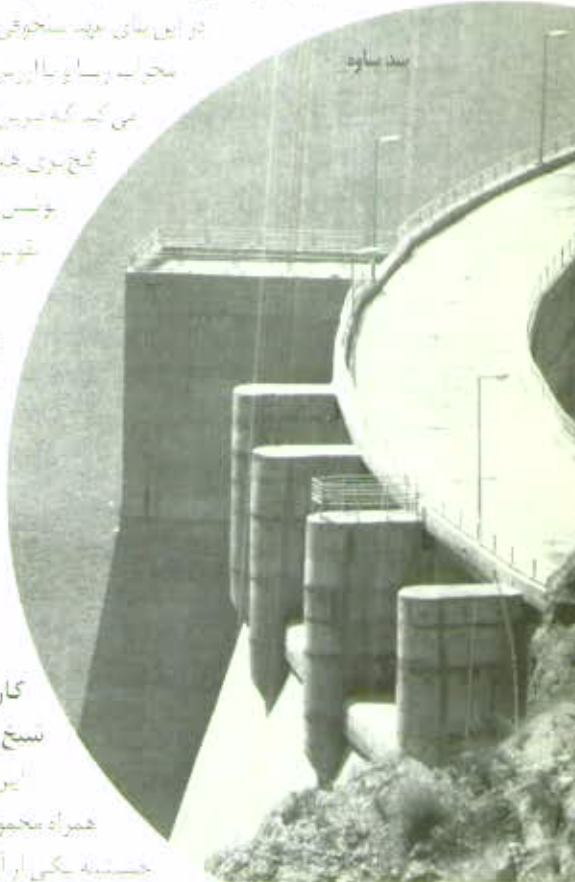
پل تاریخی سرخ‌ده

این پل مربوط به دوره‌ی صفوی است که در جنوب شهر ساوه واقع است. این پل ۱۳ کیلومتری جاده پل آباد به قریه‌ی قرا دارد. ساختار پل دارای ۸ ستون با تزیین رومی است و ارتفاع آن کف تا سطح روزه‌خانه سوره‌خانه ۸ متر است. طول پل ۷۰ متر و عرض معادل ۴ متری ۵ متر دارد. این پل در دوره‌ی صفوی ساخته شده و در ابتدای جاده ساوه به هم قرار دارد. این پل از مواد گران‌باز ساخته شده است. بنای این پل از مواد گران‌باز ساخته شده است. بنای این پل از مواد گران‌باز ساخته شده است.

در حین گسترش می‌فروردی روی سوره جانر توجه است. در حین گسترش می‌فروردی روی سوره جانر توجه است. در حین گسترش می‌فروردی روی سوره جانر توجه است.

منابع

۱. مجموعه‌های هنرهای ایرانگردی (استان مرکزی)، حسن زنده‌دل
۲. جاده‌ها و سوره‌های خوارزمی جمهوری اسلامی ایران - شماره ۸۲
۳. میراث‌های استان مرکزی: آموزش و پرورش استان مرکزی
۴. فرهنگ معین، جلد سوم

سد ساوه

روی شبکه

درباره‌ی انیشتین

در این پایگاه با یکی از بزرگ‌ترین دانشمندان دوران معاصر آشنا می‌شوید که سال ۲۰۰۵ میلادی راه سه‌گانه‌ی سیاست‌گذاری از تلاش‌ها و دستاوردهای علمی‌اش، به نام او نام‌گذاری کرده‌اند. از این پایگاه بازدید کنید و علاوه بر آشنایی با زندگی و فعالیت‌های علمی انیشتین، تصویرهای نادری از او در سن‌های مختلف ببینید.

<http://www.aip.org/history/einstein>

بازدید از بدن.....

از پایگاه تشریح مخاری بدن بازدید کنید. در این پایگاه که با مسیر کت چند متر کر علمی ساخته شده است، می‌توانید بخش‌های مختلف بدن را از زاویه‌ها و برش‌های مختلف ببینید؛ جنس‌های مختلف را به صورت پویانمایی مشاهده کنید و سرعت ضربان قلب را افزایش یا کاهش دهید؛ مسیر دستگاه گوارش را دنبال کنید و با بخش‌های مختلف این دستگاه آشنا شوید.

<http://www.ehc.com/vbody.asp>

دیدار با برندگان نوبل.....

جایزه نوبل یک جایزه بین‌المللی است که از سال ۱۹۰۱ هر ساله به بزرگ‌ترین دستاوردهای که در زمینه فیزیک، شیمی، پزشکی، ادبیات، اقتصاد و صلح به دست آمده است، تعلق می‌گیرد. در پایگاه اینترنتی بنیاد نوبل با برندگان نوبل و دستاوردهای بزرگ آن‌ها آشنا می‌شوید. فیلم‌های آموزشی که در هر بخش زیر عنوان Educational فهرست شده‌اند، از جالب‌ترین بخش‌های این پایگاه است.

<http://nobelprize.org>

دوست معلمان.....

این پایگاه یکی از بزرگ‌ترین پایگاه‌های آموزشی شبکه‌ی جهانی است که در زمینه‌ی روش تدریس، طرح درس، فعالیت و آزمایش‌های ساده، به کارگیری انواع فناوری آموزشی در کلاس درس، مدرسه و فضای آموزشی و زمینه‌های دیگر، مقاله‌های مفیدی در اختیار شما قرار می‌دهد. هر روز به این پایگاه سر بزنید، زیرا که روزانه مقاله‌های جدیدی به آن افزوده می‌شود.

<http://www.educationworld.com>

برای دانش آموزان.....

این پایگاه که نوعی واژه‌نامه تصویری است، به پنج زبان زنده دنیا طراحی شده است. کاربرد آن انتخاب واژه یا موضوع خاصی می‌تواند مفهومی

آن را از تصویری که عرضه می‌شود، دریابند. این پایگاه فعالیت‌های حالی دارد که در فراگیری زبان خارجی به کاربر کمک می‌کند. برای مثال تصویر چیزهای مختلف در اختیار او قرار می‌گیرد و او باید نام آن‌ها را در جای خالی بنویسد و برعکس.

<http://www.pdictionary.com>

خبرهای علمی.....

تازه‌ترین خبرهای علمی را از پایگاه اینترنتی هفته‌نامه‌ی نیوساینتیست دریافت کنید. خبرهای پزشکی، فناوری، فیزیک، شیمی، تازه‌ترین سده‌شنی‌های علمی، گفت‌وگو با آنان که آینده را می‌سازند و بخش‌های ویژه‌ی شیوه‌سازی، ماهیت انسان و موضوع‌های متنوع دیگر، مدت‌ها شما را مشغول خواهد کرد.

<http://www.newscientist.com>

سلامت کودکان و نوجوانان.....

این پایگاه پیرامون بهداشت و سلامت کودکان و نوجوانان اطلاع‌رسانی می‌کند. مقاله‌های این پایگاه در سه بخش کودک، نوجوان و والدین عرضه شده است. در بخش کودک بازی‌ها و فیلم‌های آموزشی حجم قابل توجهی دارند و در بخش والدین مقالاتی پیرامون نقش والدین در حفظ سلامت فرزندانشان عرضه شده است.

<http://www.kidshealth.org>

پایگاه فارسی.....

در پایگاه اینترنتی خبرگزاری میراث فرهنگی، می‌توانید از تازه‌ترین خبرها درباره‌ی یادگارهای گذشتگان و فعالیت‌های باستان‌شناسان برای ساخت هرچه پیش‌تر فرهنگ و دانش پیشینیان آگاه شوید. در ساختار جدید این پایگاه، مقاله‌ها از خبرها جدا شده‌اند و برخی از مقاله‌ها نیز به صورت موضوع‌های ویژه، یک‌جا گردآوری شده‌اند.

<http://chn.ir>

گنجینه‌ای از گذشته

سعید قریشی

اساره

موزه مکانی است که به کمک آن مردم می‌توانند شناخت بهتری از جهان طبیعت، تاریخ تمدن‌ها و سرگذشت پیشرفت‌های هنری، علمی و فنی بشریت پیدا کنند و به آن ارجحیت دهند. در موزه‌های آسیای مختلفی که جنبه علمی، تاریخی و هنری مهمی دارند، گردآوری می‌شود، از آن‌ها مراقبت می‌شود و در باره‌ی آن‌ها مطالعه و تفسیرهایی انجام می‌گیرد و سپس در معرض تماشا برای مردم قرار می‌گیرد تا به افزایش دانش و بینش آن‌ها کمک کند. تقریباً هر همه‌ی شهرهای بزرگ و حتی شهرهای کوچک موزه‌هایی وجود دارد.

موزه‌ها منافع زیادی برای بازدیدکننده‌ها و ساکنان اطراف و کل جامعه دارند. موزه‌ها به عنوان مؤسسات آموزشی فرصت‌های بی‌نظیری را برای خودآزمایی و تحقیق متناسب با نیازهای افراد با سنین مختلف و دارای علائق، زمینه‌ها و توانایی‌های گوناگون فراهم می‌سازند. موزه‌ها مکان‌هایی هستند که محل تجمع افراد مختلف جامعه است و در آن‌ها بازدیدکنندگان هم سرگرم می‌شوند، هم کنجکاوی آن‌ها تحریک می‌شود و هم با ایده‌های نو آشنا می‌شوند. موزه باعث غنای فرهنگ بومی می‌شود و یکی از جاذبه‌های گردشگری محسوب می‌گردد.

موزه‌ها برای یک جامعه به عنوان منابعی برای شناخت هویت ملی، منطقه‌ای و محلی فوائد ارزنده‌ای دارد. موزه دارای ظرفیتی منحصر به فرد برای انعکاس دادن مداومت، تغییر، حفظ و نگهداری میراث فرهنگی و طبیعی به نسلهای آینده و نشانگر پیشرفت ایشان در طول زمان است.

این مقاله به شما اطلاعاتی درباره‌ی انواع موزه‌ها و چگونگی تهیه، نگهداری و ارائه‌ی مجموعه‌های موجود در آن‌ها خواهد داد. در این نوشته همچنین اشاره‌ای به برخی برنامه‌های آموزشی که موزه‌ها ترتیب می‌دهند، خواهد شد و همچنین نگاهی به تاریخچه‌ی موزه‌ها و موضوعاتی که امروزه برای آن‌ها مطرح است و نیز اسامی مهم‌ترین موزه‌های جهان موضوع این نوشته خواهد بود.

انواع موزه‌ها

همه‌ترین انواع موزه‌ها عبارتند از: موزه‌های هنر، تاریخ، تاریخ طبیعی و علوم تجربی، در بعضی موزه‌ها ترکیبی از همه‌ی این زمینه‌ها را می‌توان دید. در این دسته‌بندی، انواع موزه‌های تخصصی ارقیبل موردی، تاریخ محلی، موسیقی، میراث فرهنگی اقوام بومی یا تاریخ مربوطی برتر برخی جاها وجود دارد. در ایالات متحده‌ی آمریکا حدود ۸۳۰۰ موزه از انواع گوناگون وجود دارد که عدد آن نوع تاریخی هستند. در گنادا حدود ۱۴۰۰ موزه وجود دارد و در سال‌های اوایل دهه‌ی ۱۹۹۰ سالانه بیش از ۸۰۰ میلیون نفر در آمریکا و ۲۵ میلیون نفر در کانادا از موزه‌ها بازدید کرده‌اند. در این جا به توضیح برخی از انواع

موزه می‌پردازیم و در انتها اشاره‌ای به موزه‌های

کشورهای مختلف خواهیم کرد.

موزه‌های هنر

موزه‌های هنر منعکس‌کننده‌ی دستاوردهای هنر انسانی است از معاصر و تاریخی هستند. از حلال حایسگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی، موزه‌ها سعی می‌کنند شناخت بازدیدکنندگان را از هنر بالا ببرند تا آن‌ها از آن لذت ببرند و به آن ارجحیت دهند. موزه‌های هنر حاوی انواع دستاوردهای هنری از جمله تابلوهای نقاشی، مجسمه‌ها، اسناد حائسی، طرح‌های ترسیمی، عکس‌ها، هم‌سینه و کاسی، وسایل هنری فلزی و من و صندلی هستند. موزه‌های

هنر نشان دهنده‌ی سبوح در آداب و رسوم فرهنگی نقاط مختلف جهان می‌باشند. یک مجموعه ممکن است در برده‌ای از مجسمه‌های عصری، اشیای مربوط به بافتن اجساد در گذشته و جواهر آلات باشد در حالی که مجموعه‌ی دیگر شامل کتیبه‌های تاریخی، سفالگری، بافت پارچه، انواع تسبیح و نوربافی مرده بومی باشد. بعضی از موزه‌های هنر مجموعه‌های جامع‌تری را فراهم کرده‌اند که سبک‌ها و دوره‌های مختلفی را در برمی‌گیرد. بزرگ‌ترین موزه‌های از این نوع عبارت‌اند از موزه‌های هنری متروپلیس در

نیویورک، موزه‌ی لوور در پاریس، موزه‌ی دولتی هرمنز در سن پترزبورگ (روسیه)، اتاق موزه اکالری اسی نلس و موزه‌ی وانیکال در رم (ایتالیا)، بسیاری از موزه‌ها تمرکز مجموعه‌های خود را بر دوره‌ی تاریخی خاص یا نوع به‌خصوصی از اسباب‌فرازی می‌دهند. به عنوان مثال در لندن اتاق موزه‌ای به نام نات (Tilted) وجود دارد که به خاطر دو مجموعه‌ی خود یکی مجموعه‌ی هنر مدرن جهان و دیگری مجموعه‌ی هنر بریتانیا از ۱۵۰۰ سال پیش تاکنون، مشهور است. موزه‌ی وایتی در سنهر نیویورک دارای یکی از زیباترین مجموعه‌های هنر آمریکا در قرن نهم است. بعضی از موزه‌ها اختصاصاً به آثار هنرمند معینی دارند که تغییرات سبک او را در طول دوران زندگی اش نشان می‌دهند. یکی از نمونه‌های این نوع موزه، موزه‌ی پیکاسو در پاریس است که در بردارنده‌ی مجموعه‌ای مشتمل بر هر از آن اثر هنری پابلو پیکاسو هنرمند مشهور اسپانیایی است.

موزه‌های خاورمیانه

اغلب موزه‌های خاورمیانه به نمایش آثار عتیقه‌ ملی اختصاص دارند. در کشور اردن موزه‌ی باستان‌شناسی این کشور در شهر امان واقع است. در عربستان سعودی، شهر جهران دارای موزه‌ای است که در قسمت باستانی الاحدود واقع است که دارای آثار باستانی و تاریخ طبیعی است. در شهر بندری حده موزه‌ی شهرداری واقع در جانه‌ای است با قدمت ۲۰۰ ساله که از سنگ‌های مرجانی دریای سرخ ساخته شده است. در کویت موزه‌ی ملی در شهر کویت زمانی دارای مهم‌ترین مجموعه‌ی آثار هنر اسلامی بود که در زمان حمله‌ی عراق به این کشور غارت شد و دچار آتش‌سوزی گردید. موزه‌ی دیگر به نام طارق رجب در شهر هوالی واقع است که مجموعه‌ی نفیسی از آثار هنری اسلامی و آثار عتیقه را گردآوری کرده است. در بحرین موزه‌ی ملی در شهر منامه پایتخت این کشور واقع است و آثار ۷۰۰۰ ساله‌ی تاریخ

این سرزمین را به نمایش گذاشته است. همچنین موزه‌ی بیت‌القرآن که مرکزی برای تحقیق درباره‌ی قرآن است، دارای مجموعه‌ی بزرگی از قرآن‌ها است. در پایتخت ایران موزه‌ها یکی از مکان‌های پر حادثه و دیدنی هستند.

چندین موزه و کاخ موزه در این شهر وجود دارد که موزه‌ی ملی ایران، موزه‌ی رضا عباسی، موزه‌ی سکه، موزه‌ی جواهرات، موزه‌ی آنگینه، موزه‌ی ملک و کاخ موزه‌های گلستان و سعدآباد از جمله‌ی آنهاست. مهرها، محسمه‌ها، ظروف سفالی، شیشه‌ای و فلزی، نسخه‌های خطی و سلاحهای قدیمی مربوط به نمایش گذاشته شده است. علاوه بر تهران در شهرهای مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز، حیرفت و اردبیل نیز موزه‌ها و کاخ موزه‌های بسیار جالبی وجود دارد که آثار و بقایای فرهنگ و تمدن ایرانیان را می‌توان در آن‌ها مشاهده کرد.

موزه‌ی باستان‌شناسی در استانبول دارای مجموعه‌ای از آثار عتیقه‌ی یونانی و رومی است که شامل یک گور متعلق به اسکندر بزرگ می‌باشد. موزه‌ی دیگر به نام کاریه دارای کاشی‌هایی از قرن چهاردهم میلادی و نقاشی‌هایی روی کج است که داستان‌های کتاب مقدس مسیحیان را به نمایش کشیده است. این آثار جزو زیباترین آثار هنری متعلق به روم شرقی در جهان است.

موزه و برنامه‌های آموزشی

مسئولیت آموزشی موزه بر همه‌ی فعالیت‌های آن سایه افکنده است. موزه‌ها در حکم شعبه‌هایی از مراکز علمی، هنری و فرهنگی هستند که سواد عمومی مردم را بالا می‌برند. موزه‌ها از خلال مجموعه‌های گردآوری شده، نمایشگاه‌ها، برنامه‌های مدرسه‌ای و عمومی، انتشارات، فعالیت‌های روابط عمومی، فعالیت‌های تحقیقی و سایر برنامه‌های مشابه، به یادگیری انفرادی و یادگیری مادام‌العمر مردم کمک می‌کنند. برخی از یادگیری‌ها در موزه‌ها به شکل

غیرمستقیم و نامحسوس اتفاق می‌افتد. همین که بازدیدکننده ایده‌های جدیدی را کسب می‌کند، آسای زیبا و بی‌نظیری را مشاهده می‌کند، با ارزش‌ها و آثار فرهنگی متفاوت با فرهنگ خود آشنا می‌شود، به‌طور غیرمستقیم در افزایش دانش و نگرش او موثر است. بیشتر موزه‌ها برای طیف وسیعی از مخاطبان از جمله بزرگسالان، کودکان، خانواده‌ها، دانش‌آموزان، و معلمان برنامه‌ها و فعالیت‌های گوناگونی تدارک می‌بینند. برنامه‌های آموزشی یک موزه ممکن است در خود موزه برگزار شود و یا در مکان نزدیک دیگری مانند یک کتاب‌خانه‌ی عمومی یا مرکز فرهنگی.

برنامه‌های آموزشی تدارک شده برای عموم

مردم می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

سخنرانی، میزگرد با حضور کارشناسان موزه یا سایر کارشناسان، نمایش فیلم یا سریال، اجرای کنسرت موسیقی، اجرای تئاتر، مسافرت‌های دسته‌جمعی با راهنمایی کارکنان موزه، کلاس‌های رسمی برای کودکان یا بزرگسالان، نمایش‌های هنری یا صنعتی و کارگاه‌های آموزش عملی.

مدارس یکی از شرکای مهم موزه‌ها در امر آموزش هستند. موزه‌ها برای گروه‌های دانش‌آموزی گردش‌های علمی ترتیب می‌دهند و یا جزوه‌های آموزشی و کارگاه‌هایی برای معلمان تدارک می‌بینند تا از این طریق آن‌ها را تشویق کنند که از مجموعه‌ها و نمایشگاه‌های موزه به عنوان منبع آموزشی بر اساس برنامه‌ی درسی استفاده کنند. مربیان موزه با همکاری مدیران مدارس و معلمان، برنامه‌های آموزشی مناسبی هماهنگ با برنامه‌های درسی مدرسه تولید می‌کنند. امروزه موزه‌ها استفاده‌ی گسترده‌ای از اینترنت می‌کنند و از این طریق فعالیت‌های متنوع آموزشی را در دسترس معلمان و دانش‌آموزان قرار می‌دهند.

در شماره‌ی آینده باز هم در این باره

سخن خواهیم گفت.

فرشته‌های مسافر!

انتخاب: حبیب بوسفزاده

به نظر می‌رسد داستان فرشته‌های مسافر، از حکایت معروف مسافرانی حضرت موسی (ع) یا حضرت خضر (ع) اقتباس شده است. دو فرشته‌ی مسافر، شب هنگام به عمارت بانکوهی می‌رسند و تصمیم می‌گیرند در آن جا بمانند. صاحب خانه که مرد خسی است، آن دو را در زیرزمین خانه جای می‌دهد و با اگرچه پذیرایی سردی از آن‌ها می‌کند.

در دیوار زیرزمین حفره‌ای وجود دارد که یکی از فرشته‌ها شروع به تعمیر آن می‌کند و با اعتراض شدید فرشته‌ی دیگر روبرو می‌شود. چون به نظر او مرد خسی بنا بسته‌ی این حفره نیست، شب بعد به خانه‌ی مرد فقیری می‌رسند. مرد مهمان‌نواز به بهترین شکل از آن‌ها پذیرایی می‌کند و صبح روز بعد از صدای سوز او متوجه می‌شوند که گاو مرد فقیر که تنها منبع درآمد او بوده، مرده است.

باز هم فرشته‌ی معترض به دیگری می‌گوید: چرا گناهی گاو این مرد بهترین می‌شود اما دیوار آن مرد خسی را تعمیر کردی؟! فرشته به همراهش می‌گوید: در حفره‌ی آن دیوار گنجی نهفته بود که نباید به دست آن مرد خسی می‌افتاد و در این جا دیشب ملک‌الموت ظاهر شده بود همسر مرد را قرض روح کند اما من خواستم که خداوند سزاگرم را ببخشد. بنابراین گاو مرد، بلاگردان همسرش شد. و در پایان می‌گوید: «وقایع همیشه آن طوری نیستند که به نظر می‌رسند.»

Travelling angels: فرشته‌های مسافر

generous: بخشنده

refuse: رد کردن

basement: زیرزمین

repaired: تعمیر کرد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

replied: پاسخ داد

Things aren't always what they seem:

چیزها همیشه آن‌طور نیستند که به نظر می‌رسند

noticed: متوجه شد

stored: ذخیره کرد

obsessed: وسوسه شده

prey: شکار

unwilling: نخواست

fortune: شانس

replied: پاسخ داد

Travelling Angels

Two travelling angels stopped to spend the night at the home of a wealthy family. The family was rude and refused to let the angels stay in the mansion's guest room. Instead the angels were given a space in the cold basement. As they made their bed on the hard floor, the older angel saw a hole in the wall and repaired it.

When the younger angel asked why, the older angel replied, "Things aren't always what they seem".

The next night the pair came to rest at the house of a very poor, but very hospitable farmer and his wife. After sharing what little food they had the couple let the angels sleep in their bed where they could have a good night's rest.

When the sun came up the next morning the angels found the farmer and his wife in tears. Their only cow, whose milk had been their sole income, lay dead in the field. The younger angel was infuriated and asked the older angel "how could you have let this happen?" The first man had everything, yet you helped him", she accused. "The second family had little but was willing to share everything, and you let their cow die."

"Things aren't always what they seem", the older angel replied.

"When we stayed in the basement of the mansion, I noticed there was gold stored in that hole in the wall. Since the owner was so obsessed with greed and unwilling to share his good fortune, I sealed the wall so he wouldn't find it. Then last night as we slept in the farmer's bed, the angel of death came for his wife. I told him to take the cow instead. Things aren't always what they seem."

۱. مقیاس و جلالت کیفیت کالا - نبوسه.
۲. ستاره‌های جهل - یکی از چهار عمل اصلی حسادت - بخشی از کتاب یا مجله که سایل اطلاعاتی درباره‌ی عقلاّت.
۳. جسع نسوم شخص مفرد - اطلاعات و برگه‌های آن در بورس عرضه می‌شود - لایق - یکی از دو جس -
۴. ظاهر جان - نام هر یک از ۱۱۴ قسمت قرآن - مانع
۵. رشاد توح دریاور حضوران قدسه - شهر ریاری - حضرت معصومه (س) - بهانه آوردن و غیره - سوره‌ی هفدهم و
۶. سکن قرآن
۷. بار بار دنیا آینه - جلودر کسی درسی
۸. بار کتافه - کتفا و حسرت گویی - فزانه
۹. محفل - ۱۶ شهر مفرد - یا برگه‌ای آن است - حروف اول و هجتم الفبا
۱۰. نکه سوار - حاکم - از اقوام سوریین های سرلسوی در شمال مرزهای ایران
۱۱. طمان - دایان روشن
۱۲. نامعده گرامی پیامبر اسلام (ص) - عسقه - آقا
۱۳. دوست و کمک - لگو کده - همه در برابر خصوص
۱۴. نوعی خالی هم معنی می‌دهد - تنهایی گزین - جسم
۱۵. هم سنگ لندن - بهتر و قیاس می‌شود - شان کنار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران

طراح جدول: اصغر تدیری

۱۵															۱
															۲
															۳
															۴
															۵
															۶
															۷
															۸
															۹
															۱۰
															۱۱
															۱۲
															۱۳
															۱۴
															۱۵

۱. به دستپوش هر انقلاب اسلامی و در عملیات ناسی الاممه (ع) حصص این شهر شکسته شد - مستحق
۲. درختی از تیره‌ی محروم و طایف یا برگ‌های سوزنی که اوزس هم نامیده می‌شود - کتاب حضرت موسی - آنچه بر او است
۳. نهان - دهان حیوانات - اصطلاحی از فوتبال - نوعی غذای آبکی
۴. هضم - حضرت ابراهیم - به عبادت بیمار رفتن - استوار
۵. نکته‌ی در هم - تصدیق توستوی - اشاره به دور - بریا کننده
۶. دقیقه‌ها - قطار - جزیره‌های کوچک و بزرگ آن در خلیج فارس همیشه در تنگ ایران است
۷. ماه - شهر مرزی در شمال غربی کشور - مانند صاعقه
۸. شهری تاریخی و ریاری در جنوب تهران - بخشی از دست، چسبیده به کف - بی هو - مادر غرب
۹. شاعر می‌گوید این کود دیو سیاه پای درین است - روحانی مصر یاستان - جای بدون هوا
۱۰. جلوه‌ی ظاهری - شانه - با خبر کردن
۱۱. هر یک از استخوان‌های معنی که از قفسه‌ی سینه به مهره‌های پشت وصل است - ادب کردن - تاریخ نویسن
۱۲. مگر گاه - حالا - سستی
۱۳. بازده - صاب و اسمی - در شاهنامه بسر گوذر است که در جنگ دو ازده رخ را گشت - ساز چوبان
۱۴. سکه‌ی طلا - از جزیره‌های ایرانی در خلیج فارس - در آخر بعضی اسم‌ها معنی حفاظت را می‌رساند
۱۵. سی‌روز اول مدرسه - بنام دهم رمضان المبارک مصادف با میلاد آن امام همام است

چند دقیقه هم برای ما

از آن جایی که مجله رسد آموزش را همسانی جنسیت برای همه و معنای برای انعکاس بلائی ها و مقررات تماشا، لذا تقاضا داریم پس از مطالعه‌ی مجله به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۱- چیست؟ مرد؟ زن؟ مشارکت تحصیلی؛ دیپلمه حقوق دهنده نسل حقوق ایستادن و بالاتر
 - ۲- اگر نرسد می‌کنید، نوع نرسد؟ دخترانه سرانه شهری روستایی
 - ۳- سایر مسائل:
 - ۴- نتیجه را از چه طرفی تهیه و مطالعه می‌کنید؟ استراحت فردی دفتر مدرسه معرفی همکاران
- به طرفی دیگر
شد نظرات در مورد مطالب این شماره چیست؟

ضعیف	عمولی	خوب	خیلی خوب	
				الف - بدنامی بردن
				ب - جایگاه رانی مردم
				ب - نوبت بیگانه
				ت - ارزشی هسته این فقط ...
				ث - معلمان برای معلمان نویسنده
				ج - معلمان ریاضی می‌روند
				ح - مسئولی در کار نبود
				ح - از جمله به ناسمج
				ح - اسناد استخوان

عذر که کدام یک از موضوعات یاد شده می‌تواند مجله برای شما باشد؟

- ۷- جای چه موضوعاتی را در مجله‌های می‌بیند؟
 - ۸- چه اندازه رویکرد جدید مجله را با سایرها و علائق خود مناسب می‌دانید؟
خیلی زیاد زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم
 - ۹- پیشنهادهایی کاربردی و ابتادهای خود را برای بهتر شدن مجله بنویسید.
 - ۱۰- آشنایی دقیق و شماره‌های تلفن خود را بنویسید تا در فرآیند کسی بهتر از نظرات شرکت داده شوید.
- نشانی ما: تهران صندوق پستی ۱۷۹-۱۶۵۹۵۵ مجله رسد آموزش را همسانی تحصیلی

برگرفته از کتاب «مطرحان بزرگ فرش ایران» تألیف
شیرین صوراسرافیل، انتشارات سروش، ۱۳۷۱

عیسی بهادری

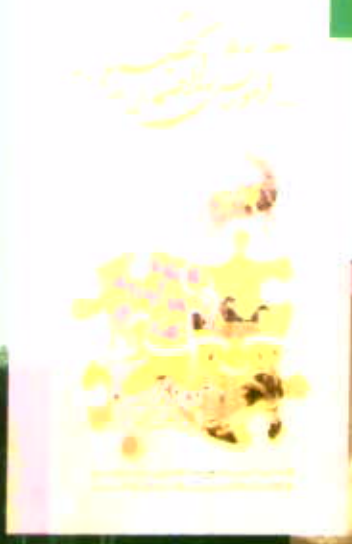
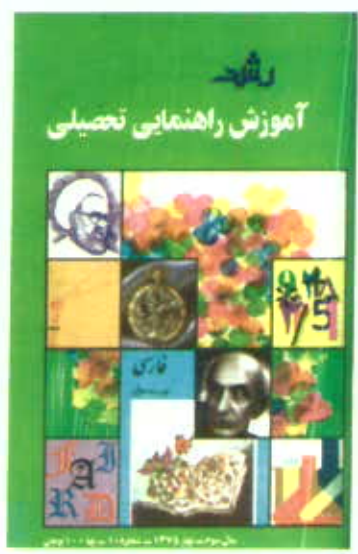
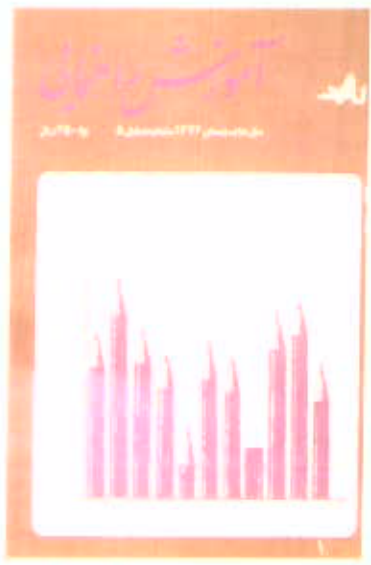
قالیچه ترنج دار

فرش حکام وند

فرش شاه عباس

جعفر ربانی

